

บทที่ 5

ผู้ชมกับภาพครอบครัวในละครโทรทัศน์

ในบทที่ 4 ของงานวิจัยได้ทำการวิเคราะห์ด้วยบทของละครโทรทัศน์จำนวน 4 เรื่อง ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเข้ารหัสความหมายภาพครอบครัวในละครโทรทัศน์ สำหรับในบทที่ 5 นี้ ผู้วิจัยได้ขยายการศึกษามาสู่ประเด็นเกี่ยวกับการรับรู้และการถอดรหัสความหมายเกี่ยวกับภาพมิติ/ ประเด็นของครอบครัวในละครโทรทัศน์ของผู้รับสารตามแนวคิดของ Stuart Hall ใน 3 ทิศทางคือ การถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้อง (preferred reading) หรือการถอดรหัสความหมายแบบขัดแย้ง (oppositional reading) หรือการถอดรหัสความหมายแบบต่อรอง (negotiated reading) เพื่อตรวจสอบว่า ผู้ชมในครอบครัวที่มีประสบการณ์ตรงกับรูปแบบครอบครัวในโลกแห่งความเป็นจริง (world of reality) มาเปรียบเทียบกับประสบการณ์ผ่านสื่อ (world of meaning) ที่ได้รับจากละครโทรทัศน์ตามความหมายที่ละครโทรทัศน์เข้ารหัสไว้หรือไม่ อย่างไร จากผู้ชมละครโทรทัศน์ที่มีบริบทครอบครัวต่างกัน ครอบครัวที่สมบูรณ์และครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ซึ่งได้ถอดรหัสความหมายไว้มีมิติดังต่อไปนี้

5.1 รูปแบบครอบครัว

5.1.1 รูปแบบครอบครัวที่สมบูรณ์

5.1.2 รูปแบบครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์

5.2 สภาพครอบครัว

5.2.1 สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว

5.2.2 สภาพความสัมพันธ์ของครอบครัว

5.3 ค่านิยมครอบครัว

5.3.1 ค่านิยมของสามี-ภรรยา

5.3.2 ค่านิยมของพ่อแม่/ผู้ใหญ่-ลูกหลาน/เด็ก

5.3.3 ค่านิยมของพี่น้อง

5.4 หน้าที่ของครอบครัว

5.4.1 หน้าที่ด้านการสร้างลักษณะทางสังคม

5.4.2 หน้าที่ด้านความเป็นอยู่ที่ดี

5.4.3 หน้าที่ส่งเสริมด้านอารมณ์

5.1 การถอดรหัสความหมายรูปแบบครอบครัว

ส่วนนี้แสดงถึงการถอดรหัสความหมายเกี่ยวกับรูปแบบของครอบครัว จากการถอดรหัสความหมายของผู้ชมละครโทรทัศน์เปรียบเทียบกับ การเข้ารหัสเกี่ยวกับรูปแบบของครอบครัวในละครโทรทัศน์ ดังตารางที่ 5.1 ต่อไปนี้

ตารางที่ 5.1 การเข้ารหัสและการถอดรหัสความหมายเกี่ยวกับรูปแบบครอบครัว

การเข้ารหัสเกี่ยวกับรูปแบบครอบครัวในละครโทรทัศน์	การถอดรหัสความหมายเกี่ยวกับรูปแบบครอบครัว	
	ครอบครัวสมบูรณ์	ครอบครัวไม่สมบูรณ์
- จากการวิเคราะห์ละครโทรทัศน์ในเรื่องตะวันขอแสง กุหลาบไร้หนาม ไทร โศก และสวรรค์สร้างมีรูปแบบทั้งครอบครัวเดี่ยวและครอบครัวขยาย ซึ่งจัดเป็น ครอบครัวที่สมบูรณ์ และครอบครัวพ่อเลี้ยงลูกตามลำพังครอบครัวครอบครัวแม่เลี้ยงลูกตามลำพังครอบครัวญาติอยู่ร่วมกัน และครอบครัวแต่งงานใหม่ ซึ่งจัดเป็น ครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์	- ผู้ชมถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้องและแบบต่อรอง ถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้อง ว่าเป็นครอบครัวมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนน้อยหรือมีลูกคนเดียว สมาชิกในครอบครัวที่แต่งงานแล้วมักจะแยกครอบครัวออกไปตั้งครอบครัวของตนเองเป็นครอบครัวเดี่ยว การถอดรหัสความหมายแบบต่อรอง ว่า รูปแบบครอบครัวที่อยู่ในกรุงเทพมหานครมักเป็นครอบครัวเดี่ยวมากกว่าครอบครัวขยาย แต่ถ้าเป็นเรื่องราวในต่างจังหวัดก็จะกล่าวถึงญาติ ๆ ที่เป็นปู่ตาชาย	- ผู้ชมถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้องและแบบต่อรอง ถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้อง ว่า ชีวิตจริงของครอบครัวพ่อ/แม่เลี้ยงลูกตามลำพังมีมากขึ้นในสังคมไทย เกิดจากหย่าร้างมากกว่าการที่เสียชีวิต การถอดรหัสความหมายแบบต่อรอง ว่า การหย่าร้างปัญหาอาจเกิดจากฝ่ายหญิงไม่จำเป็นต้องเป็นฝ่ายชายทำให้เด็กต้องอยู่กับญาติเป็นครอบครัวญาติอยู่ร่วมกันเนื่องจากความจำเป็นในการที่พ่อแม่ไม่สามารถดูแลได้จากการไปประกอบอาชีพนอกถิ่นฐาน หรือไปมีครอบครัวใหม่เป็นครอบครัวแต่งงานใหม่เกิดจากความเหงาขาดคู่คิด และต้องการผู้ที่ต้องพึ่งพา ทั้งฝ่ายชายและฝ่ายหญิง อาจมีลูกติดมาด้วย แต่ไม่จำเป็นต้องแต่งงานใหม่จึงกลายเป็นครอบครัวพ่อ/แม่เลี้ยงลูกตามลำพัง

ที่มา : ข้อมูลจากการวิเคราะห์ตัวบทละครโทรทัศน์ในเรื่อง ไทร โศก ตะวันขอแสง และกุหลาบไร้หนาม และจากการสัมภาษณ์ครอบครัวกลุ่มตัวอย่าง

จากตารางที่ 5.1 ในการวิเคราะห์ด้วยทฤษฎีโครงเรื่องที่ ได้เข้ารหัสครอบครัวที่สมบูรณ์ถึงลักษณะของครอบครัวเดี่ยวและครอบครัวขยายอย่างชัดเจน และละครโทรทัศน์บางเรื่อง รูปแบบครอบครัวของผสมผสานทั้งครอบครัวเดี่ยวและครอบครัวขยาย และครอบครัวที่แตกต่างจากอุดมคติที่พบมาก คือ รูปแบบครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ในละครโทรทัศน์ พบเป็นครอบครัวพ่อเลี้ยงลูกตามลำพัง ครอบครัวแม่เลี้ยงลูกตามลำพัง ครอบครัวญาติอยู่ร่วมกัน และครอบครัวแต่งงานใหม่ ซึ่งเป็นครอบครัวรูปแบบใหม่ที่พบมากในปัจจุบัน มีลักษณะครอบครัวที่มีรูปแบบแตกต่างกันจากครอบครัวที่สมบูรณ์ซึ่งสะท้อนถึงลักษณะของครอบครัวที่มีอยู่จริงในปัจจุบัน

ผู้ชมละครโทรทัศน์ได้ถอดรหัสความหมายรูปแบบครอบครัวออกเป็น 2 ทิศทาง คือ การถอดรหัสความหมายแบบต่อรองและการถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้อง ดังต่อไปนี้

5.1.1 การถอดรหัสความหมายของครอบครัวที่สมบูรณ์

ครอบครัวที่สมบูรณ์มีการถอดรหัสความหมายเกี่ยวกับรูปแบบครอบครัวในแบบสอดคล้องและแบบต่อรอง ดังนี้

1) การถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้อง (preferred reading) กลุ่มตัวอย่างครอบครัวเดี่ยวถอดรหัสความหมายว่า ส่วนใหญ่ในละครโทรทัศน์จะเป็นครอบครัวเดี่ยวที่มีแต่พ่อแม่ และลูก มักนำเสนอการมีลูกคนเดียวหรือไม่ก็คน แต่พยายามเลี้ยงให้ดี ซึ่งเหมาะกับการเลี้ยงดูในสมัยปัจจุบัน และสมาชิกในครอบครัวที่แต่งงานแล้วมักจะแยกครอบครัวออกไปตั้งครอบครัวของตนเองไปเป็นครอบครัวเดี่ยว

“ตามแต่บทหรือเนื้อเรื่องของละครโทรทัศน์แต่ละเรื่องที่ประกอบไปด้วยพ่อแม่และลูก ๆ” (กัลยา, สัมภาษณ์, ธันวาคม 2554)

“เหมือนกับในละครเพราะส่วนใหญ่มักนิยมมีลูกคนเดียว บางทีครอบครัวที่มีฐานะดี อาจจะมีลูกเยอะหรือเลือกที่จะมีคนเดียวจะเลี้ยงให้ดี” (แหวตา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ครอบครัวมีส่วนคล้ายกับละครโทรทัศน์เพราะมีพี่ชายที่แต่งงานแล้วแยกครอบครัวไปอยู่เอง” (สุนัย 33 ปี และสุนัย 23 ปี, สัมภาษณ์, ธันวาคม 2554)

2) การถอดรหัสความหมายแบบต่อรอง (negotiated reading) กลุ่มตัวอย่างครอบครัวขยายให้ความหมายรูปแบบครอบครัวของละครโทรทัศน์ โดยพิจารณาจากสมาชิกของครอบครัวในละครโทรทัศน์ ที่ส่วนมากเป็นครอบครัวเดี่ยวมากกว่าครอบครัวขยาย โดยเฉพาะครอบครัวที่อยู่ในกรุงเทพมหานครมักเป็นครอบครัวเดี่ยวมากกว่าครอบครัวขยาย แต่ถ้าเป็นเรื่องราวในต่างจังหวัดก็จะกล่าวถึงญาติ ๆ ที่เป็นปู่ย่าตายาย

“บางเรื่องก็มีแค่พ่อแม่ลูก บางเรื่องก็มีปู่ย่าตายาย ญาติพี่น้องอยู่ด้วยกัน ถ้าเป็นเรื่อง ที่อยู่ต่างจังหวัดก็จะมีญาติๆอยู่ด้วย แต่ถ้าเป็นคนกรุงเทพฯก็มีแค่พ่อแม่ลูก”(จรี-จามรี, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

5.1.2 การถอดรหัสความหมายของครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์

ครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์มีการถอดรหัสความหมายเกี่ยวกับรูปแบบครอบครัวในแบบ สอดคล้องและแบบต่อรอง ดังนี้

1) การถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้อง (preferred reading) กลุ่มตัวอย่างครอบครัว พ่อเลี้ยงลูกเพียงลำพังบางส่วนถอดรหัสความหมายตามรูปแบบครอบครัวของละครโทรทัศน์ว่า ชีวิตจริงครอบครัวมีพ่อเลี้ยงลูกตามลำพังหรือพ่อเลี้ยงเดี่ยวมีมากขึ้นในสังคมไทย ทั้งจากการที่แม่ เสียชีวิตหรือจากการที่พ่อหย่าร้างกับแม่ แต่ส่วนมากมักเกิดจากการหย่าร้าง

“ละครก็มีพ่อเลี้ยงลูกเพียงลำพังเช่นเดียวกับชีวิตจริง จากการหย่าร้างหรือเลิกรักกัน ไป” (ทัศนัย-ทศวัลย์, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ในละครบางเรื่องพ่อและแม่ไม่สามารถที่จะดูแลลูกได้ ก็จะทำให้ญาติพี่น้องของฝ่ายพ่อ หรือแม่เป็นคนดูแลแทน ส่วนใหญ่ในละครก็จะมีหลานมาให้เลี้ยงเพราะความไม่พร้อมของพ่อแม่เด็กหรือต่างมีครอบครัวใหม่” (วิภา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

นอกจากนี้ครอบครัวคนจีนมักเป็นครัวเรือนใหญ่อยู่ร่วมกันหลายครอบครัว ซึ่งส่วน หนึ่งญาติเหล่านี้ทำธุรกิจร่วมกันและกินอยู่ร่วมกันในบ้านเดียวกัน ที่เรียกว่า กงสี ซึ่งมีการเข้ารหัส ของละครโทรทัศน์หลายเรื่อง โดยเฉพาะเรื่องที่เป็นแนวครอบครัวคนจีน

“ป้าคนโตเป็นพี่ใหญ่คอยดูแลครอบครัวและกิจการ ย่าเอาหลานชายมาเลี้ยงตั้งแต่เล็ก พ่อ แม่อยู่ต่างจังหวัด และที่บ้านย่าเป็นคนจีนตอนนั้นไม่ค่อยมีผู้ชาย” (ปัญญา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

สำหรับครอบครัวแต่งงานใหม่ กลุ่มตัวอย่างมีการถอดรหัสความหมายแบบ สอดคล้องกับการให้ความหมายของละครโทรทัศน์ โดยเห็นว่าเมื่อมีการหย่าร้างหรือคู่สมรส เสียชีวิตในครอบครัวมักมีการแต่งงานใหม่ การแต่งงานใหม่มีหลายปัจจัย อาจเนื่องมาจากความเหงา ขาดคู่คิด และผู้ที่ต้องพึ่งพา ลักษณะหนึ่งที่กลุ่มตัวอย่างได้กล่าวถึง คือ ความเหงาของทั้งฝ่ายชาย และฝ่ายหญิง และต่างฝ่ายอาจมีลูกติดมาด้วย

“ละครไทยมักจะมีครอบครัวที่มักจะแต่งงานใหม่อยู่เสมอ” (ชไมพร, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ในละครจะทนเหงาได้ไม่นานก็จะแต่งงานใหม่เพื่อต้องการมีคนดูแล” (ภัทร-มณี สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ข้าพเจ้าหัวหน้าครอบครัว ภรรยาใหม่มีลูก 2 คน และลูกติดของข้าพเจ้า 3 คนเป็นลูกชาย 2 คนลูกสาว 3 คน คล้ายในละครเพราะในละครส่วนใหญ่ก็สร้างครอบครัวใหม่ มีลูกติดทั้งหญิงและชาย” (ภัทร, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

2) การถอดรหัสความหมายแบบต่อรอง (negotiated reading) กลุ่มตัวอย่างครอบครัวพ่อเลี้ยงลูกเพียงลำพังมีการถอดรหัสความหมายแบบต่อรองกับการให้ความหมายรูปแบบครอบครัวของละครโทรทัศน์ว่า ครอบครัวที่เลิกราหรือหย่าร้างกันมีอยู่แล้วหรือพบเห็นมากขึ้นในชีวิตจริง แต่ลักษณะการเกิดสถานะครอบครัวแบบพ่อเลี้ยงลูกตามลำพังนี้เกิดจากการเลิกราของฝ่ายหญิง ซึ่งมีความแตกต่างกับการเข้ารหัสของละครโทรทัศน์ที่มักเป็นครอบครัวอบอุ่น ที่มีพ่อแม่ลูกหรือส่วนมากผู้หญิงเป็นฝ่ายถูกผู้ชายทอดทิ้ง

“สาเหตุที่เลิกกับภรรยาเพราะว่าภรรยาตีจากเนื่องจากอีจ๊อดที่ต้องมีชีวิตครอบครัว ไม่มีอิสระ ตั้งท้องโดยไม่ได้ตั้งใจ ภรรยาอายุน้อยกว่าสิบปี คิดเที่ยว คนที่อยากมีลูกคือฝ่ายชาย ฝ่ายหญิงไม่ต้องการลูกตั้งแต่แรก พอลูกออกมาก็ไม่อยากเลี้ยง จนในที่สุดก็ทนความอีจ๊อดใจไม่ไหวเลิกกันไป ลูกทั้งสองคนอยู่กับฝ่ายผม เลิกกันตอนลูกคนเล็กประมาณสามขวบเท่ากับเลิกกันมากกว่าสิบสองปีแล้ว ส่วนมากที่เห็นในละครจะเป็นครอบครัวอบอุ่นมีพ่อแม่ลูก หรือไม่กี่ฝ่ายชายเป็นฝ่ายทิ้งครอบครัวไปมีเมียใหม่ หรือฝ่ายชายทิ้งลูกทิ้งภรรยาไม่รับผิดชอบ น้อยมากที่เห็นละครที่ฝ่ายหญิงเป็นฝ่ายทิ้งครอบครัว” (การ์นต์, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

ในครอบครัวแม่เลี้ยงลูกตามลำพัง กลุ่มตัวอย่างมีการถอดรหัสความหมายแบบต่อรองกับการให้ความหมายของละครโทรทัศน์ โดยเห็นว่าส่วนใหญ่ละครโทรทัศน์จะเข้ารหัสภาพครอบครัวที่เป็นลักษณะครอบครัวเดี่ยวมากกว่าครอบครัวที่มีแม่เลี้ยงลูกเพียงคนเดียว และภาพครอบครัวในละครโทรทัศน์ส่วนใหญ่สาเหตุของการเกิดครอบครัวแม่เลี้ยงลูกตามลำพัง มักเกิดจากการที่ฝ่ายชายเลิกรากับฝ่ายหญิง ส่วนน้อยที่จะกล่าวถึงสาเหตุการจากไปของพ่อมาจากการเสียชีวิต

“ครอบครัวมีการเลิกกัน ไม่เหมือนกับละครเพราะในละครส่วนมากมีพ่อแม่ลูก” (วาริ-วุฒิชัย, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างในครอบครัวแต่งงานใหม่มีการถอดรหัสความหมายแบบต่อรองกับการให้ความหมายของละครโทรทัศน์ โดยเห็นว่าสาเหตุของการแต่งงานใหม่มีหลายสาเหตุ สาเหตุหนึ่งอาจมาจากความเหงาทั้งฝ่ายชายและฝ่ายหญิง ที่ต้องการคู่ปรึกษาและต้องการพึ่งพา นอกจากนี้ละครบางเรื่องครอบครัวที่คู่สมรสหย่าร้างหรือเสียชีวิตก็ไม่มีการแต่งงานใหม่ ซึ่งอาจปรากฏในรูปแบบครอบครัวพ่อ/แม่เลี้ยงลูกตามลำพัง

“ในละครบางเรื่องไม่จำเป็นที่ครอบครัวต้องการแต่งงานใหม่เสมอไป บางเรื่องครอบครัวมีการแต่งงานใหม่” (วิริยะ, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

การสะท้อนและการประกอบสร้างรูปแบบครอบครัวในละครโทรทัศน์

ผู้รับสารได้รับรู้และถอดรหัสความหมายครอบครัวในละครโทรทัศน์แบบสอดคล้องและต่อรอง ที่สะท้อนและประกอบสร้างรูปแบบครอบครัวของครอบครัว ดังนี้

1. การสะท้อนรูปแบบครอบครัว ผู้ชมละครโทรทัศน์ได้ถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้องถึงลักษณะของครอบครัวเดี่ยวและครอบครัวขยายหรือผสมผสานทั้งครอบครัวเดี่ยวและครอบครัวขยายซึ่งมีอยู่มากในปัจจุบัน และพบครอบครัวเดี่ยวมากในกรุงเทพมหานคร และผู้ชมละครโทรทัศน์ได้ถอดรหัสความหมายแบบต่อรองว่า การที่ครอบครัวที่สมบูรณ์เกิดการแตกแยกเกิดการหย่าร้างเป็นสาเหตุจากทั้งสองฝ่ายมากกว่าการที่สามีหรือภรรยาเสียชีวิต ทำให้เกิดครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ คือ ครอบครัวพ่อเลี้ยงลูกเพียงลำพัง หรือครอบครัวแม่เลี้ยงลูกเพียงลำพัง และอาจทำให้เกิดสถานะที่เด็กต้องอยู่อาศัยกับญาติหรือในครอบครัวคนจีนที่ชอบให้ลูกหลานอยู่ด้วยกันเกิดเป็นครอบครัวญาติอยู่ร่วมกัน และคู่สามีภรรยาที่เลิกรากันต่างก็สามารถแต่งงานใหม่จากหลายสาเหตุกลายเป็นครอบครัวแต่งงานใหม่

2. การประกอบสร้างรูปแบบครอบครัว ผู้ชมละครโทรทัศน์ได้ถอดรหัสความหมายแบบต่อรองในด้านรูปแบบครอบครัวละครโทรทัศน์ยังคงนำเสนอถึงลักษณะครอบครัวที่ประกอบด้วยพ่อแม่ลูกที่เรียกว่าครอบครัวเดี่ยวหรือเพิ่มเติมญาติพี่น้องกลายเป็นครอบครัวขยายขณะที่ครอบครัวที่มีเลิกรา/หย่าร้าง แตกแยกมาเป็นครอบครัวรูปแบบใหม่ คือ ครอบครัวพ่อเลี้ยงลูกเพียงลำพัง ครอบครัวแม่เลี้ยงลูกเพียงลำพัง ครอบครัวญาติอยู่ร่วมกัน และครอบครัวแต่งงานใหม่เป็นครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์และส่วนมากเป็นครอบครัวที่ไม่มีความอบอุ่น นอกจากนี้ครอบครัวที่แตกแยกไม่จำเป็นที่ชายเป็นฝ่ายทิ้งหญิง การที่ภรรยาเป็นฝ่ายทอดทิ้งสามีและลูกก็เกิดขึ้นได้

ข้อสรุปจากการถอดรหัสความหมายรูปแบบครอบครัว

ผู้ชมละครโทรทัศน์ได้ถอดรหัสความหมายการสะท้อนรูปแบบครอบครัวในละครโทรทัศน์ถึงลักษณะของครอบครัวที่มีอยู่จริงที่มีรูปแบบที่แตกต่างหลากหลาย และมีรูปแบบครอบครัวที่แตกต่างตามบริบทของสถานที่ เช่น พบครอบครัวเดี่ยวมากในกรุงเทพมหานคร ส่วนครอบครัวขยายมักพบในต่างจังหวัด การแยกจากครอบครัวเดิมเป็นครอบครัวเดี่ยวเมื่อแต่งงาน

นอกจากนี้ผู้ชมละครโทรทัศน์ได้ถอดรหัสความหมายการประกอบสร้างรูปแบบครอบครัวในละครโทรทัศน์ ถึงครอบครัวที่สมบูรณ์ว่าเป็นครอบครัวอบอุ่นตามอุดมคติที่สังคมต้องการ และการหย่าร้างหรือเลิกรากันทำให้เกิดเป็นครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ และไม่เสมอไปที่การ

หย่าร้างหรือเลิกเราต้องเกิดปัญหาจากฝ่ายชายที่ไม่สนใจครอบครัว แต่ปัญหามาจากฝ่ายหญิงก็เป็นไปได้

5.2 การถอดรหัสความหมายด้านสภาพครอบครัว

ส่วนนี้แสดงถึงการถอดรหัสความหมายเกี่ยวกับสภาพครอบครัว ซึ่งจำแนกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจและสังคม และด้านความสัมพันธ์ของครอบครัว จากการถอดรหัสความหมาย (audience analysis) ของผู้ชมละครโทรทัศน์เปรียบเทียบกับ การเข้ารหัสเกี่ยวกับสภาพครอบครัวในละครโทรทัศน์ (textual analysis) ของครอบครัวที่สมบูรณ์และครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ ดังตารางที่ 5.2 ต่อไปนี้

ตารางที่ 5.2 การเข้ารหัสและการถอดรหัสเกี่ยวกับสภาพของครอบครัว

การเข้ารหัสเกี่ยวกับสภาพครอบครัว ในละครโทรทัศน์	การถอดรหัสความหมายเกี่ยวกับสภาพครอบครัว	
	ครอบครัวที่สมบูรณ์	ครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์
<p>จากการวิเคราะห์สภาพเศรษฐกิจและสังคม และสภาพความสัมพันธ์ของครอบครัว ในละครโทรทัศน์</p> <p>- สภาพเศรษฐกิจและสังคม : ครอบครัวที่สมบูรณ์มีทั้งครอบครัวที่ยากจนไม่ได้รับยอมรับทางสังคม มีความเป็นอยู่ที่ลำบาก ทำงานที่สุจริต และครอบครัวที่มีฐานะร่ำรวยเป็นนักธุรกิจหรือรับราชการมีศรัทธา ใช้จ่ายไม่ฟุ่มเฟือย และใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ทำงานที่สุจริตยกเว้นลูกสะใภ้ที่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือยจากเงินมรดกของตนเองและงานที่ไม่สุจริต ส่วนครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ ไม่มีปัญหาทางเศรษฐกิจระดับปานกลางจนถึงร่ำรวย มีส่วนน้อยที่มีฐานะยากจน</p> <p>- สภาพความสัมพันธ์ : ครอบครัวที่สมบูรณ์แม้ว่าจะมีฐานะยากจน แต่สมาชิกในครอบครัวมีความอบอุ่น แม้ว่าจะไม่ใช่ลูกที่แท้จริง ไม่ใช่อำนาจที่รุนแรงต่อกัน</p>	<p>ผู้ชมถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้อง ขัดแย้ง และต่อรอง</p> <p>- สภาพเศรษฐกิจและสังคม : ครอบครัวมีฐานะปานกลางมักอาศัยในทาวน์เฮ้าส์ บ้านขนาดเล็ก ตึกแถว หรือคอนโดให้เช่า และอาศัยอยู่ด้วย มีการตกแต่งที่แสดงถึงความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย ส่วน บ้านในละครโทรทัศน์มักมีขนาดใหญ่กว่า และมีการตกแต่งที่หรูหราทันสมัยกว่า ความเป็นอยู่จริง ทำให้เด็กต้องการอยู่บ้านเช่นนั้น และคอนโดนิยมมักเป็นการอยู่ของครอบครัวของหนุ่มสาว แต่ความเป็นจริงเป็นครอบครัวที่มีลูกหลานด้วย</p> <p>- สภาพความสัมพันธ์ : ครอบครัวมีความสุข ความ</p>	<p>ผู้ชมถอดรหัสความหมายแบบต่อรองและสอดคล้อง</p> <p>- สภาพเศรษฐกิจ: ลักษณะบ้านเรือนมีทุกรูปแบบและการตกแต่งบ้านของตนตามฐานะปานกลางจนถึงดี ตกแต่งเรียบง่าย แตกต่างกับในละครที่แสดงถึงฐานะร่ำรวยหรือฐานะยากจนมากเกินไป</p> <p>- สภาพความสัมพันธ์: ครอบครัวมีความอบอุ่นดี ไม่แก่งแย่งสมบัติชิงดีชิงเด่นกันมากเกินไปสูงหรือพ่อแม่ที่ร่ำรวย ไม่มีเวลาเลี้ยงลูกต้องให้พี่เลี้ยงดูแลอย่างที่ละครโทรทัศน์เข้ารหัสไว้ ผู้มีอำนาจ คือ พ่อและญาติผู้ใหญ่ โดยเฉพาะญาติผู้หญิง ปัญหาพ่อเลี้ยงหรือแม่เลี้ยงมีปัญหาถ้าลูกโตแล้ว ให้ความเคารพญาติ</p>

ตารางที่ 5.2 (ต่อ)

การเข้ารหัสเกี่ยวกับสภาพครอบครัว ในละครโทรทัศน์	การถอดรหัสความหมายเกี่ยวกับสภาพครอบครัว	
	ครอบครัวที่สมบูรณ์	ครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์
ส่วนครอบครัวที่มีฐานะดีมีการใช้อำนาจ ต่อกัน มีความขัดแย้งรุนแรง ในเรื่องทรัพย์สิน สมบัติ ความอิจฉาริษยา อาฆาตมาดร้าย ญาติผู้ใหญ่ยังได้รับความนับถือจากการ พึ่งพาทางเศรษฐกิจ แต่ญาติผู้ใหญ่บางคน มีพฤติกรรมเกิดปัญหาแก่ครอบครัว เช่น การติดพนัน ยุยงลูกหลานในทางไม่ เหมาะสม ส่วนครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ มี ทั้งครอบครัวที่อบอุ่นและไม่อบอุ่น อำนาจในครอบครัวอยู่ที่พ่อ/แม่/ญาติ ผู้ใหญ่มากกว่าผู้ชาย	อบอุ่น ให้ความรัก ความเอาใจ ใส่มีเวลาดูแลกัน ส่วนมากพ่อ เป็นผู้เลี้ยงดูครอบครัว แม่มมี หน้าที่ดูแลบ้าน ผู้บ้านที่หลังมี อำนาจคือผู้เป็นพ่อแม่ หรือลูก ชายคนโตที่เลี้ยงดูครอบครัว ส่วนมากมีปัญหาเรื่องเงิน มี ความขัดแย้งกัน บ้างใน ครอบครัวแต่ไม่หนีออกจาก บ้าน พุดคุยกันเข้าใจ	ผู้ใหญ่ดี โดยเฉพาะญาติผู้ใหญ่ที่ เลี้ยงดูครอบครัว ส่วนลูกมี ปัญหาตามวัย รอให้ลูกเข้าใจ แม่ เลี้ยงดูตามลำพังเลี้ยงลูกลำบาก กว่าพ่อเลี้ยงดูตามลำพัง เพราะ ไม่มีคนช่วยดูแล ถ้าพ่อที่หย่าร้าง กับแม่มาดูแลลูกทำให้ลูกอบอุ่น ได้ ปัญหาและการแก้ปัญหาใน ครอบครัวไม่รุนแรงแบบใน ละครโทรทัศน์

ที่มา : ข้อมูลจากการวิเคราะห์ตัวบทละครโทรทัศน์และการถอดรหัสความหมายครอบครัวของผู้ชมละครโทรทัศน์

จากตารางที่ 5.2 ในการวิเคราะห์ตัวบทละครโทรทัศน์ที่ได้เข้ารหัสครอบครัวที่สมบูรณ์และครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ถึงลักษณะสภาพครอบครัวทางด้านเศรษฐกิจและสังคมและด้านความสัมพันธ์ของครอบครัว ที่มีทั้งครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่หลากหลาย และมีบรรยากาศครอบครัวที่อบอุ่นและไม่อบอุ่น ส่วนผู้ชมละครโทรทัศน์ได้ถอดรหัสความหมายออกเป็น 3 ทิศทาง คือ การถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้อง การถอดรหัสความหมายแบบขัดแย้ง และการถอดรหัสความหมายแบบต่อรองกับสภาพครอบครัวทางด้านเศรษฐกิจและสังคมและด้านความสัมพันธ์ของครอบครัว ดังต่อไปนี้

5.2.1 การถอดรหัสความหมายของสภาพครอบครัวที่สมบูรณ์

ครอบครัวที่สมบูรณ์มีการถอดรหัสความหมายเกี่ยวกับสภาพครอบครัวแบบสอดคล้องขัดแย้ง และต่อรอง ดังนี้

1) การถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้อง (preferred reading) ในด้านสภาพเศรษฐกิจครอบครัวเดี่ยวถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้องกับครอบครัวในละครโทรทัศน์ว่า ขนาดบ้านจะเล็กหรือใหญ่อยู่ที่ฐานะของแต่ละคน ถ้ามีฐานะปานกลางมักอาศัยในทาวน์เฮ้าส์หรือบ้านขนาดเล็ก

หรือถ้าฐานะไม่ค่อยดีมักอยู่ในชุมชนแออัด มีการตกแต่งที่แสดงถึงความเป็นอยู่ที่เรียบง่ายและเหมาะสมกับความเป็นอยู่ชีวิตจริงสำหรับครอบครัวที่มีฐานะปานกลางเหมือนกับในละครโทรทัศน์

“บ้านเป็นทาวน์เฮ้าส์ชั้นเดียวเป็นครอบครัวเล็กที่มีแค่สามคนพ่อแม่ลูกอยู่อย่างเรียบง่าย ไม่หรูหรา ไม่มีเฟอร์นิเจอร์อะไรที่แพง” (วิภาดา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

สภาพความสัมพันธ์ของครอบครัวที่สมบูรณ์ ครอบครัวเดี่ยวถอดรหัสความหมาย สอดคล้องว่า ครอบครัวที่บรรยากาศดีต้องมีความสุข มีความอบอุ่น ให้ความรัก ความเอาใจใส่มีเวลา ดูแลกัน และจากความเข้าใจกันดีในการทำหน้าที่ของแต่ละคนอย่างมีความรับผิดชอบ นอกจากนี้บรรยากาศในครอบครัวในละครโทรทัศน์มีทั้งดีและไม่ดี หรือมีความอบอุ่นหรือไม่มีความอบอุ่น ส่วนครอบครัวขยายถอดรหัสความหมายว่า บ้านในละครโทรทัศน์มักมีสมาชิกอยู่พร้อมหน้า สนุกสนานกันและผู้ใหญ่เอาใจใส่อบรมสั่งสอนเด็ก สามารถปรึกษาหารือกันได้ ซึ่งเหมือนกับครอบครัวของตนเอง

“ครอบครัวอบอุ่นดี เพราะในครอบครัวมีความเข้าใจมีการให้ความรัก ดูแลกันและกัน เหมือนในละครซึ่งมีความรักความอบอุ่นให้กันและกัน” (แววตา-อิทธิพล, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“คล้ายในละครแต่ละเรื่องมีรูปแบบครอบครัวที่แตกต่างกันไป ดีบ้างไม่ดีบ้างคละๆ กันไปตามแต่เนื้อเรื่อง” (กัลยา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

ในครอบครัว “พ่อหรือสามี” ยังคงถูกกำหนดให้มีบทบาทในการหาเลี้ยงครอบครัวเป็นส่วนใหญ่ ในขณะที่แม่หรือภรรยา มีบทบาทในการเป็นแม่บ้านและดูแลลูก หรือลูกชายคนโตก็ถือเป็นเสาหลักของครอบครัว ทำให้ผู้ชายเป็นผู้มีสิทธิและอำนาจเหนือสมาชิกอื่นในครอบครัวซึ่งเป็นลักษณะตามครอบครัวในอดีต

“ครอบครัวของเราพ่อเป็นหัวหน้าครอบครัวจะดูแลทุกคนในครอบครัวให้อยู่อย่างมีความสุข เช่นเดียวกับในละครพ่อที่ดีจะเป็นหัวหน้าครอบครัวดูแลเอาใจใส่ให้เวลากับครอบครัว” (นารี, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ทุกเรื่องจะต้องขอคำปรึกษากับพ่อก่อนเสมอ พ่อจะเป็นผู้ใหญ่ที่สุดในบ้าน” (วิภาดา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

ส่วนปัญหา สาเหตุของปัญหา และวิธีแก้ปัญหาคือ ครอบครัวเดี่ยวและครอบครัวขยายถอดรหัสความหมายว่า ความขัดแย้งเกิดจากรื่องเงิน ความเอาแต่ใจของลูก ต้องพูดคุยทำความเข้าใจกัน ซึ่งส่วนใหญ่ลูกจำต้องฟังพ่อแม่ ลดทิวถี่ต่อกัน หรือใช้เวลาช่วยบรรเทาความขัดแย้ง

“พ่อและแม่จะมีปากเสียงกันบ้างในเรื่องของการใช้จ่ายที่ไม่พอกับรายรับค่าใช้จ่ายที่มากขึ้นและการใช้จ่ายก็ต้องเพิ่มมากขึ้นของใช้ก็เพิ่มมากขึ้นตามยุคสมัย เหมือน

เพราะในละครจะมีปัญหาที่สุดก็คือเรื่องเงินทองไม่เว้นแม้ในครอบครัวที่ร่ำรวยตามยุคสมัย เวลาเกิดปัญหาใช้การหันหน้าเข้าหากันปรึกษาหารือพูดจากันด้วยเหตุผลในละครมีการลดทิวทัศน์ต่อกัน เพื่อบรรเทาความขัดแย้งที่มีต่อกันและจะสร้างความเข้าใจระหว่างกันได้อย่างรวดเร็ว” (วิภาดา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ความขัดแย้งระหว่างสมาชิกในครอบครัว คือ ความเอาแต่ใจของลูกซึ่งเหมือนในละคร ที่เป็นลูกคนเดียวของบ้านส่วนใหญ่จะเอาแต่ใจ จากการเลี้ยงดูลูกตั้งแต่เด็กจนเกิดการเอาแต่ใจจนเคยชิน บางครอบครัวในละครอาจจะเจอปัญหาเหมือนกันบ้าง วิธีแก้ไขปัญหา คือ ใช้เหตุผลคุยกันหรือระงับปัญหาโดยการที่ลูกเป็นฝ่ายยอมแพ้และเลี้ยงไปสงบสติอารมณ์ซึ่งคล้ายในละครเพราะจะทำให้ครอบครัวมีความสุขมากขึ้น” (แววตา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

2) ถอดรหัสความหมายสภาพครอบครัวที่ขัดแย้ง (oppositional reading) ครอบครัวเดี่ยว บางส่วนถอดรหัสความหมายแบบขัดแย้งเกี่ยวกับสภาพบ้านที่แสดงถึงฐานะทางเศรษฐกิจว่า ฉากบ้านในละครโทรทัศน์ของครอบครัวเดี่ยวมักเป็นบ้านที่หลังใหญ่กว่า และมีการตกแต่งที่หรูหราทันสมัยกว่าความเป็นอยู่จริง ฉากการอยู่อาศัยในคอนโดมิเนียมมักเป็นการอยู่ของครอบครัวของหนุ่มสาวมากกว่าที่จะเป็นครอบครัวเดี่ยว และการตกแต่งมักจะมีเฟอร์นิเจอร์รูปแบบต่าง ๆ เต็มบ้านต่างกับชีวิตจริงที่ตกแต่งแบบพอเหมาะ ส่วนครอบครัวขยายถอดรหัสความหมายแบบขัดแย้งเกี่ยวกับลักษณะบ้านเรือนและการตกแต่งบ้านของตนแตกต่างกับในละครโทรทัศน์ที่ส่วนใหญ่จะเป็นบ้านหลังใหญ่ กว้างขวาง แสดงถึงความร่ำรวยมากกว่าที่จะแสดงถึงฐานะปานกลางหรือฐานะยากจน และแสดงถึงฐานะร่ำรวยหรือฐานะยากจนมากเกินไปจริง

“ตกแต่งแบบอยู่กันพอดีไม่ให้โอ้อวดแต่ในละครอาจจะมีเฟอร์นิเจอร์เต็มบ้าน” (แววตา-อิทธิพล, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ในละครจะรวยมาก เป็นมหาเศรษฐีบ้านหลังใหญ่โต หรือไม่ก็ยากจนขึ้นแค้นไม่มีบ้านจะอยู่ บ้านในละครหรูหรากว้างขวาง ถ้าคนจนก็เป็นบ้านไม้เก่า ๆ บ้านเราจะกลาง ๆ” (เง็ก, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

นอกจากนี้ยังมีครอบครัวเดี่ยวที่ทำธุรกิจมีห้องให้เช่าและอาศัยอยู่ด้วยแต่ไม่เคยพบเห็นในละครโทรทัศน์ ส่วนใหญ่จากบ้านเน้นการอยู่อาศัยเท่านั้นไม่ได้แบ่งให้เช่า เพราะครอบครัวมักทำงานนอกบ้านและลักษณะของบ้านมักเป็นบ้านเดี่ยวที่มีการตกแต่งสวยงามกว่าความเป็นจริง

“บ้านเป็นอพาร์ทเมนท์แบ่งให้เช่าและอาศัยเองด้วย ไม่เหมือนกันเพราะในละครโดยมากจะเน้นอยู่อาศัยเพียงอย่างเดียว ส่วนใหญ่ตัวละครจะทำงานนอกบ้านไม่ได้ประกอบธุรกิจแบบนี้” (กัลยา-สุนัย, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

ในด้านสัมพันธภาพของครอบครัว ครอบครัวขยายถอดรหัสความหมายแบบขัดแย้งกับละครโทรทัศน์ว่า ครอบครัวอบอุ่นดี ไม่แก่งแย่งสมบัติชิงดีชิงเด่นกัน ไม่มักใหญ่ใฝ่สูง หรือพ่อแม่ที่ร่ำรวยไม่มีเวลาเลี้ยงลูก ต้องให้พี่เลี้ยงดูแลอย่างที่ละครโทรทัศน์เขารหัสไว้

“บรรยากาศครอบครัวดี มีความอบอุ่นมาก กลับบ้านแล้วรู้สึกสบายใจหายเหนื่อย ไม่เหมือนในละครที่ดูอยู่ บ้านร้อนเป็นไฟ มีแต่การแก่งแย่งสมบัติ มักใหญ่ใฝ่สูง” (อรุณี, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ครอบครัวมีความอบอุ่นดีเพราะบ้านเราอยู่กันแบบธรรมดาที่มีความใกล้ชิดสนิทสนมกัน ทำให้ครอบครัวอบอุ่นอยู่เสมอ แต่ส่วนใหญ่ในละครจะเป็นครอบครัวที่ร่ำรวยพ่อแม่ต้องทำงานไม่มีเวลาให้ลูกต้องให้พี่เลี้ยงคอยดูแล” (จรรยา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

3) ถอดรหัสความหมายแบบต่อรอง (negotiated reading) สำหรับในเรื่องการใช้อำนาจ บางครอบครัวเดี่ยวถอดรหัสความหมายแบบต่อรองว่า มีความแตกต่างกับครอบครัวในละครโทรทัศน์ที่ผู้เป็นพ่อเป็นคนทำงานเลี้ยงสมาชิกในครอบครัว แต่ในครอบครัวผู้เป็นแม่หรือพี่ชายคนโตซึ่งเป็นผู้ที่มีอำนาจทางเศรษฐกิจหรือช่วยหารายได้มายังครอบครัวด้วย และเป็นลักษณะของครอบครัวสมัยใหม่ที่สามีและภรรยาต่างก็มีบทบาทในการทำงานเลี้ยงครอบครัว มีสิทธิและอำนาจทัดเทียมกัน

“มารดาและพี่ชายคนโต เป็นผู้ดูแลค่าใช้จ่ายภายในบ้าน ทั้งค่าน้ำ ค่าไฟ และเครื่องอุปโภคและบริโภคด้วย โดยมากแล้วในละครภาวะทั้งหมดจะตกอยู่ที่ผู้เป็นพ่อ” (สุนีย์, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

สภาพความสัมพันธ์ของครอบครัวขยายส่วนใหญ่ถอดรหัสความหมายแบบต่อรองว่า ครอบครัวมีความอบอุ่นดี ซึ่งมีทั้งเหมือนหรือแตกต่างกับละครโทรทัศน์ที่เขารหัสสะท้อนหรือประกอบสร้างถึงครอบครัวที่แตกแยกด้วย

“ครอบครัวอบอุ่นมาก สมาชิกสนิทสนมกันกันดี เหมือนบางเรื่อง แต่มีละครโทรทัศน์บางเรื่องที่ครอบครัวแตกแยกจึงไม่เหมือน” (อรุณวดี, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

สำหรับในเรื่องการใช้อำนาจในครอบครัวขยายที่มีทั้งพ่อ แม่และญาติผู้ใหญ่ ซึ่งเหมือนกับในละครโทรทัศน์ที่ผู้มีอำนาจคือ “ย่า” “ปู่” “พ่อ” ซึ่งเป็นผู้ที่มีอำนาจทางเศรษฐกิจด้วยการช่วยหารายได้หลักมายังครอบครัวหรือมีทรัพย์สินมรดก เป็นลักษณะของครอบครัวในอดีตที่ต้องพึ่งพาผู้อาวุโสที่สุดในบ้าน และบางส่วนของสามีเป็นผู้อาวุโสที่สุดในบ้านและมีอายุไม่มากนักมีบทบาทในการทำงานและรับภาระเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัว ส่วนงานระเบียบในบ้านเป็นเรื่องของผู้หญิงคือ แม่ หรือย่า โดยเฉพาะย่าที่พ่อแม่นับถือให้เป็นผู้มีอิทธิพลต่อสมาชิกในครอบครัว เป็นผู้ให้คำแนะนำในการใช้ชีวิต ต่างกับละครโทรทัศน์บางเรื่องที่เป็นพ่อที่มีอำนาจมากที่สุดจากหน้าที่

ทำงานเลี้ยงครอบครัวหรือเป็นเจ้าของบ้านหรือแม่ที่พ่อเกรงใจ มักเน้นด้านการเงินและการเข้าสังคมหรูหรา แต่บางเรื่องทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกัน

“พ่อจะใหญ่สุดเพราะเป็นเจ้าของบ้าน เกี่ยวกับเรื่องกฎและการใช้สอยเงินภายในบ้าน เหมือนในละครเพราะเจ้าของบ้านต้องมีหน้าที่ดูแลคนในครอบครัว” (คฤหัสถ์, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ข้าอบรมลูกหลานเรื่องระเบียบวินัย สอดส่องดูแลเรื่องในบ้าน คอยบ่น คอยฟ้อง ไม่เหมือนในละครเพราะจะเป็นแม่หรือพ่อที่เป็นใหญ่ในบ้าน” (จรี, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ปู่มีอำนาจมากที่สุดในครอบครัวเพราะเป็นผู้รับผิดชอบภาระค่าใช้จ่ายทั้งหมด ภายในบ้านทุกอย่าง ซึ่งเหมือนในละคร เพราะส่วนมากแล้วครอบครัวใหญ่ที่มีทั้งพ่อและแม่อยู่ด้วยกัน พ่อซึ่งอาวุโสที่สุดจะเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายต่างๆ ทั้งหมด เช่นเดียวกัน” (จรี-จรรยา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

ส่วนปัญหา สาเหตุของปัญหา และวิธีแก้ไขปัญหา ในละครโทรทัศน์ไม่ได้เข้าห้ถึงความยากลำบากมากนักในครอบครัวขยาย ส่วนมากเป็นครอบครัวที่มีฐานะดี ไม่ขาดแคลนในสิ่งที่จำเป็นแต่ไม่เพียงพอในสิ่งที่มียู่ โดยสาเหตุของปัญหา ได้แก่ การเงินที่ไม่พอเพียง การแข่งขันทางธุรกิจ แย่งชิงมรดก ความโลภ ความอิจฉาริษยา ซิงดีซิงเด่น การแก่งแย่งคนรัก ความเห็นแก่ตัว และการขาดคุณธรรม/ศีลธรรม กระทำไม่ดีต่อกันระหว่างพี่น้องโดยเฉพาะพี่น้องต่างบิดาหรือมารดา และผู้ใหญ่แต่ละครอบครัว เช่น ย่า ยาย แม่ให้การส่งเสริมในสิ่งที่ควร/ไม่ควรกระทำ หรือปัญหา ระหว่างแม่สามีกับลูกสะใภ้ นอกจากนี้โครงสร้างอำนาจของครอบครัว ค่านิยม วัฒนธรรม ความเชื่อ และบรรยากาศในครอบครัวในการอยู่ร่วมกันอย่างอบอุ่น/ไม่อบอุ่น การดูแลอบรมเลี้ยงดูลูก พฤติกรรมของพ่อแม่ที่เป็นแบบอย่างแก่ลูก และการหย่าร้างหรือเลิกราของพ่อแม่ และการแก้ปัญหา ด้วยเหตุผลหรือด้วยอารมณ์หรือด้วยการใช้คุณธรรมมาก/น้อยด้วยการสื่อสารและพฤติกรรมหรือการกระทำระหว่างสมาชิกในครัวเรือนผ่านบทบาทหน้าที่การอบรมเลี้ยงดูที่นำไปสู่ความสัมพันธ์ที่ดี เกิดความเข้าใจในครอบครัว และสามารถแก้ปัญหาได้ในทางที่เหมาะสมตามสภาพสังคม

ครอบครัวขยายถอดรหัสความหมายต่อรองในเรื่องปัญหา สาเหตุของปัญหา และวิธีแก้ไขปัญหาของครอบครัวไม่รุนแรงอย่างในละครโทรทัศน์ เป็นเพียงเรื่องเล็กน้อย เช่น ความเป็นระเบียบในบ้าน การแย่งความรักจากแม่ แต่ไม่ทะเลาะกันรุนแรงถึงขั้นฆ่าฟันจากความอิจฉาริษยา ซิงดีซิงเด่นกัน แย่งสมบัติ ไม่รักใคร่สามัคคีกัน และปัญหา ระหว่างแม่สามีกับลูกสะใภ้ไม่รุนแรงกลั่นแกล้งรังแกลูกสะใภ้แต่เป็นการสอนมากกว่า แต่บางครั้งลูกสะใภ้ก็ไม่พอใจอยู่บ้าง

ต้องพูดคุยกัน ใช้เหตุผลในการตัดสินใจหาแต่ในละครมักจะมีเพื่อนหรือคนสนิทคอยแยงให้ทะเลาะกัน

“เหมือนในละคร พี่น้องต้องมีปัญหากันทุกเรื่อง แต่ในครอบครัวมักเถียงกัน อิจฉากัน เรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ ก็ดูทั้งคู่แล้วให้อยู่ห่างๆกัน ไม่นานก็ลืมเดี๋ยวก็ดีขึ้นไปเอง พี่น้องไม่เคยทะเลาะกันรุนแรง ไม่เคยโกรธกันนาน รักและสามัคคีกันดี ไม่เหมือนในละคร จะอิจฉาริษยา ซิงดีซิงเด่นกัน พี่น้องแย่งสมบัติ ไม่รักใคร่สามัคคีกัน จะต้องทะเลาะกันรุนแรงถึงขั้นฆ่าฟันกันก็มี” (แจ็ก, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“กับลูก ๆ จะไม่ค่อยมีปัญหากันจะมีเถียงกันบ้างเรื่องเล็กๆ น้อยๆ แต่จะมีปัญหากับลูกสะใภ้บ้าง เช่น บางอย่างที่เราทำไม่ถูกต้องเราก็จะดักเตือนแต่ลูกสะใภ้ก็จะไม่พอใจ เราก็ไม่อยากจะพูดหรือเตือนอะไรกับลูกสะใภ้ก็อีกเพราะเราไม่ใช่แม่เค้า ลูกสะใภ้มาจากครอบครัวที่แตกต่างกับเรา มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ต้องมีการปรับตัวเข้าหากันนั่งพูดคุยกันและปรับความเข้าใจกัน แต่ไม่เหมือนในละครบางเรื่องแม่สามีจะไม่ชอบลูกสะใภ้ ไม่ฟังเหตุผลใด ๆ และไม่เปลี่ยนใจง่าย ๆ คอยแต่ใส่ร้ายและใช้งานลูกสะใภ้เหมือนทาส ถ้าลูกสะใภ้มาจากครอบครัวที่ยากจนกว่าตัวเองแม่สามีก็จะไม่ชอบและหาทางไล่ลูกสะใภ้ออกไป แต่ชีวิตจริงเราจะคอยสอนเค้ามากกว่า” (จูลี, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

การสะท้อนและการประกอบสร้างสภาพครอบครัวในละครโทรทัศน์

ผู้รับสารได้รับรู้และถอดรหัสความหมายครอบครัวในละครโทรทัศน์ที่สะท้อนและประกอบสร้างสภาพครอบครัวของครอบครัวที่สมบูรณ์ จากการถอดรหัสความหมายครอบครัวแบบสอดคล้อง ขัดแย้ง และต่อรอง ได้ดังนี้

1. การสะท้อนสภาพครอบครัว ครอบครัวที่สมบูรณ์ให้ทัศนะที่สอดคล้องว่า ละครโทรทัศน์ได้สะท้อนลักษณะของสภาพครอบครัวตามความสมจริงของตัวละครตามเนื้อเรื่อง ซึ่งละครโทรทัศน์ได้มีส่วนในการบอกถึงจินตภาพที่สมาชิกครอบครัวและตั้งคมอยากให้เป็นหรือไม่ต้อง การ ความสัมพันธ์ของครอบครัวที่พ่อ แม่ ญาติผู้ใหญ่ และลูกหลานเป็นการช่องทางที่ตอกย้ำของครอบครัวตนเองกับครอบครัวในละคร และตอกย้ำของครอบครัวในการที่สมาชิกครอบครัวต้องให้ความเคารพและให้ความสำคัญต่อหัวหน้าครอบครัวโดยเฉพาะผู้เป็นพ่อ ซึ่งเป็นการตีความหมายครอบครัวตามแบบบรรทัดฐานของครอบครัวในอุดมคติ

2. การประกอบสร้างสภาพครอบครัว สำหรับการถอดรหัสความหมายครอบครัวแบบขัดแย้ง ครอบครัวที่สมบูรณ์ได้ให้ทัศนะว่า ละครโทรทัศน์ได้ประกอบสร้างลักษณะบ้านเรือนในละครโทรทัศน์สวยงามเกินความเป็นจริง เนื้อที่กว้างขวางกว่าความเป็นจริง และเอาไว้เพียงอยู่

อาศัย ไม่ได้เอาไว้ใช้ในการทำงาน/ประกอบอาชีพ หรือครอบครัวที่มีฐานะร่ำรวยไม่มีเวลาให้ลูก ทำให้เกิดปัญหาด้านความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของครอบครัว ซึ่งกลุ่มตัวอย่างถอดรหัส ความหมายครอบครัวจากประสบการณ์ที่ได้รับรู้มาก่อน

ส่วนการถอดรหัสความหมายครอบครัวแบบต่อรอง ครอบครัวที่สมบูรณ์ได้ให้ทัศนะว่า ละครโทรทัศน์ยังคงประกอบสร้างการใช้อำนาจทางสัมพันธ์ภาพในครอบครัวที่ผู้ที่มีอำนาจมากที่สุด คือ “ผู้ชาย” ตามบทบาทของพ่อ ซึ่งเป็นผู้ดูแลค่าใช้จ่ายในบ้านของทุกคนในครอบครัว แต่พ่อก็ยังเคารพผู้อาวุโสกว่าในบ้าน คือ ปู่ ย่า ส่วนเรื่องการดูแลความเรียบร้อยภายในบ้าน รวมทั้งการอบรมบุตรหลานเป็นหน้าที่ของ “ผู้หญิง” แต่บางครอบครัวที่พ่อทำงานไม่ได้ภาระค่าใช้จ่ายทั้งหมด จึงตกอยู่กับแม่หรือพี่ชายคนโตที่ทำงานแล้วเป็นลักษณะที่พบน้อย นอกจากนี้ปัญหา สาเหตุ และวิธีแก้ไขปัญหาของละครโทรทัศน์มักเสนอถึง การเงินที่ไม่พอเพียง การแข่งขันทางธุรกิจ แข่งชิงมรดก ความโลภ ความอิจฉาริษยา ชิงดีชิงเด่น การแก่งแย่งคนรัก ความเห็นแก่ตัว และการขาดคุณธรรม/ศีลธรรมของสมาชิกในครอบครัว ซึ่งปัญหา สาเหตุ และวิธีแก้ไขปัญหาคือความขัดแย้งกันในครอบครัวจริงไม่มีรุนแรงมากอย่างครอบครัวในละครโทรทัศน์

5.2.2 การถอดรหัสความหมายของสภาพครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์

ครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์มีการถอดรหัสความหมายเกี่ยวกับสภาพครอบครัวใน 2 ทิศทางคือการถอดรหัสความหมายแบบต่อรองและการถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้อง ดังนี้

1) ถอดรหัสความหมายแบบต่อรอง (negotiated reading) สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวของพ่อเลี้ยงลูกตามลำพังส่วนใหญ่ถอดรหัสความหมายแบบต่อรองว่า ลักษณะบ้านเรือนและการตกแต่งในบ้านหรือบริเวณบ้านในละครมีลักษณะที่เหมือนชีวิตจริง แต่ส่วนมากในละครโทรทัศน์จะมีบ้านที่ขนาดใหญ่กว่าความเป็นจริง มีการตกแต่งสวยงามกว่าชีวิตจริงไม่ว่าจะมีฐานะร่ำรวยหรือยากจน และการที่ฉากความใหญ่โตและสวยงามของบ้านในละครโทรทัศน์อาจทำให้เกิดความต้องการอยู่ในบ้านแบบนั้นเกิดความไม่พอใจในสภาพความเป็นอยู่ของตนเอง

“ลักษณะบ้านเรือนเป็นตึกแถวสองชั้นติดกันสองหลังไม่เหมือนในละครบ้านหลังใหญ่ มีสระว่ายน้ำ มีสนามหญ้ากว้าง ตกแต่งสวยงามทันสมัย (กรกช, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“เป็นลักษณะบ้านเดี่ยวชั้นเดียว การตกแต่งบ้านเรียบง่าย เน้นโล่ง สบายตา ประดับไปด้วยไม้ดอกไม้ประดับ มีสวนหน้าบ้านเล็กๆ เพราะถึงจะเป็นบ้านเดี่ยวชั้นเดียวอยู่กันเพียง 2 คนพอลูก ก็จะทำให้เกิดความอบอุ่น ที่สามารถมองเห็นการกระทำของลูกได้อย่างชัดเจน คล้ายกันกับในละคร แต่ในละครมักจะชอบโอ้อวด ด้วยการสร้างบ้านหลังโต ๆ ให้เหมาะสมกับอาชีพราชการ เหมาะสมกับฐานะเพื่อเป็นหน้าตาให้กับ

ตัวเองเมื่อมีเพื่อนมาสังสรรค์ที่บ้าน จะต้องตกแต่งให้ดูหรูหราดีมีราคา” (ธงชัย, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ไม่เหมือนกัน เพราะในละครบางทีการที่อยู่บ้านชั้นเดียวทำให้เด็กเกิดความน้อยใจในชีวิตที่ไม่รวยมีเงินซื้อบ้านสองชั้นราคาแพงได้ เด็กจะรู้สึกอึดอัดกับการอยู่ในที่ ๆ สี่เหลี่ยมเท่านั้นเพราะในละครชอบติดหรือลึงการ” (ชาโรณี, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

ส่วนสภาพความสัมพันธ์ของครอบครัวพ่อเลี้ยงลูกตามลำพังส่วนใหญ่ถอดรหัส ความหมายแบบต่อรองกับที่ละคร โทรทัศน์ให้ความหมายในด้านบรรยากาศของครอบครัวและผู้ที่ มีอำนาจที่มีต่อสมาชิกในครอบครัวว่า บรรยากาศในครอบครัวอบอุ่นแม้จะอยู่กันแค่พ่อลูก แต่บาง คราวเรือนก็มีญาติผู้ใหญ่อยู่ใกล้กันคอยดูแลเด็ก เด็กเล่นกันกับญาติ ๆ ทำให้เด็กไม่เหงามากนัก ส่วนมากพ่อต้องทำงานหนักแต่ก็มีเวลาให้กับลูกในการทำกิจกรรมร่วมกัน ผู้มีอำนาจมากที่สุด คือ “พ่อ” แต่ถ้ามีญาติผู้ใหญ่อยู่ใกล้กัน ผู้อาวุโสจะมีอำนาจมากที่สุด คือ “ปู่” แต่พ่อจะอยู่ใกล้ชิดให้ความ มีอิสระแก่ลูก ไม่บังคับลูกมากเกินไป รับภาระเลี้ยงดู คอยให้คำแนะนำปรึกษา ในละคร โทรทัศน์มีความแตกต่างกับชีวิตจริง จากการนำเสนอถึงความคิดที่ต่างกันระหว่างบิดากับบุตร อีกทั้งการที่พ่อต้องทำงานหนักจนไม่มีเวลาดูแลลูก ให้แต่เงินและลูกเองก็ใช้แต่เงิน ไม่เข้าใจว่าพ่อต้อง ทำงานหนักในการหาเงิน

“บรรยากาศอบอุ่น มีอากง อาม่า มีเพื่อนเล่นเยอะ ไม่เหงา ไม่เหมือนในละครจะมีคน น้อย เจ็บเหงา เลขต้องออกไปเที่ยวข้างนอก ไปเจอเพื่อน ผู้มีอำนาจมากที่สุด คือ อากง เกี่ยวกับเรื่องถ้าอากงสั่งให้เลิกเล่นก็ต้องเลิก แยกย้าย อากงดู ห้ามส่งเสียงดังเกินไป ห้ามวิ่งในบ้าน ห้ามหลายอย่าง ซึ่งไม่เหมือนกับในละครที่ไม่วิ่งเล่นในบ้าน เพราะมี สนามหญ้าให้เล่น ไม่ต้องโดนห้ามเสียงดัง” (ทศวัลย์, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ถึงแม้อยู่กันแค่ 2 คนพ่อลูก แต่ก็อบอุ่นดี ไม่ยุ่งยาก วุ่นวายเหมือนกับครอบครัว ใหญ่ๆที่อยู่รวมตัวกันเยอะ ๆ คล้ายกันบ้างกับละคร เพราะในละครอยู่กันแค่ 2 คน พ่อลูก พ่อก็ต้องรอลูกกลับบ้านมากินข้าวที่บ้านพร้อมกันบ้าง และพ่อเป็นหัวหน้า ครอบครัวเกี่ยวข้องกับเรื่องการดูแลลูกเพียงคนเดียว มีอำนาจในการตัดสินใจชีวิตลูก ในบางเรื่องที่เราต้องตัดสินใจ และควบคุมการใช้จ่ายของที่บ้านทั้งหมด แต่บางทีใน ละครก็มักจะไม่ว่าว่าชีวิตของลูก หรือปล่อยลูกให้มีอิสระ เรียนรู้ด้วยตัวเอง วัน ๆ ทำแต่งงานไม่สนใจลูก เลี้ยงด้วยเงินเท่านั้น” (ธงชัย, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

ในด้านปัญหา สาเหตุของปัญหา และวิธีแก้ไขปัญหา ผู้ชมละครโทรทัศน์บางส่วน ถอดรหัสความหมายแบบต่อรองกับที่ละคร โทรทัศน์ให้ความหมายว่า ครอบครัวไม่มีปัญหาเรื่อง ความคิดเห็นที่ต่างกัน ส่วนมากเป็นเรื่องที่ลูกกลับบ้านผิดเวลา วิธีการแก้ปัญหาใช้การพูดคุย

ดักเตือนกัน โกรธกันไม่นานก็ดีขึ้น ไม่ทะเลาะกันรุนแรงหรือคิดหนีออกจากบ้านอย่างในละครโทรทัศน์

“โดยทั่วไปไม่มีปัญหาอะไร ถ้าเกิดมีปัญหาลูกก็คุยกันกับพ่อทุกเรื่องเพื่อแก้ปัญหา แต่ในละครอาจมีทะเลาะกันบ้างในเรื่องของเวลา เนื่องจากลูกกลับบ้านไม่ตรงเวลาจึงถูกพ่อว่ากล่าวดักเตือนจนลูกอาจหนีออกจากบ้านเพื่อเป็นการแก้ปัญหา” (ทัศนีย์, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ความขัดแย้งระหว่างสมาชิกในครอบครัวไม่มีเลย ถ้ามีปัญหาส่วนใหญ่ก็จะพูดคุยและให้คำปรึกษาซึ่งกันและกัน ต่างจากละครที่มีปัญหาเยอะมาก ไม่ว่าจะเรื่องเงิน เรื่องความเกรงของบุตรสาว ซึ่งละครจะแสดงถึงปัญหาเรื่องของวัยรุ่นมากมาย ทั้งเกรงกลับบ้านไม่ตรงเวลาและในละครไม่ค่อยพูดคุยกันมากจะตัดสินใจกันเองมากกว่า” (ทัศนีย์, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

สำหรับสภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวแม่เลี้ยงลูกตามลำพังส่วนใหญ่อุดรหัสความหมายแบบต่อรองกับละครโทรทัศน์ที่ให้ความหมายว่า ในชีวิตครอบครัวที่แท้จริงลักษณะบ้านมีหลากหลายรูปแบบ รวมทั้งเพื่ออยู่อาศัยและหรือประกอบอาชีพถ้าเป็นตึกแถว บ้านไม่มีขนาดใหญ่โต ตกแต่งไม่สวยงามหรูหรา ไม่ทันสมัย และเป็นระเบียบเรียบร้อยอย่างในละครโทรทัศน์

“ลักษณะบ้านเรือนเป็นบ้านเช่าตึกแถว ธรรมดา ๆ มีข้าวของเยอะ เพราะประกอบอาชีพค้าขาย บ้านจะรก ๆ หน่อย เหมือนละครโทรทัศน์เป็นบางเรื่อง ที่มีฐานะไม่ร่ำรวย แต่ส่วนมากในละครจะร่ำรวย บ้านใหญ่โตหรูหราสวยกว่า จัดตัวอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อยมาก สวยงามทันสมัยกว่ามาก” (วาริ-วุฒิชัย, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

ครอบครัวแม่เลี้ยงลูกตามลำพังส่วนใหญ่อุดรหัสความหมายแบบต่อรองกับละครโทรทัศน์ให้ความหมายในด้านสัมพันธภาพของครอบครัวว่า ครอบครัวที่เป็นแม่เลี้ยงลูกตามลำพังที่ส่วนมากเกิดจากการเลิกราหรือหย่าร้างกับสามี และสามีไปมีครอบครัวใหม่ แต่สามีบางคนยังรับผิดชอบครอบครัวเดิมในเรื่องของลูก ยังเป็นเหมือนเพื่อนกับแม่ แต่บางครอบครัวก็จากกันแบบไม่คืนักและมีผลกับลูก ๆ ด้วยทำให้ลูกมีปัญหา และผู้ที่มีอำนาจที่มีต่อสมาชิกในครอบครัวในทางที่เป็นคุณ คือ แม่/พ่อ/ลูกชายคนโตที่ช่วยดูแลครอบครัว แต่กรณีสามีเสียชีวิตแม่กับลูกจะมีความเข้าใจเอาใจใส่ต่อกันดี และผู้ที่มีอำนาจที่มีต่อสมาชิกในครอบครัวในทางที่เป็นคุณ คือ แม่

“ครอบครัวอบอุ่นดี เวลาอยู่ด้วยกันแม่ลูกก็คุยกันดี ลูกชายเป็นเด็กดีไม่ดื้อ ทุก ๆ วัน ลูกชายจะไปอยู่ที่บ้านยายช่วยญาติ ๆ ดูแลยายเวลาที่แม่ขายของ พ่อแม่เลิกก็จะมาช่วย

เก็บร้านแล้วกลับบ้านพร้อมกัน ทุกปีดเทอมลูกชายจะไปอยู่กับพ่อเค้า พ่อกับแม่ก็ยังเป็นเพื่อนกัน คุยกันในเรื่องลูกเพราะพ่อเค้าส่งเสียค่าใช้จ่ายลูกมาตลอดตั้งแต่เล็กกัน เหมือนเป็นบางเรื่องที่พระเอกเป็นคนคิดแต่ไม่รวย ถึงแม่ครอบครัวไม่อบอุ่นแต่ไม่ทำตัวเป็นเด็กมีปัญหา และไม่เหมือนบางเรื่องที่คุณเป็นพ่อทิ้งลูกไม่เหลียวแล แต่พ่อของเค้าดูแลส่งเสียไม่เคยทอดทิ้งถึงแม้ว่าจะมีครอบครัวใหม่ก็ตาม ผู้มีอำนาจที่มีอิทธิพลต่อสมาชิกในครอบครัว คือ “แม่” และ “พ่อ” เกี่ยวกับเรื่องทุกอย่างในบ้าน เพราะแม่เป็นคนหาค่าใช้จ่ายภายในบ้าน ส่วนเรื่องค่าใช้จ่ายของลูกเช่นเรื่องเรียนพ่อเค้าจะเป็นคนรับผิดชอบ ถ้าลูกชายขาดเหลืออะไรในเรื่องเรียนก็ต้องขอพ่อ หรืออยากเรียนพิเศษก็ต้องปรึกษาพ่อ ซึ่งเหมือนกันเพราะในละครพ่อแม่จะเป็นคนหาเงินดูแลลูก ลูกมีอะไรก็ต้องปรึกษาพ่อแม่ ไม่ทำอะไรโดยพลการ” (วาริ, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“อยู่กับแม่อบอุ่นดี ปีดเทอมก็ไปอยู่กับพ่อ ไม่เหมือนในละครที่ต้องอยู่ด้วยกันพ่อแม่ ลูกถึงจะอบอุ่น ถ้าไม่มีพ่อหรือแม่ก็จะไม่อบอุ่นเลยจะเป็นแนวเด็กมีปัญหา และผู้มีอำนาจที่มีอิทธิพลต่อสมาชิกในครอบครัว คือ “แม่” และ “พ่อ” ต้องช่วยแม่ทำงานเก็บร้าน แล้วถ้าอยากได้อะไรก็ขอพ่อ บางทีก็ให้บางทีก็ไม่ให้ ซึ่งไม่เหมือนในละครจะตามใจลูกอยากได้อะไรก็ได้ ไม่ต้องทำงาน ขออย่างเดียว” (วุฒิชัย, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ครอบครัวไม่อบอุ่นเพราะขาดพ่อ ลูก ๆ ก็เคยเห็นพ่อแม่ทะเลาะกัน ตอนลูกชายสองคนเด็ก ๆ พ่อก็ยังอยู่ด้วยบ้าง แต่ลูกสาวไม่เคยเจอพ่อเลย เพิ่งมาเจอตอนโต ไม่เหมือนละครส่วนมากครอบครัวอบอุ่น พร้อมหน้าพร้อมตา ผู้มีอำนาจที่มีอิทธิพลต่อสมาชิกในครอบครัว คือ “แม่” แต่เห็นในละครจะเป็นพ่อซึ่งไม่เหมือนเพราะบ้านเราไม่มีพ่อเมื่อก่อนลูกๆก็เชื่อฟังแม่ แต่พอโตก็เริ่มไม่เชื่อ เริ่มมีความคิดเป็นของตัวเอง มีลูกชายคนกลางที่ดีหน่อย แต่งงานได้ภรรยาดีทำมาหากิน ลูกชายคนโตเคยเกรงก็กลับตัวทันตอนนี้หมดหวัง เหลือแต่ลูกสาวคนเล็กไม่รู้เมื่อไหร่จะคิดได้กับเขาบ้าง” (สีดา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

ในด้านปัญหา สาเหตุปัญหา และวิธีการแก้ไขปัญหาของครอบครัวแม่เลี้ยงลูกตามลำพังถอดรหัสความหมายแบบต่อรองว่า ปัญหา ได้แก่ เรื่องของเวลาที่กลับบ้านช้า คอยดักเตือนเหมือนในละครที่คอยดูแลใกล้ชิด แต่ต่างหรือเหมือนกับละครที่ว่าลูกรู้จักเชื่อฟังหรือไม่สนใจ หนีออกจากบ้าน ไปก็มี

“ก็มีบ้างที่ลูกชายกลับบ้านช้าแม่ก็จะไม่พอใจ ก็มีดูบ้าง สาเหตุ เช่น ลูกอาจจะติดเพื่อน หรือติดแฟนหรือที่มหาวิทยาลัยมีกิจกรรม วิธีแก้ไข คือ ถามเหตุผลว่าทำไมถึงกลับบ้านช้า ถ้ามีเหตุผลที่ดีก็จบ แม่ก็จะบอกลูกว่าอยู่กับเพื่อนอยู่ได้แต่ให้พอดี อย่าลืมหน้าที่ เรามีหน้าที่ต้องช่วยแม่เก็บร้าน ก็ให้กลับมาช่วยก่อน มาทำหน้าที่ของตัวเองก่อน จะออกไปเที่ยวเล่นต่อแม่ก็ให้ไป หรือถ้าไปบ่อย ๆ แม่ก็จะถามว่าไม่สงสารยาย หรือ ไม่ห่วงยายหรือ ยายถามหานะ คำก็จะรู้ตัว ซึ่งแม่จะเหมือนในละคร ถ้าลูกกลับบ้านช้า ผู้ปกครองย่อมไม่พอใจและดูว่าเป็นธรรมดา ที่กลับบ้านช้าก็คืออยู่กับเพื่อน หรือแฟน เหมือนในละครที่ลูกอยู่ในช่วงวัยรุ่นพ่อแม่ต้องคอยดูแลใกล้ชิด สังเกตพฤติกรรมอย่าให้ออกนอกกลุ่มนอกจากทาง มีอะไรก็ต้องคอยสอนคอยตักเตือน อย่าปล่อยให้ปละละเลยลูก” (วาริ, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ไม่ค่อยมีปัญหานอกจากกลับบ้านช้า เพราะว่าบางที่อยู่กับเพื่อนแล้วติดลม ไม่ก็ทำงานเพลิน ไม่ไปช่วยแม่เก็บร้านจะโดนบ่นยาวเลย เหมือนในละคร คนเป็นแม่มักจู้บ้น แต่ไม่เหมือน ในละครถ้ากลับบ้านช้าจะออกแนวเสเพลกินเหล้า แก้ปัญหาโดยพยายามไม่ทำบ่อย ถ้าจำเป็นจริงๆก็บอกแม่ก่อนไม่หายไปเลย แต่ในละครจะไม่สนใจ อยากไปไหนก็ไป หายไปเลย ไม่ก็หนีไปเลย” (วุฒิชัย, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

สำหรับครอบครัวญาติที่อยู่ร่วมกันถอดรหัสความหมายแบบต่อรองกับละครโทรทัศน์ที่ให้ความหมายว่า ลักษณะบ้านมีทั้งแบบตึกแถวและบ้านเดี่ยวในบ้านหลังเดียวกันตกแต่งแบบธรรมดา ไม่ได้แยกบ้านหลายหลังในรั้วเดียวกันหรือเน้นการตกแต่งด้วยเครื่องเรือนที่มีราคาแพงอย่างเป็นระเบียบอย่างในละครโทรทัศน์

“ลักษณะบ้านเรือนเป็นตึกแถว ไม่มีสโตร์ ตกแต่งแบบธรรมดา คล้ายบางส่วน เพราะในละครครอบครัวใหญ่ส่วนมากจะอยู่บ้านใหญ่โต ละครบางเรื่องก็ตกแต่งเยอะ บางเรื่องก็อยู่แบบธรรมดา” (วิภา-ปัญญา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“เป็นบ้านค่อนข้างหลังใหญ่ครั้งปูนครั้งไม้มีหลายห้อง จัดบ้านธรรมดา เน้นความร่มรื่น ปลูกต้นไม้ คล้ายบ้านในละครถึงจะเป็นลักษณะญาติพี่น้องอยู่ร่วมกันก็จริง แต่ก็ยังอยู่คนละบ้านอยู่ดีถึงแม้ว่าจะอยู่ในรั้วเดียวกัน ในละครใช้แต่ของหรูหรา เน้นแต่เรื่องเฟอร์นิเจอร์ ของตกแต่งที่มีราคาแพง” (อวบ-ทศพล, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

ในด้านสภาพความสัมพันธ์ของครอบครัวญาติที่อยู่ร่วมกันถอดรหัสความหมายแบบต่อรองกับละครโทรทัศน์ที่ให้ความหมายเกี่ยวกับบรรยากาศของครอบครัวและผู้ที่มีอำนาจที่มีต่อสมาชิกในครอบครัวว่า บรรยากาศในครอบครัวมีความอบอุ่นช่วยเหลือเกื้อกูลกันดี แม้ว่าจะไม่ค่อยมีเวลาให้กันเพราะต่างทำงาน ผู้มีอำนาจที่มีอิทธิพลต่อสมาชิกในครอบครัว คือ ผู้ที่เป็นผู้ดูแล

รับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมดภายในบ้านหรือญาติผู้ใหญ่ หรือใช้เหตุผลความเป็นกลางร่วมความคิดกัน และเด็กมักให้การเชื่อฟังผู้ใหญ่

“บรรยากาศในครอบครัวอบอุ่นดีแม้จะไม่ค่อยมีเวลาอยู่ร่วมกันมากนัก คล้ายบางส่วน เพราะในละครส่วนมากครอบครัวใหญ่มักจะทำกิจกรรมร่วมกันบ่อย แต่ที่บ้านต่างคนต่างทำงานไม่ค่อยมีเวลาพบปะกัน ผู้มีอำนาจที่มีอิทธิพลต่อสมาชิกในครอบครัว คือ ตัวเราเอง ซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัวมีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมดภายในบ้าน คล้ายกับในละครโทรทัศน์ เพราะเป็นที่คนโตจึงต้องมีหน้าที่ดูแลทุกคนในบ้าน ที่เป็นหัวหน้าครอบครัวต้องดูแลรับผิดชอบทุกอย่าง เช่น พี่คนโต พ่อ” (วิภา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“บรรยากาศในครอบครัวค่อนข้างอบอุ่นดี คล้ายกับละครบางส่วน เพราะ ครอบครัวที่อยู่ร่วมกันหลายคนมักจะมีความสุข แต่บางครั้งก็มีปัญหาได้ ผู้มีอำนาจที่มีอิทธิพลต่อสมาชิกในครอบครัว คือ พี่สะใภ้คนโต เพราะมีหน้าที่รับผิดชอบและดูแลควบคุมค่าใช้จ่ายภายในบ้าน ต่างกับในละครเพราะในละครคนที่มีอำนาจมักเป็นผู้ชาย แต่ในครอบครัวเป็นผู้หญิง” (รัตนา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ครอบครัวอบอุ่นดี พ่อแม่ต้องทำงานอยู่ต่างจังหวัด อาม่า(ย่า)ขอมายู่ด้วยตั้งแต่เด็ก ป้าคนโตก็เหมือนแม่ คอยดูแลช่วยเหลือคนในบ้านเป็นอย่างดีเพราะอาม่าทำกิจกรรมให้ช่วยดำเนินธุรกิจในครอบครัวต่อไป คล้ายกับละครบางส่วน ผู้มีอำนาจที่มีอิทธิพลต่อสมาชิกในครอบครัว คือ ป้าคนโต เพราะมีหน้าที่รับผิดชอบทุกอย่างของคนภายในบ้าน พี่น้อง ทุกคนของป้าก็รักใคร่กันดี ต่างกับในละครเพราะในละครที่โอเวอร์มากไปเกี่ยวกับการแย่งชิงมรดก” (ปัญญา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

ในด้านปัญหา สาเหตุของปัญหา และวิธีแก้ไขปัญหาของครอบครัวญาติอยู่ร่วมกัน บางส่วนถอดรหัสความหมายแบบต่อรองกับละครโทรทัศน์ที่ให้ความหมายว่า เรื่องความเป็นระเบียบในบ้านที่ในละครมีแม่บ้านจัดการให้ไม่เหมือนชีวิตจริงที่ต้องทำเองและไม่เป็นระเบียบอย่างในละคร แต่ชีวิตจริงมีการวางกฎระเบียบในบ้าน และการที่คนในครอบครัวที่ไม่สนใจดูแลกิจการของครอบครัวทำให้มีปัญหาเรื่องการเงิน ครอบครัวเกิดความขัดแย้งไม่เข้าใจกันต้องใช้การสื่อสารพูดคุยปรึกษากัน และปัญหาเกี่ยวกับการไม่มีเวลาให้ครอบครัว ต่างทำหน้าที่การทำงาน หรือใช้เวลากับตนเองมากกว่า

“ปัญหาที่พบระหว่างสมาชิกในครอบครัว คือ เรื่องความเป็นระเบียบ การเก็บข้าวของให้เข้าที่ เพราะถ้ามีคนหลายคนอยู่ในบ้านหลังเดียวกันมักไม่เป็นระเบียบเป็นธรรมดาในบ้านมักอยู่แล้วจะต้องมีความเป็นระเบียบในส่วนของคนๆนั้น ไม่เหมือนกับละคร

เจ้าของบ้านมักจ้างมีแม่บ้านทำความสะอาดอยู่เสมอ” (อวบ-ทศพล-วิกรม, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ปัญหาส่วนใหญ่จะมีก็เพราะเวลาอาจไม่ตรงกันเกิดจากหน้าที่การงานความรับผิดชอบของแต่ละคนซึ่งเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นเราก็จะมีเวลาให้กันในช่วงวันหยุดเสมอหากไม่ติดธุระอื่น ๆ ซึ่งในละครก็เหมือนกันเรื่องเวลาเป็นเรื่องที่สำคัญตัวละครทุกตัวก็จะมีหน้าที่ที่แตกต่างกันออกไปและในบางเรื่องอาจเกิดปัญหาเวลาไม่ตรงกันถือได้ว่าเป็นปัญหาใหญ่เลยที่เดียวและด้วยหน้าที่การงานก็ทำให้ต่างคนต่างไม่มีเวลา แต่ในละครส่วนใหญ่วันหยุดต่างคนต่างใช้ชีวิตเป็นของตัวเองมากกว่าการให้เวลารอบครัว” (ชุตินา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

ครอบครัวแต่งงานใหม่ถอดรหัสความหมายแบบต่อรองกับละครโทรทัศน์ที่ให้ความหมายว่า ละครโทรทัศน์มักนำเสนอว่าผู้ชายที่แต่งงานใหม่มักเป็นคนร่ำรวยบ้านเรือนใหญ่โตหรือแบบคฤหาสน์ตกแต่งหรูหราอยู่อาศัยเพียงอย่างเดียว แต่ในชีวิตจริงเป็นบ้านเดี่ยวหรือตึกแถวที่ใช้ค้ำขายและอยู่อาศัย ตกแต่งแบบธรรมดาตามแบบของแต่ละครอบครัว

“บ้านเป็นบ้านเดี่ยว 2 ชั้น ไม่มีการออกแบบอะไรมากนักลักษณะเป็นแบบครอบครัวจีน ไม่เหมือนในละครเพราะส่วนมากผู้ชายที่มีภรรยา มักแสดงออกให้เห็นถึงฐานะที่ร่ำรวย มักมีลักษณะบ้านเรือนที่ใหญ่โต เช่น คฤหาสน์ที่มีดีไซน์การตกแต่งสวยงามและหรูหราตามแล้วแต่ละสไตล์ของแต่ละเรื่องนั้นๆ แต่ที่คล้ายบ้าง คือ มีการตกแต่งสไตล์จีนบ้าง” (วิริยะ, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ลักษณะบ้านเป็นตึกแถว 3 ชั้นสำหรับประกอบอาชีพและอยู่อาศัยไปในตัวด้วยชั้นล่างตกแต่งเป็นร้านขายโทรศัพท์ชั้นบนเป็นห้องนอน ไม่เหมือนกันเพราะโดยส่วนมากในละครจะเป็นบ้านเดี่ยวคฤหาสน์ ตามแต่บทบาทและเนื้อเรื่องของละครเพื่อความสมจริง และละครส่วนใหญ่ธุรกิจจะแยกจากตัวบ้าน (ณัฐ-ยาใจ, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“เป็นทาวน์เฮ้าส์ 2 ชั้น เรียบง่ายธรรมดาทั่วไปไม่มีการตกแต่งมากนัก ไม่เหมือนกันเพราะในละครเป็นบ้านใหญ่โตหรูหรา เพราะในละครผู้ชายจะมีฐานะร่ำรวยก็จะมีบ้านหลังใหญ่ ตกแต่งตามบุคลิกของเจ้าของบ้านถ้าเป็นคนที่ชอบสะสมของเก่าๆก็จะเป็นของโบราณที่มีราคาแพงหรือมีเฟอร์นิเจอร์ที่แพงและหรูหราตามสไตล์ของแต่ละเรื่องที่แตกต่างกันไป” (ภัทร-มณีนรินทร์, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

นอกจากนี้ในด้านสภาพความสัมพันธ์ของครอบครัวแต่งงานใหม่ส่วนใหญ่ถอดรหัสความหมายที่ต่อรองกับที่ละครโทรทัศน์ให้ความหมายในด้านบรรยากาศของครอบครัวและผู้ที่มี

อำนาจที่มีต่อสมาชิกในครอบครัวว่า บรรยากาศในครอบครัวมีความอบอุ่นดี แต่ในละครโทรทัศน์ มักนำเสนอความขัดแย้งระหว่างแม่เลี้ยงกับลูกเลี้ยง หรือเมื่อพ่อหรือแม่จะมีการแต่งงานใหม่ ลูก ๆ มักจะมีการต่อต้าน เด็กมักมีปัญหา พี่น้องต่างพ่อ/ต่างแม่มักทะเลาะกัน ผู้มีอำนาจที่มีอิทธิพลต่อสมาชิกในครอบครัว คือ พ่อ เกี่ยวกับเรื่องภาระค่าใช้จ่ายในครอบครัว

“บรรยากาศในครอบครัวมีความอบอุ่นดีเพราะ ลูกๆ ไม่ได้สร้างปัญหาหรือความหนักใจอะไรให้ครอบครัวเลย เวลามีปัญหาลูก ๆ สามารถปรึกษาได้ ไม่เหมือนในละคร เพราะส่วนมากละครมักจะแสดงให้เห็นว่าเมื่อพ่อมีการแต่งงานใหม่ ลูก ๆ มักจะมีการต่อต้าน หรือมีการทะเลาะเบาะแว้งกับแม่เลี้ยงให้เห็นเป็นประจำ หรือ ลูก มักมีความประพฤติที่ไม่ดี เป็นต้น ผู้มีอำนาจที่มีอิทธิพลต่อสมาชิกในครอบครัว คือ “พ่อ” ในเรื่องการดูแลภาระค่าใช้จ่าย ทั้งหมดของลูกทั้ง 4 คน ที่จะต้องรับผิดชอบทุก ๆ อย่าง รวมถึงค่าใช้จ่ายในบ้านและค่าใช้จ่ายในธุรกิจของครอบครัว และพฤติกรรมของลูกทุกคนจะอยู่ในความควบคุมของพ่อ แต่ไม่ถึงกับบังคับลูกมากเกินไป ซึ่งเหมือนกับละครไทยเนื่องจากไม่ว่าจะครอบครัวลักษณะไหน โดยเฉพาะครอบครัวเงินพ่อจะเป็นผู้ที่แบกรับภาระและมีอำนาจอิทธิพลมากที่สุดครอบครัว” (วิริยะ, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“บรรยากาศในครอบครัวมีความอบอุ่นดีโดยเฉพาะเวลาที่มีพี่น้องมาอยู่รวมกันทั้งหมด 4 คนและมีพ่อ ซึ่งอาจไม่จำเป็นต้องมีแม่เลี้ยงก็ได้ เวลามีปัญหาพี่และน้องสามารถปรึกษากันได้ ไม่เหมือนในละคร เพราะส่วนมากละครไทยมักสร้างเรื่องว่าเด็กมีปัญหา พี่น้องต่างสายเลือดมักทะเลาะกัน มักเกิดจากครอบครัวที่หย่าร้าง ผู้มีอำนาจที่มีอิทธิพลต่อสมาชิกในครอบครัว คือ “พ่อ” เกี่ยวกับเรื่องภาระค่าใช้จ่าย ทั้งหมดของลูกทั้ง 4 คน ที่พ่อจะต้องรับผิดชอบทุก ๆ อย่าง ทั้งการจ่ายค่าเล่าเรียนและค่ากินอยู่ของลูกทั้ง 4 คน ค่าใช้จ่ายในบ้านและค่าใช้จ่ายในธุรกิจของครอบครัว เหมือนในละคร เพราะส่วนมากแล้วผู้ชายที่มีภรรยาหลายคนมักจะมีธุรกิจของครอบครัว และจะเป็นผู้ที่รับผิดชอบค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เช่นเดียวกัน” (ชไมพร, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

ในด้านปัญหา สาเหตุของปัญหา และวิธีแก้ไขปัญหา ครอบครัวแต่งงานใหม่ลดอคติทัศนคติความหมายแบบต่อรองกับละครโทรทัศน์ที่ให้ความหมายว่า ครอบครัวที่แต่งงานใหม่พ่อเลี้ยงหรือแม่เลี้ยงกับลูกเลี้ยงมีทั้งที่เข้ากันได้ดี หรือการเข้ากันได้ยากจากการสื่อสารและพฤติกรรมที่แสดงต่อกัน และอาจแสดงทั้งจริงใจและเสแสร้งต่อกัน ยกเว้นลูกเลี้ยงที่ยังเด็กก็เข้ากันได้ง่าย ถ้ามีปัญหาควรรีบแก้ไขพูดคุยทำความเข้าใจกัน และการอบรมเลี้ยงดูที่ต้องใช้วิธีการที่อ่อนโยนน่าจะดีกว่าการดุว่าแรง ๆ ซึ่งละครก็เข้รห้สเช่นนั้น

“แม่เลี้ยงและลูกเลี้ยงไม่มีความสนิทสนม ไม่มีความเชื่อใจไว้ใจที่จะปรึกษาปัญหาอะไรหรือสิ่งต่าง ๆ ในชีวิต จะมียิ้มและพูดคุยกันเฉพาะต่อหน้าพ่อบ้าง เพราะแม่เลี้ยงคนสุดท้ายมีพฤติกรรมที่ไม่ดีลูกเลี้ยงจึงเกิดการต่อต้าน เหมือนในละครที่ลูกเลี้ยงและแม่เลี้ยงมักไม่ถูกกันเกือบทุกละคร แต่จะต่างสถานการณ์กันที่ว่าจะไม่ถูกกันอย่างเห็นได้ชัดหรือไม่ถูกกันลับหลัง แต่ในละครบางเรื่องนั้นแม่เลี้ยงอาจแสนดีจริง ๆ แต่เป็นที่ตัวลูกเลี้ยงเองก็ได้ที่ไม่ยอมรับการมีแม่เลี้ยง วิธีแก้ปัญหของครอบครัว คือ พยายามที่จะคุยกับลูกและพยายามสร้างความสนิทสนมกับแม่เลี้ยงคนสุดท้ายให้เข้ากับลูก ๆ ได้ ซึ่งลูกทุกคนทำได้เพื่อความสุขของพ่อเพียงคนเดียว ลูกทุกคนจึงเลือกที่จะนั่งเฉยเพื่อให้พ่อมีความสุขกับครอบครัวและสบายใจ คล้ายกับละครในกรณีที่ตอบว่าแม่เลี้ยงและลูกเลี้ยงรักกันสมานฉันท์” (ชไมพร, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“เด็กอาจมีการอแงบ้างอาจเล่นกันแล้วทะเลาะกันส่วนใหญ่ มีการแย่งของเล่น ขนมหักจะเป็นเรื่องเด็ก ๆ และการใช้ชีวิตกับภรรยาที่มีการไม่เข้าใจกันบ้างในบางเรื่อง เช่น การอบรมเด็ก ๆ ที่ผมอาจจะมีส่วนแบบผู้ชายจนดูเหมือนไม่อ่อนโยนจนบางครั้งก็ทำให้ภรรยาไม่พอใจบ้าง ทั้งข้าพเจ้าและภรรยาที่จะมีเวลาในการสอนและบอกกับเค้าเรื่องการแบ่งของกันการรู้จักแบ่งปันคล้ายกันบ้างกับละคร เพราะบางทีเด็กก็จะมีความต้องการที่หลากหลาย เช่น อยากเที่ยว อยากได้ขนม ก็อาจมีการแย่งกันบ้างและในเรื่องของการที่ผู้ชายอาจแสดงออกต่อความรักที่ค่อนข้างแข็งไม่อ่อนโยนเหมือนผู้หญิงละครหลาย ๆ เรื่องก็จะสอนลูก ๆ (ทั้งลูกของฝ่ายหญิงและฝ่ายชาย) เหมือน ๆ กันคือการสอนให้รู้จักแบ่งปัน การร่วมช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และการพูดคุยกันระหว่างผมและภรรยาในเรื่องของการอบรมเด็ก ๆ การใช้วิธีการสอนที่อ่อนโยน” (ณัฐ, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

2) การถอดรหัสความหมายที่สอดคล้อง (preferred reading) ครอบครัวพ่อเลี้ยงลูกตามคำพิงบางส่วนถอดรหัสความหมายที่สอดคล้องกับละครโทรทัศน์ให้ความหมายในด้านปัญหาสาเหตุของปัญหา และวิธีแก้ไขปัญหาว่า ในชีวิตจริงเช่นเดียวกับละครในกรณีที่พ่อตามใจลูกมากในการใช้เงินติดเป็นนิสัย เกิดความขัดแย้งกับพ่อเมื่อไม่ได้สิ่งที่ต้องการ วิธีแก้ไขด้วยการที่พ่อกับลูกมานั่งคุยกันเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้จ่ายเงิน

“ความขัดแย้งระหว่างสมาชิกในครอบครัว เกิดจากการที่พ่อเลี้ยงลูกเพียงคนเดียวมาจนโตจึงเกิดความรักมาก ห่วงมาก และตามใจลูกในบางครั้งก็เกิดปัญหา คือ ลูกเอาแต่ใจมากจนเกินไปจึงเกิดความขัดแย้งกับพ่อได้เมื่อไม่ได้ตามสิ่งที่ตนนั้นต้องการ สาเหตุเกิดจากการตามใจลูกจนติดเป็นนิสัย แก้ไขด้วยการที่พ่อกับลูกมานั่งคุยกัน

เกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้จ่ายเงินเหมือนกับละครเพราะในละครหลายเรื่อง เมื่ออยู่กันเพียง 2 คนพ่อลูก ก็มักจะตามใจลูกเป็นพิเศษ เลี้ยงลูกด้วยเงินเท่านั้นจนลืมนึกถึงผลที่ตามมา” (ธงชัย, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“เหมือนกับละคร โทรทัศน์ เพราะในละครลูกมักจะถูกพ่อตามใจจนคิดเป็นนิสัย กลายเป็นเด็กที่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย จะเป็นคุณหนูที่เอาแต่ใจสุด ๆ ต้องได้ในสิ่งที่ตนนั้นต้องการ เมื่อเกิดการขัดใจก็จะมีการแก้ปัญหาทันที วิธีการแก้ปัญหา คือ พ่อและลูกมานั่งปรับความคิด ปรับนิสัยเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินให้ประหยัด โดยใช้จ่ายออกไปกับสิ่งที่จำเป็นเท่านั้น” (ชาโรณี, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

ครอบครัวแม่เลี้ยงลูกตามลำพังบางส่วนถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้องกับที่ละครโทรทัศน์ให้ความหมายว่า ส่วนมากลักษณะบ้านเรือนในละครโทรทัศน์เป็นบ้านเดี่ยวขนาดค่อนข้างใหญ่ ตกแต่งสวยงามคล้ายกับบ้านเรือนของตนเอง

“บ้านมีลักษณะเป็นบ้านเดี่ยว 2 ชั้น เนื้อที่ประมาณ 70 ตารางวา เป็นลักษณะบ้านจัดสรร ตกแต่งโดยการนำต้นไม้มาปลูกเล็กน้อย มีสนามหญ้า คล้ายกันบ้างเพราะละครส่วนมากเป็นบ้านเดี่ยว” (พิไล-พงศกร, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

สำหรับด้านสภาพความสัมพันธ์ของครอบครัว ครอบครัวแม่เลี้ยงลูกตามลำพังถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้องกับที่ละครโทรทัศน์ให้ความหมายในด้านบรรยากาศของครอบครัวและผู้ที่มีอำนาจที่มีต่อสมาชิกในครอบครัวว่า ครอบครัวมีความอบอุ่นดี ด้วยการพูดคุยปรึกษากัน แม้ว่าลูกชายจะทำงานได้แล้วและรับผิดชอบเลี้ยงดูแม่ แต่หัวหน้าครอบครัว คือ แม่ เพราะแม่ดูแลทุกอย่างในบ้าน

“ครอบครัว มีความอบอุ่นดี แม่กับผมเราจะปรึกษาพูดคุยกันตลอด คล้ายกันบ้างกับละครโทรทัศน์เพราะในละครบ้างเรื่องลูกกับแม่ก็จะพูดคุยกันตลอด ผู้มีอำนาจในครอบครัวคือ แม่ เกี่ยวกับดูแลบ้านและค่าใช้จ่ายภายในบ้าน โดยที่ผมจะให้เงินแม่ในการใช้จ่าย คล้ายกันบ้างในละครทั่วไปที่มารดาดูแลทุกอย่างในบ้าน” (พงศกร, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

ส่วนครอบครัวญาติอยู่ร่วมกันบางส่วนถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้องกับละครโทรทัศน์ในด้านปัญหา สาเหตุของปัญหา และวิธีแก้ไขปัญหา โดยปัญหาที่สอดคล้องกับละครโทรทัศน์ คือ ปัญหาที่สมาชิกของครอบครัวไม่มีเวลาให้กัน ไม่ตรงเวลา กลับบ้านดึก การไม่เคารพความเป็นส่วนตัว ชอบยุ่งเรื่องคนอื่นในครอบครัว ชอบหวังคนอื่นมากเกินไป เกิดความไม่เข้าใจกัน แต่ก็สามารถพูดคุยปรับความเข้าใจกันได้และสื่อสารกันก่อนที่จะเกิดปัญหา

“ปัญหาที่พบหรือการเกิดความขัดแย้งระหว่างสมาชิกในครอบครัว ส่วนมากไม่ค่อยจะมี
จะมีปัญหาแค่เรื่องเล็กน้อย เช่น การกลับบ้านไม่ตรงเวลาของคนในครอบครัว ทำให้
เกิดความเป็นห่วง เพราะสมาชิกในครอบครัวบางคนต้องการความเป็นส่วนตัวที่จะไป
พบเพื่อนฝูงทำให้กลับบ้านไม่ตรงเวลา ดังนั้นเวลาจะกลับบ้านดึก ๆ ก็ควรโทรมาบอก
คนในครอบครัวให้รับรู้เพื่อไม่ให้เป็นห่วง เหมือนกับในละครเพราะในละครสมาชิก
ในครอบครัวบางคนมักจะติดเพื่อนจนลืมคนในครอบครัว ก็มักจะมีความเป็นห่วงคน
ในครอบครัวเวลากลับดึก ทุกครอบครัวมักเป็นห่วงกัน เวลาจะกลับดึกก็โทรบอก
คนในครอบครัว” (วิภา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ปัญหาระหว่างสมาชิกในครอบครัว คือ ความคิดเห็นไม่ตรงกันบ้างในบางเรื่องแต่
เป็นเรื่องเล็ก ๆ เช่น ปัญหาการมีเวลาไม่ตรงกันหรือมุมมองที่แตกต่างกันบ้างในบ้าง
เรื่อง จึงต้องพยายามพูดคุยกันหาเวลาว่างไปพักผ่อนด้วยกัน คล้ายกับในละครที่
ครอบครัวมีความอบอุ่น แต่บางครั้งบางเรื่องมักเจอปัญหาที่ไม่เข้าใจกัน แต่ท้ายที่สุด
ก็หันหน้าเข้าหากันเหมือนในหลาย ๆ เรื่องที่ต้องมีการพูดคุยกันในเรื่องที่ไม่เข้าใจ
กัน” (สรินย์, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

สำหรับครอบครัวแต่งงานใหม่ถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้องกับการที่ละคร
โทรทัศน์เข้ารหัสความหมายในด้านสัมพันธภาพของครอบครัวและผู้ที่มีอำนาจที่มีต่อสมาชิกใน
ครอบครัวว่า ผู้นำครอบครัวเป็นสามีหรือหน้าที่ของพ่อที่ดูแลลูก ๆ และภรรยาเกี่ยวกับดูแล
ค่าใช้จ่ายภายในบ้าน และแม่จะต้องเป็นคนดูแลลูก ๆ ทำหน้าที่เป็นแม่บ้าน

“ครอบครัวมีความอบอุ่นดีทุกคนมีความสุขภรรยามีความรับผิดชอบเป็นอย่างดี ผู้มี
อำนาจที่มีอิทธิพลต่อสมาชิกในครอบครัว คือ ผมเกี่ยวกับดูแลค่าใช้จ่ายภายในบ้าน
ทั้งหมดคล้ายกันบ้างละครส่วนใหญ่ผู้นำครอบครัวเป็นสามีหรือหน้าที่ของพ่อที่ดูแล
ลูก ๆ และภรรยาต่างเช่นผม” (ภัทร, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“มีความอบอุ่นดี แต่อาจจะมียางช่วงเวลาที่เราที่รู้สึกเหนื่อยบ้างเพราะความที่ลูก ๆ ยังเด็ก ทำ
ให้ภาระภายในบ้านก็มากตามไปด้วย แต่ถึงอย่างไรเมื่อเวลาเราได้อยู่พร้อมหน้าพร้อมตาก็
มีความสุขกันดี ผู้มีอำนาจที่มีอิทธิพลต่อสมาชิกในครอบครัว คือ สามี เกี่ยวกับทุก ๆ
อย่างภายในบ้าน ทั้งเรื่องของค่าใช้จ่าย การวางแผนการดำเนินชีวิตของลูก ๆ การดูแล
ธุรกิจภายในครอบครัว คล้ายกันอยู่บ้างเพราะในละคร โดยมากแล้วผู้ที่จะต้องเป็นคนดูแล
ลูก ๆ หรือทำหน้าที่เป็นแม่บ้านก็จะต้องเป็นแม่ซะส่วนใหญ่ ผู้ที่เป็นหัวหน้าหลักของ
ครอบครัวจะต้องเป็นผู้ชายอยู่แล้ว” (ยาใจ, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

ส่วนในด้านปัญหา สาเหตุของปัญหา และวิธีแก้ไขปัญหาของครอบครัวแต่งงานใหม่ บางส่วนถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้องกับที่ละครโทรทัศน์ให้ความหมาย โดยเห็นว่า ปัญหาที่สอดคล้องกับละครโทรทัศน์คือ ปัญหาระหว่างสมาชิกของครอบครัว การที่ถูกโดยเฉพาะลูกสาวไม่เข้าใจพ่อที่คอยเป็นห่วงในการคบเพื่อน บางครั้งทะเลาะกับพ่อ เข้ากับแม่เลี้ยงไม่ค่อยได้ แต่เมื่อตัดเตือนและลูกคิดได้ก็เกิดความเข้าใจกับพ่อ

“ปัญหาที่พบหรือการเกิดความขัดแย้งระหว่างสมาชิกในครอบครัว ได้แก่ ลูก ๆ มักไม่พอใจที่บางครั้งพ่อที่มีการควบคุมพฤติกรรมลูก ด้วยความห่วงและผ่านประสบการณ์มาเยอะ โดยเฉพาะกับลูกสาวมักมีความไม่เข้าใจว่าทำไมพ่อถึงมีการควบคุมมากเกินไป ทำให้บางครั้งเกิดการเถียงกันบ้างแต่ไม่บ่อย ซึ่งลูกสาวไม่เข้าใจถึงสาเหตุว่าทำไมพ่อถึงได้ห่วงและหวง เหมือนในละครพ่อที่มีภรรยาเยอะมักจะห่วงและหวงลูกสาวมาก ซึ่งบางครั้งตัวลูกสาวไม่เข้าใจว่าเหตุใดพ่อถึงหวง ห่วงมากมานัก มักเกิดการขัดแย้งหรือทะเลาะบ่อย ๆ ในละครเหมือนกันเพราะมักจะเห็นพ่อและลูกสาวเกิดความขัดแย้งกัน ไม่ว่าจะเป็่่นลูกสาวเกิดความไม่พอใจหรือพ่อเกิดความไม่พอใจต่อพฤติกรรมของลูกสาว วิธีแก้ไข คือ มีการว่ากล่าวตักเตือนถึงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น กลับบ้านดึก นอนค้างบ้านเพื่อน เกี่ยวกับเพื่อนดึกเกินไป การคบเพื่อนชาย แม้จะมีการทะเลาะกัน แต่สุดท้ายลูกสาวจะเข้าใจและเข้ามาขอโทษและทำพฤติกรรมที่ดีขึ้น” (วิริยะ, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

การสะท้อนและการประกอบสร้างสภาพครอบครัวในละครโทรทัศน์

ผู้ชมได้รับรู้และถอดรหัสความหมายครอบครัวในละครโทรทัศน์ที่สะท้อนและประกอบสร้างสภาพครอบครัวของครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ จากการถอดรหัสความหมายครอบครัวแบบต่อรองและสอดคล้อง ดังนี้

1. การสะท้อนสภาพครอบครัว ครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ถอดรหัสความหมายครอบครัวแบบต่อรองว่า ละครโทรทัศน์สะท้อนถึงการแก้ปัญหาของครอบครัวพ่อ/แม่เลี้ยงลูกตามลำพังที่มีบางส่วนแตกต่างจากชีวิตจริง ถ้าพ่อหรือแม่ต้องทำงานหาเงินมาเลี้ยงดูลูก ทำให้ไม่ค่อยมีเวลาให้กับลูกเหมือนในละครโทรทัศน์ การคบเพื่อนของลูกสาว แต่ถ้ามีญาติช่วยดูแลหลาน การดูแลลูกไม่ลำบาก แต่ถ้าไม่มีญาติช่วยดูแล ลูกต้องอยู่กับพี่เลี้ยง ทำให้ลูกเกิดปัญหาได้ อีกทั้งถ้าลูกเข้าใจถึงความจำเป็นในการหย่าร้าง และเข้าใจความลำบากของแม่ในการเลี้ยงดูครอบครัว หรือถ้าพ่อยังคงกลับมาดูแลลูกบ้าง ลูกจะรู้สึกอบอุ่นมากขึ้น ในด้านการใช้อำนาจของพ่อ/แม่/ญาติผู้ใหญ่ มีการเอาใจใส่ดูแลกันลูกหลาน การไม่หันมาพูดคุยปรึกษากัน โดยเฉพาะเด็กวัยรุ่นที่ทะเลาะกับพ่อ/แม่/ญาติผู้ใหญ่แล้วหนีออกจากบ้าน การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับสมาชิกในครอบครัวและญาติพี่น้อง

เป็นไปด้วยดีมีความอบอุ่น ควรแบ่งเวลาที่เป็นส่วนตัวกับการมีเวลาให้กับสมาชิกในครอบครัว รวมทั้งเวลาทำงาน สมาชิกในครอบครัวควรจะจัดการบริหารเวลาให้ดี

ส่วนการถอดรหัสความหมายครอบครัวแบบสอดคล้อง ได้แก่ ความขัดแย้งในครอบครัวมีอยู่บ้างความคิดเห็นไม่ตรงกัน ปัญหา สาเหตุ วิธีการแก้ไขปัญหา และผลที่เกิดจากการสื่อสารทำให้เกิดความเข้าใจกัน เช่น การตามใจลูกที่ไม่ควรเลี้ยงลูกด้วยเงิน หรือพฤติกรรมการคบเพื่อนของลูก

2. การประกอบสร้างสภาพครอบครัว จากการถอดรหัสความหมายแบบต่อรองว่า สภาพความเป็นอยู่ของครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี มักสวยงาม ตกแต่งหรูหรา ทันสมัยกว่าสภาพความเป็นจริง และปัญหาของครอบครัวที่แม่ห่วงและบ่นว่าลูก คือ เรื่องของการกลับบ้านผิดเวลาและอาจนำไปสู่การประทุติคนที่ไม่เหมาะสมแบบในละครโทรทัศน์

ส่วนความเป็นระเบียบในบ้านที่ทุกคนควรมีส่วนรับผิดชอบ ขณะที่ในละครโทรทัศน์มักให้คนรับใช้ทำหน้าที่นี้ และการที่สมาชิกของครอบครัวให้ความเคารพญาติผู้มีอำนาจในครอบครัว แม้ว่าบางครอบครัวไม่ค่อยมีกิจกรรมร่วมกันมาก แต่ในละครโทรทัศน์มักแสดงถึงการให้เวลากับส่วนตัว หรือการแก่งแย่งมรดกของญาติพี่น้องที่ขัดแย้งกันรุนแรงกว่าความเป็นจริง

ภาพชีวิตครอบครัวแต่งงานใหม่ในละครโทรทัศน์ โดยเฉพาะผู้ชายที่ต้องมีฐานะดี บ้านเป็นเพียงที่พักอาศัย แต่ในชีวิตครอบครัวจริง ผู้ชายไม่จำเป็นต้องมีฐานะดี และการใช้ประโยชน์จากที่พักอาศัยเป็นที่ทำงาน ส่วนด้านสัมพันธภาพของสมาชิกในชีวิตครอบครัวจริง ไม่ประสบปัญหาระหว่างแม่เลี้ยงกับลูกเลี้ยงหรือพ่อเลี้ยงกับลูกเลี้ยงอย่างในละครโทรทัศน์ แต่บางครอบครัวก็ประสบปัญหา อาทิ แม่เลี้ยง/พ่อเลี้ยงกับลูกเลี้ยงแต่การแก้ปัญหาไม่รุนแรงอย่างในละครโทรทัศน์

ข้อสรุปจากการถอดรหัสความหมายสภาพครอบครัว

ผู้ชมละครโทรทัศน์ได้ถอดรหัสความหมายการสะท้อนสภาพครอบครัวในละครโทรทัศน์จากสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ที่มีฐานะและการยอมรับทางที่แตกต่างหลากหลาย จากลักษณะความเป็นอยู่ในบ้านเรือนและการดำเนินชีวิตในสังคม และสภาพครอบครัวมีทั้งความอบอุ่นและไม่อบอุ่น พ่อและญาติผู้ใหญ่มีอำนาจมากที่สุดในการครอบครัว ปัญหาในครอบครัว คือ เรื่องการเงินที่ไม่เพียงพอ การมีเวลาให้กันระหว่างสมาชิกในครอบครัว การอบรมเลี้ยงดูที่ต้องอาศัยพี่เลี้ยง ลูกเอาแต่ใจจากการถูกตามใจ เป็นเด็กก้าวร้าว โดยเฉพาะในครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ จำเป็นที่ผู้ที่เป็นพ่อ แม่ หรือญาติผู้ใหญ่ต้องคอยให้การดูแล อบรมสั่งสอน ด้วยการพูดคุยด้วยการใช้เหตุผล และมีมีการแสดงความรักแก่ลูกด้วยการสัมผัส แม้ว่าส่วนใหญ่พ่อยังคงมีอำนาจที่สุดในครอบครัวเนื่องจากเป็นหลักในการหารายได้เลี้ยงดูครอบครัว มีอำนาจในการตัดสินใจจึงยังอยู่ที่พ่อ ถัดมาเป็นญาติผู้ใหญ่ส่วนมากเป็นผู้หญิงด้วยเหตุผลเดียวกัน แต่ในครอบครัวที่พ่อมิมีรายได้น้อยแม่ก็

ทำงานหารายได้ด้วย โดยเฉพาะครอบครัวแม่เลี้ยงลูกตามลำพังที่แม่ต้องเป็นหัวหน้าครอบครัวที่ต้องดูแลและเลี้ยงดูลูก ๆ ตามบทบาทที่พึงกระทำ

นอกจากนี้ผู้ชมละครโทรทัศน์ได้ออกรหัสความหมายการประกอบสร้างสภาพครอบครัวในละครโทรทัศน์จากสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่มักเน้นให้เห็นถึงความแตกต่างทางระหว่างคนรวยกับคนจน จากแสดงถึงความร่ำรวยจากองค์ประกอบบ้านเรือนที่สวยงามใหญ่โต มีวัตถุ และบริวาร ซึ่งมีองค์ประกอบครบถ้วนสมบูรณ์ในการดำเนินชีวิตตามระบบทุนนิยม แต่สภาพครอบครัวมีทั้งลักษณะที่อบอุ่นและร้อนเป็นไฟ จากการใช้อำนาจและความรุนแรงของคนในครอบครัว ส่วนหนึ่งมาจากการดำเนินชีวิตแบบทุนนิยมที่ต่างต้องแก่งแย่งให้ได้มากที่สุด ดีที่สุด และตนเองพอใจที่สุด และส่วนใหญ่พ่อยังคงมีอำนาจที่สุดในครอบครัวเนื่องจากเป็นหลักในการหารายได้เลี้ยงดูครอบครัวอำนาจในการตัดสินใจจึงยังอยู่ที่พ่อ ถัดมาเป็นญาติผู้ใหญ่ส่วนมากเป็นผู้หญิงด้วยเหตุผลเดียวกัน ขณะที่ละครโทรทัศน์ไม่ได้กล่าวถึงอาชีพการช่วยหารายได้ของแม่หรือภรรยาอย่างชัดเจน ซึ่งแสดงถึงโครงสร้างทางวัฒนธรรมที่ชายยังคงเป็นใหญ่ในครอบครัว และการนับถือผู้อาวุโสที่เป็นญาติผู้ใหญ่ของครอบครัว

5.3 การถอดรหัสความหมายค่านิยมของครอบครัว

การถอดรหัสความหมายของผู้ชมละครโทรทัศน์เกี่ยวกับค่านิยมของครอบครัวของกลุ่มสมาชิกครอบครัวใน 3 กลุ่ม ได้แก่

1) กลุ่มสามี-ภรรยา ค่านิยมสำคัญที่ทั้งคู่มีต่อกัน ได้แก่ ความรักความเข้าใจ ความซื่อสัตย์ การให้เกียรติ และความอดทน

2) กลุ่มพ่อแม่/ผู้ใหญ่-ลูก/เด็ก ค่านิยมสำคัญที่พ่อแม่/ผู้ใหญ่ให้แก่ลูกหลาน/เด็ก ได้แก่ ความรักความเข้าใจ การอบรมเลี้ยงดู การเป็นแบบอย่างที่ดี และความเมตตากรุณา และค่านิยมของครอบครัวลูกหลาน/เด็กที่มีต่อพ่อแม่/ผู้ใหญ่ ได้แก่ ความกตัญญูและการเคารพเชื่อฟัง

3) กลุ่มพี่-น้อง ค่านิยมสำคัญ ได้แก่ ความสามัคคีและความเกื้อกูลกัน

ทำการเปรียบเทียบกับการเข้ารหัสเกี่ยวกับค่านิยมครอบครัวในละครโทรทัศน์ (textual analysis) กับการถอดรหัสของครอบครัวที่สมบูรณ์และครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ ดังตารางที่ 5.3 ต่อไปนี้

ตารางที่ 5.3 การเข้ารหัสและการถอดรหัสเกี่ยวกับค่านิยมของครอบครัว

การเข้ารหัสเกี่ยวกับค่านิยมของครอบครัวในละครโทรทัศน์	การถอดรหัสความหมายเกี่ยวกับค่านิยมของครอบครัว	
	ครอบครัวสมบูรณ์	ครอบครัวไม่สมบูรณ์
<p>จากการวิเคราะห์ละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่อง ค่านิยมของครอบครัวแบ่งออกเป็น กลุ่มสามิ-ภรรยา กลุ่มพ่อแม่/ผู้ใหญ่-ลูก/เด็ก และกลุ่มพี่-น้อง ในครอบครัวที่สมบูรณ์ และครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ พบว่า สามิ-ภรรยามีความรักเข้าใจ ให้เกียรติ แต่บางฝ่ายขาดความอดทนทำให้ไม่ซื่อสัตย์ สามิกับภรรยาที่มีปัญหาต้องหย่าร้างจากการกระทำผิดของฝ่ายหญิง และมาจากญาติ/สภาพแวดล้อมในครอบครัวสามิที่ปรับตัวไม่ได้ สำหรับพ่อแม่/ผู้ใหญ่-ลูก/เด็ก พ่อแม่/ผู้ใหญ่ส่วนใหญ่มีความรักเข้าใจ คอยปกป้องคุ้มครองลูก/เด็ก ยกเว้นครอบครัวที่มีพฤติกรรมไม่เป็นตามบรรทัดฐานทางสังคม ลูกหลาน/เด็กให้ความเคารพเชื่อฟัง กตัญญูต่อพ่อแม่/ผู้ใหญ่ที่มีพระคุณ ซึ่งการกระทำ/พฤติกรรมของเด็กขึ้นกับการอบรมเลี้ยงดู และการเป็นแบบอย่างที่ดี ในครอบครัวที่ผลประโยชน์ของตนเอง แต่สุดท้ายต้องกลับมาสามัคคีและเกื้อกูลกัน กระทำ/ไม่กระทำตามบรรทัดฐานของสังคม ผู้ใหญ่ที่ไม่ใช่พ่อแม่มีกันน้อย มักมีหลายฝ่ายที่ต้องการไม่มีความเมตตากรุณาต่อเด็ก ส่วนพี่-น้อง มีความสามัคคีและเกื้อกูล/</p>	<p>ผู้ชมถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้องและแบบตอรอง</p> <p>- การถอดรหัสแบบสอดคล้องว่า จำเป็นอย่างยิ่งที่สามิกับภรรยาต้องมีความสัมพันธ์ มีความรับผิดชอบร่วมกันในด้านต่าง ๆ พ่อแม่/ผู้ใหญ่-ลูก/เด็ก พ่อแม่/ญาติผู้ใหญ่มีความรักความเอาใจใส่มีเวลาดูแลกัน ให้การอบรมเลี้ยงดู มีความเมตตา กรุณา และเป็นแบบอย่างที่ดี ส่วนเด็กเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ ยกเว้นลูกสะใภ้ พี่-น้อง พี่น้องลูกหลานอยู่พร้อมหน้าสนุกสนานกัน มีความอบอุ่นดี</p> <p>การถอดรหัสแบบตอรองว่า สามิ-ภรรยาส่วนมากอยู่ร่วมกันได้ดี แม้ว่าสามิมิจะแสดงความเข้าชู้ หรือการที่ฝ่ายหญิง ไปมีคนอื่น ก็เนื่องจากความบกพร่องของสามิมิ และคนอื่นนั้นเป็นคู่รักเก่าและเป็นพ่อที่แท้จริงของลูกชาย พ่อแม่/ผู้ใหญ่-ลูก/เด็ก ละครโทรทัศน์ แสดงถึงการให้ความรักความเข้าใจ การอบรมเลี้ยงดู แบบอย่างที่ดี และความเมตตา กรุณา มีทั้งในทางที่ดี และในทางที่ไม่ดีต่อลูกหลาน ส่วนลูกหลานมีทั้งผู้ที่มี/ไม่มีความกตัญญูและเคารพเชื่อฟังพ่อแม่/ผู้ใหญ่ ครอบครัวอบอุ่นแต่ในละครโทรทัศน์ส่วนมากจะบอกถึง</p>	<p>ผู้ชมถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้องและแบบตอรอง</p> <p>- การถอดรหัสแบบสอดคล้องว่า พ่อแม่/ผู้ใหญ่-ลูก/เด็ก ทุกคนช่วยเหลือกัน ด้วยความรักและความเข้าใจกันดี จากการอบรมเลี้ยงดู การเป็นแบบอย่าง และความเมตตา กรุณา อยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข หรือกรณีเกิดปัญหาความขัดแย้ง สมาชิกในครอบครัวต้องร่วมกันแก้ไขปัญหา พี่-น้อง พี่คนโตมักต้องดูแลน้อง ๆ แม้ว่าจะเป็นผู้หญิงก็ตาม</p> <p>- การถอดรหัสแบบตอรองว่า กลุ่มสามิ-ภรรยา การที่สามิมิไม่มีผู้หญิงอื่นจนเกิดความขัดแย้งและเลิกรักกัน กลายเป็นครอบครัวแม่เลี้ยงลูกตามลำพังหรือครอบครัวพ่อเลี้ยงลูกตามลำพัง กลุ่มพ่อแม่/ผู้ใหญ่-ลูก/เด็ก เด็กมีความกตัญญูที่ผู้ใหญ่ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก ซึ่งเด็กก็คิดปฏิบัติตาม ในชีวิตจริงพ่อแม่/ผู้ใหญ่ ให้การอบรมเลี้ยงดูด้วยความรักความเข้าใจ มีความเมตตา กรุณา และเป็นแบบอย่างที่ดีและลูก/หลาน/เด็กเคารพเชื่อฟังและกตัญญูต่อพ่อแม่/ผู้ใหญ่ ซึ่งละครโทรทัศน์มีการนำเสนอที่มีการใช้อำนาจค่อนข้างรุนแรงกว่าในชีวิตครอบครัวจริง พี่-น้อง พี่น้องที่ต่างพ่อหรือต่างแม่หรือลูกพี่ลูกน้องกันในละคร</p>

ตารางที่ 5.3 (ต่อ)

การเข้ารหัสเกี่ยวกับค่านิยมของ ครอบครัวในละครโทรทัศน์	การถอดรหัสความหมายเกี่ยวกับค่านิยมของครอบครัว	
	ครอบครัวสมบูรณ์	ครอบครัวไม่สมบูรณ์
	ครอบครัวที่มีบรรยากาศไม่ดี แก่งแย่ง ชิงดีชิงเด่นกัน บางเรื่องพ่อ แม่ไม่มีเวลาให้ลูก ขูขงส่งเสริมเด็ก กระทำในสิ่งที่ไม่ดีหรือผู้ใหญ่ใช้ อำนาจแสดงความรุนแรงกับเด็กใช้ อำนาจค่อนข้างรุนแรงกว่าในชีวิต ครอบครัวจริง ปัญหาระหว่างแม่ สามีกับลูกสะกั้ไม่รุนแรงกลั่น แกล้งรังเกียจลูกสะกั้แต่เป็นการ สอนมากกว่า พี่-น้อง ไม่ทะเลาะกัน รุนแรงถึงขั้นฆ่าฟันจากความอิจฉา ริษยา ชิงดีชิงเด่นกัน แย่งสมบัติ ไม่ รักใคร่สามัคคีกัน	โทรทัศน์มักมีปัญหาต่อกัน มีความ รุนแรงต่อกัน

ที่มา : ข้อมูลจากการวิเคราะห์ด้วยทละครโทรทัศน์ในเรื่อง ไทร โศก ตะวันขอแสง และกุหลาบไร้
หนาม และจากการสัมภาษณ์ครอบครัวกลุ่มตัวอย่าง

จากตารางที่ 5.3 ในการวิเคราะห์ด้วยทละครโทรทัศน์ที่ได้เข้ารหัสครอบครัวที่
สมบูรณ์และครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ถึงลักษณะค่านิยมของครอบครัว ในกลุ่มสามิ-ภรรยา กลุ่มพ่อ
แม่/ผู้ใหญ่-ลูก/เด็ก และกลุ่มพี่-น้อง ซึ่งผู้ชมละครโทรทัศน์ในครอบครัวที่สมบูรณ์และครอบครัวที่
ไม่สมบูรณ์ได้ถอดรหัสความหมายออกเป็น 2 ทิศทาง คือ การถอดรหัสความหมายแบบต่อรองและ
การถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้อง ดังต่อไปนี้

5.3.1 การถอดรหัสความหมายค่านิยมของครอบครัวที่สมบูรณ์

1) ค่านิยมครอบครัวของสามิ-ภรรยา ในละครโทรทัศน์ครอบครัวที่สมบูรณ์ซึ่ง
ประกอบด้วยสามิ-ภรรยา ส่วนมากต่างมีความรักความเข้าใจที่ดีต่อกันระหว่างสามิภรรยา หรืออยู่
กันจนกระทั่งสามิตายไปตอนที่ลูก ๆ โตแล้วจึงไม่ได้มีสามิใหม่

ละครโทรทัศน์มีการสร้างหรือเข้ารหัสความหมาย “ครอบครัว” ในมิติค่านิยมที่สำคัญของ
สามิ-ภรรยา ได้แก่ ความรักความเข้าใจ ความซื่อสัตย์ การให้เกียรติ และความอดทน ในครอบครัวที่

สมบูรณ์ ซึ่งผู้ชมละครโทรทัศน์ตัวอย่างในครอบครัวที่สมบูรณ์มีการถอดรหัสความหมายค่านิยมครอบครัวในละครโทรทัศน์ ดังนี้

(1) การถอดรหัสความหมายที่สอดคล้อง ครอบครัวที่สมบูรณ์มีทัศนคติที่สอดคล้องว่าจำเป็นอย่างยิ่งที่สามีภรรยาต้องมีความสัมพันธ์ มีความรับผิดชอบร่วมกันในด้านต่าง ๆ เช่น การดูแลบุตรหรือผู้สูงอายุในครอบครัว การให้ความช่วยเหลือญาติพี่น้องของทั้งสองฝ่ายตามสมควร โดยเฉพาะความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ การหารายได้สู่ครอบครัว การร่วมกันคิดตัดสินใจในค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ของครอบครัว และการให้ความรักความอบอุ่นทางด้านจิตใจซึ่งกันและกัน

“พ่อกับแม่ทำงานเพื่อหาเงินมาเลี้ยงครอบครัวและแม่คอยดูแลด้านรายจ่าย ภายในครอบครัวซึ่งมีลูกชายคนเดียว ส่วนลูกชายมีบทบาทในการศึกษาเล่าเรียนให้จบมหาวิทยาลัยหางานพิเศษทำบ้างในช่วงปิดภาคเรียนเพื่อหาเงินมาแบ่งเบาภาระของพ่อและแม่ในด้านค่าเทอม/ค่าเล่าเรียนเพราะบางครอบครัวในละครลูกไม่ต้องทำหน้าที่อย่างอื่นนอกจากแบมือขอเงินพ่อแม่ไปวันๆ แต่บางครอบครัวจะช่วยกันทำมาหากินและลูกก็จะช่วยหารายได้พิเศษ” (สุนีย์, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

(2) ถอดรหัสความหมายแบบต่อรอง ผู้ชมละครโทรทัศน์ครอบครัวที่สมบูรณ์มีการถอดรหัสความหมายแบบต่อรองว่า ครอบครัวมีความอบอุ่นดี แต่ถ้าสามีหรือภรรยาบกพร่องในด้านความรักความเข้าใจ ความซื่อสัตย์ การให้เกียรติ และความอดทน และมีการใช้ความรุนแรงซึ่งส่วนมากสามีมักกระทำต่อภรรยา จึงเป็นฝ่ายหญิงหรือภรรยาที่เสียเปรียบกว่าฝ่ายชาย ขาดความเท่าเทียมกันทางสังคม แต่ในปัจจุบันภรรยาสามารถทำงานเลี้ยงตนเองได้ จึงไม่อดทนที่จะอยู่กับสามีที่เสื่อมคลายความรักความเข้าใจ ไม่ซื่อสัตย์ และขาดการให้เกียรติภรรยา แต่ในละครโทรทัศน์สามีภรรยาส่วนมากอยู่ร่วมกันได้ดีแม้ว่าสามีจะแสดงความเจ้าชู้หรือขอมีภรรยาใหม่ หรือการที่ฝ่ายหญิงไปมีคนอื่นก็เนื่องจากความบกพร่องของสามีและคนอื่นนั้นเป็นคู่รักเก่าและเป็นพ่อที่แท้จริงของลูกชาย

“อบอุ่นมีความสุขไม่ค่อยมีปัญหา มีความเข้าใจกันดี เพราะเนื่องจากครอบครัวจะมีความใกล้ชิดสนิทสนมกันมากมีเรื่องอะไรก็มักจะเล่าให้กันฟังอยู่เสมอ ๆ แม้ว่าสามีจะมีรายได้ไม่พอ ฉะนั้นก็ทำงานบ้านและเย็บผ้าในบ้าน เพื่อให้พอมีรายได้จุนเจือครอบครัว เหมือนในละครที่ฐานะยากจนภรรยาต้องช่วยสามีทำงาน แต่ถ้าครอบครัวฐานะดีส่วนมากภรรยาดูแลบ้านและลูกไม่ต้องทำงานช่วยหารายได้” (นารี, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ครอบครัวส่วนใหญ่ในสังคมปัจจุบันเป็นครอบครัวรูปแบบใหม่ เนื่องจากปัจจุบันผู้หญิงและผู้ชายมีความสามารถเท่าเทียมกันซึ่งหากเกิดปัญหาในครอบครัวที่ไม่สามารถแก้ไขได้และต้องแยกทางกันไป ผู้หญิงก็สามารถที่จะอยู่ได้ด้วยตัวเองโดยไม่

พึ่งพาผู้ชาย ต่างกันกับในละครเพราะในละครผู้หญิงจะไม่ยอมเลิกกับผู้ชาย” (จามรี, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

2) ค่านิยมครอบครัวของพ่อแม่/ผู้ใหญ่-ลูก/เด็ก ในละคร โทททัศน์ครอบครัวที่สมบูรณ์ซึ่งประกอบด้วยพ่อแม่-ลูก ในครอบครัวเดี่ยวหรือครอบครัวขยายหรือครอบครัวเสริมที่เพิ่มญาติผู้ใหญ่-เด็ก (ปู่ ย่า ตา ยาย กับหลาน)

ละครโทรทัศน์มีการสร้างหรือเข้ารหัสความหมาย “ครอบครัว” ในมิติค่านิยมที่สำคัญของพ่อแม่/ผู้ใหญ่ที่มีต่อลูกหลาน ได้แก่ ความรักความเข้าใจ การอบรมเลี้ยงดู การเป็นแบบอย่างที่ดี และความเมตตากรุณา และค่านิยมสำคัญของลูกหลาน/เด็กที่มีต่อพ่อแม่/ผู้ใหญ่ ได้แก่ ความกตัญญู และการเคารพเชื่อฟัง ซึ่งผู้ชมละครโทรทัศน์ตัวอย่างในครอบครัวที่สมบูรณ์มีการถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้องและแบบต่อรองค่านิยมครอบครัวในละครโทรทัศน์ ดังนี้

(1) การถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้อง ครอบครัวที่สมบูรณ์ถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้องว่า ครอบครัวที่บรรยากาศดี ต้องมีความสุข ความอบอุ่น มีพ่อแม่ ญาติผู้ใหญ่มีความรักความเอาใจใส่มีเวลาดูแลกัน ให้การอบรมเลี้ยงดู มีความเมตตากรุณา และเป็นแบบอย่างที่ดี ส่วนเด็กเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ ยกเว้นลูกสะใภ้เพราะมีสภาพครอบครัวบางส่วนหรือหลายส่วนที่แตกต่างกัน ซึ่งบรรยากาศในครอบครัวในละครโทรทัศน์มีทั้งดีและไม่ดี หรือมีความอบอุ่นและไม่มีความอบอุ่น

“ครอบครัวอบอุ่นดี เพราะในครอบครัวมีความเข้าใจมีการให้ความรัก ดูแลกันและกัน เหมือนในละครซึ่งมีความรักความอบอุ่นให้กันและกัน” (เววตา-อิทธิพล, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“โดยทั่วไปไม่มีปัญหาอะไร ถ้าเกิดมีปัญหาลูกก็คุยกันกับพ่อทุกเรื่องเพื่อแก้ปัญหา แต่ในละครอาจมีทะเลาะกันบ้างในเรื่องของเวลา เนื่องจากลูกกลับบ้านไม่ตรงเวลาจึงถูกพ่อว่ากล่าวตักเตือนจนลูกอาจหนีออกจากบ้านเพื่อเป็นการแก้ปัญหา” (ทศวัลย์, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“กับลูก ๆ จะไม่ค่อยมีปัญหากันจะมีเถียงกันบ้างเรื่องเล็กๆ น้อยๆ แต่จะมีปัญหากับลูกสะใภ้บ้าง เช่น บางอย่างที่เราทำไม่ถูกต้องเราก็จะตักเตือนแต่ลูกสะใภ้ก็จะไม่พอใจ เราก็ไม่อยากจะพูดหรือเตือนอะไรกับลูกสะใภ้อีกเพราะเราไม่ใช่แม่เค้า ลูกสะใภ้มาจากครอบครัวที่แตกต่างกับเรา มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ต้องมีการปรับตัวเข้าหากันนั่งพูดคุยกันและปรับความเข้าใจกัน แต่ไม่เหมือนในละครบางเรื่องแม่สามีจะไม่ชอบลูกสะใภ้ ไม่ฟังเหตุผลใด ๆ และไม่เปลี่ยนใจง่าย ๆ คอยแต่ใส่ร้ายและใช้งานลูกสะใภ้เหมือนทาส ถ้าลูกสะใภ้มาจากครอบครัวที่ยากจนกว่าตัวเอง แม่สามีก็จะไม่

ชอบและหาทางไล่ลูกสะใภ้ออกไป แต่ชีวิตจริงเราจะคอยสอนเค้ามากกว่า” (จรี, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

ในเรื่องของความกตัญญูและการเคารพเชื้อเพลิง ครอบครัวที่สมบูรณ์มีความคิดเห็นสอดคล้องกับละครโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอถึงความกตัญญูที่ผู้ใหญ่ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก ซึ่งเด็กก็คิดปฏิบัติตาม

“ปลูกฝังและสั่งสอนในเรื่องความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณและลูกชายต้องบวชทดแทนคุณพ่อกับแม่ เหมือนกับละครโทรทัศน์เพราะคนไทยมีความคิดเกี่ยวกับสิ่งนี้มาก คือการทดแทนบุญคุณ” (เววตา-อิทธิพล, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ลูก ๆ ทุกคนมีความกตัญญูทดแทนบุญคุณพ่อและแม่ โดยทุกๆเดือนรายได้ที่ได้มาก็จะแบ่งให้พ่อและแม่ได้ใช้ ทุกๆวันสำคัญก็พยายามหากิจกรรมให้ครอบครัวได้อยู่ด้วยกัน เหมือนกันเพราะโดยมากในละครลูกที่เป็นลูกที่แท้จริงก็จะรักพ่อแม่และกตัญญูรู้คุณเหมือนในชีวิตอยู่แล้ว” (สุนีย์, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

(2) การถอดรหัสความหมายแบบต่อรอง ครอบครัวที่สมบูรณ์ถอดรหัสความหมายแบบต่อรองว่า ครอบครัวที่มีความสุข มีความอบอุ่นพ่อแม่ควรมีเวลาอบรมเลี้ยงดูลูก แต่ในละครโทรทัศน์ส่วนมากจะบอกถึงครอบครัวที่มีบรรยากาศไม่ดี แกร่งแย่ง ซิงดีซิงเด่นกัน

“บรรยากาศครอบครัวดี มีความอบอุ่นมาก กลับบ้านแล้วรู้สึกสบายใจหายเหนื่อย ไม่เหมือนในละครที่ดูอยู่ บ้านร้อนเป็นไฟ มีแต่การแก่งแย่งสมบัติ มักใหญ่ใฝ่สูง” (อรุณี, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ครอบครัวมีความอบอุ่นดีเพราะบ้านเราอยู่กันแบบธรรมดาที่มีความใกล้ชิดสนิทสนมกันทำให้ครอบครัวอบอุ่นอยู่เสมอ แต่ส่วนใหญ่ในละครจะเป็นครอบครัวที่ร้ายว่ พ่อแม่ต้องทำงานไม่มีเวลาให้ลูกต้องให้พี่เลี้ยงคอยดูแล” (จรรยา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

ในครอบครัวที่สมบูรณ์ พ่อแม่คอยสั่งสอนในเรื่องนี้อยู่เสมอและลูก ๆ ก็ประพฤติตอบแทนบุญคุณพ่อแม่หรือบรรพบุรุษอยู่เสมอตามขนบประเพณีของครอบครัวในสังคมไทย พ่อแม่สอนให้ลูกมีความกตัญญูและทำตนเป็นแบบอย่างความกตัญญูแก่ลูก แต่ละครโทรทัศน์เข้ารหัสความกตัญญูรู้คุณพ่อแม่หรือผู้มีพระคุณยังไม่มากนัก ความไม่กตัญญูต่อพ่อแม่ ทอดทิ้งพ่อแม่ ไม่สอนให้กตัญญูหรือไม่ตอบแทนผู้มีพระคุณ และบางเรื่องพ่อแม่ยุยงส่งเสริมเด็กกระทำในสิ่งที่ไม่ดีหรือผู้ใหญ่ใช้อำนาจแสดงความรุนแรงกับเด็ก

“พ่อแม่จะสอนให้ลูกรู้จักบุญคุณคนที่เคยช่วยเหลืออะไรเราไว้ก็อย่าลืมผู้มีพระคุณ คล้ายบ้างแต่ไม่เหมือนกันเพราะในละครจะการสอดแทรกในเรื่องของการ

ทดแทนบุญคุณอยู่บ้าง ละครส่วนใหญ่จะไม่ค่อยเน้นในเรื่องนี้มากนักหรือถ้ามีก็น้อยมาก” (นารี-วิภาดา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ที่บ้านสอนให้กตัญญู ห้ามเถียงพ่อแม่ ต้องดูแลพ่อแม่ยามแก่เฒ่าเพราะท่านดูแลเรา มาจนโต ทำงานได้เงินต้องให้พ่อแม่ ไม่เหมือนในละครที่ส่วนใหญ่ไม่กตัญญู ทอดทิ้งพ่อแม่ ใช้เงินฟุ่มเฟือย พอหมดเงินก็มาขอพ่อแม่แทนที่จะให้เงินพ่อแม่” (อรุณวดี, สัมภาษณ์, มกราคม 2555) ละครบางเรื่องไม่ค่อยมีการแสดงถึงความกตัญญู (โคมทอง, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ลูกทุก ๆ คนมีความกตัญญูกับพ่อและแม่ทุกคน ด้วยความที่เมื่อตอนคุณยายยังมีชีวิตอยู่แม่จะคอยดูแลคุณยายตลอดจนวินาทีสุดท้าย ลูก ๆ จะเห็นภาพที่แม่ปฏิบัติต่อยาย แบบนี้ตลอดจนซึมซับเรื่องความกตัญญูมาโดยตลอดและปฏิบัติกับพ่อและแม่ เช่นเดียวกับที่แม่ปฏิบัติต่อยาย คล้ายกันบ้างกับละครแต่ในละครส่วนใหญ่จะไม่ค่อยมีเรื่องความกตัญญูเท่าไรหรอก” (จามรี, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ไม่มีการใช้อำนาจหรือการใช้กำลังจะมีการใช้เหตุและผลคุยกันมากกว่า ไม่เหมือนกัน เพราะในละครพ่อกับแม่เป็นตัวอย่างที่ไม่ดีจะทำให้ลูกเป็นคนก้าวร้าวใช้ความรุนแรง” (วิภาดา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ไม่มีการใช้อำนาจอะไร เชื้อฟังกันก็ด้วยความเคารพ ไม่ใช่ด้วยคำสั่ง คุยกันด้วยเหตุผล เป็นประชาธิปไตย ไม่เหมือนในละครเพราะในละครจะต้องมีการใช้อำนาจออกคำสั่ง ไม่ว่าจะเจ้านายลูกน้องหรือคนในครอบครัวต้องมีคนหนึ่งที่บงการคนอื่น” (เง็ก, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

ในเรื่องของความกตัญญูและการเคารพเชื้อฟังก์ ครอบครัวที่สมบูรณ์ถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้องกับละครโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอถึงความกตัญญูที่ผู้ใหญ่ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก ซึ่งเด็กก็คิดปฏิบัติตาม

“ปลูกฝังและสั่งสอนในเรื่องความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณและลูกชายต้องบวชทดแทนคุณพ่อกับแม่ เหมือนกับละครโทรทัศน์เพราะคนไทยมีความคิดเกี่ยวกับสิ่งนี้มาก คือการทดแทนบุญคุณ” (แหวตา-อิทธิพล, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ลูก ๆ ทุกคนมีความกตัญญูทดแทนบุญคุณพ่อแม่ โดยทุก ๆ เดือนรายได้ที่ได้มาก็จะแบ่งให้พ่อแม่ได้ใช้ ทุกๆ วันสำคัญก็พยายามหากิจกรรมให้ครอบครัวได้อยู่ด้วยกัน เหมือนกันเพราะโดยมากในละครลูกที่เป็นลูกที่แท้จริงก็จะรักพ่อแม่และกตัญญูรู้คุณเหมือนในชีวิตจริงอยู่แล้ว” (สุนีย์, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

3) ค่านิยมครอบครัวของพี่น้อง ในละครโทรทัศน์ครอบครัวที่สมบูรณ์พี่น้องที่อยู่ร่วมกัน มีการใช้ความรุนแรงต่อกัน ไม่มีความรักใคร่สามัคคีกัน หรือไม่ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มากกว่าสภาพครอบครัวที่พี่น้องสามัคคี ช่วยเหลือเกื้อกูลกันดี

ละครโทรทัศน์มีการสร้างหรือเข้ารหัสความหมาย “ครอบครัว” ในมิตินิยมสำคัญของพี่น้อง ได้แก่ ความสามัคคีและการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ซึ่งผู้ชมละครโทรทัศน์ครอบครัวที่สมบูรณ์ได้ถอดรหัสความหมายแบบต่อรองและถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้อง ดังนี้

(1) ถอดรหัสความหมายแบบต่อรอง ครอบครัวที่สมบูรณ์ถอดรหัสความหมายต่อรองในเรื่องปัญหา สาเหตุของปัญหา และวิธีแก้ไขปัญหาของพี่น้องในครอบครัวไม่รุนแรงอย่างไรในละครโทรทัศน์ เป็นเพียงเรื่องเล็กน้อย เช่น การแย่งความรักจากแม่กัน ไม่ทะเลาะกันรุนแรงถึงขั้นฆ่าฟันจากความอิจฉาริษยา ชิงดีชิงเด่นกัน แย่งสมบัติ ไม่รักใคร่สามัคคีกัน และปัญหาระหว่างแม่สามีกับลูกสะใภ้ไม่รุนแรงกลั่นแกล้งรังเกียจลูกสะใภ้แต่เป็นการสอนมากกว่า แต่บางครั้งลูกสะใภ้ก็ไม่พอใจอยู่บ้าง ต้องพูดคุยกัน ใช้เหตุผลในการตัดสินใจแต่ในละครมักจะมีเพื่อนหรือคนสนิทคอยดูแลให้ทะเลาะกัน

“มักทะเลาะกับพี่ชายเหมือนในละครที่พี่น้องชอบทะเลาะกัน จากการถกเถียงกันเรื่องทั่วไปและนำมาซึ่งการทะเลาะ อยู่ห่างๆกันชักพักแล้วก็จะกลับมาคุยกันเองเหมือนเดิม ไม่เหมือนกับละครโทรทัศน์ที่พี่น้องจะแย่งชิงสมบัติกันหรือแย่งผู้ชายกันจะเกลียดกันไปเลยไม่คืนดีกัน” (อรุณวดี, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ครอบครัวมีความอบอุ่นดีโดยเฉพาะเวลาที่มีพี่น้องและหลานมาอยู่ร่วมกัน เวลามีปัญหาพี่และน้องสามารถปรึกษากันได้เหมือนกันเพราะในละครบางเรื่องที่เป็นครอบครัวใหญ่ มีพี่น้องอยู่ด้วยกันรักกันและมีความอบอุ่นให้กัน” (จรี-จรรยา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

(2) ถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้อง ครอบครัวที่สมบูรณ์ถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้องว่า ในละครโทรทัศน์มีการเข้ารหัสถึงบ้านที่พี่น้อง ลูกหลานอยู่พร้อมหน้าสนุกสนานกัน มีความอบอุ่นดี

“ครอบครัวมีความอบอุ่นดีโดยเฉพาะเวลาที่มีพี่น้องและหลานมาอยู่ร่วมกัน เวลามีปัญหาพี่และน้องสามารถปรึกษากันได้ เหมือนกันเพราะในละครบางเรื่องที่เป็นครอบครัวใหญ่ มีพี่น้องอยู่ด้วยกันรักกันและมีความอบอุ่นให้กัน” (จรี-จรรยา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

5.3.2 การถอดรหัสความหมายค่านิยมของครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์

1) ค่านิยมครอบครัวของสามี-ภรรยา ในละครโทรทัศน์ครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์บางครอบครัวฐานะไม่ดี สามีติดคุกนาน และลูกยังเล็กจึงจำเป็นต้องหาสามีใหม่เพื่อช่วยในการทำงาน ซึ่งสามีเก่าก็เข้าใจ หรืออีกครอบครัวแม้ว่าสามีต้องการภรรยาใหม่เพื่อมีทายาท ภรรยาหลวงก็เข้าใจและอนุญาตตามที่สามีต้องการโดยไม่ขัดขวาง ส่วนคู่สามีภรรยาที่มีอายุน้อย มักมีความขัดแย้งกันจากความรักและความเข้าใจที่ยังมีต่อกันไม่มาก ด้านความซื่อสัตย์ มีบ้างสำหรับผู้ชายเข้าสู่หรือขอมีภรรยาเพิ่มอีก ซึ่งไม่เป็นไปตามบรรทัดฐานของสังคม หรือบางครอบครัวภรรยาไปมีผู้ชายคนอื่นอีกเพราะเป็นแฟนเก่าและเป็นพ่อที่แท้จริงของลูก ส่วนการให้ความสำคัญของสามีภรรยาที่มีต่อกันมีทั้งให้เกียรติและไม่ให้เกียรติในการใช้หรือไม่ใช้ความรุนแรงของสามี และการให้เกียรติของภรรยาต่อสามี ขอมีภรรยาเพิ่มในการมีทายาท และมีพฤติกรรมที่ทั้งสามีและภรรยาต้องมีความอดทนซึ่งกันและกันซึ่งกระทำได้และกระทำไม่ได้ ผู้มีอำนาจในครอบครัวจึงอยู่ที่สามีมากกว่าภรรยา

ละครโทรทัศน์มีการสร้างหรือเข้ารหัสความหมาย “ครอบครัว” ในมิติค่านิยมที่สำคัญของสามี-ภรรยา ได้แก่ ความรักความเข้าใจ ความซื่อสัตย์ การให้เกียรติ และความอดทน ซึ่งในครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์มีการถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้องและการถอดรหัสความหมายแบบต่อรอง ดังนี้

(1) การถอดรหัสความหมายที่สอดคล้อง ผู้ชมละครโทรทัศน์ถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้องว่า จำเป็นอย่างยิ่งที่สามีกับภรรยาต้องมีความสัมพันธ์ มีความรับผิดชอบร่วมกันในด้านต่าง ๆ เช่น การดูแลบุตรหรือผู้สูงอายุในครอบครัว การให้ความช่วยเหลือญาติพี่น้องของทั้งสองฝ่ายตามสมควร โดยเฉพาะความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ การหารายได้ผู้ครอบครัว การร่วมกันคิดตัดสินใจในค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ของครอบครัว และการให้ความรักความอบอุ่นทางด้านจิตใจซึ่งกันและกัน

“ปัญหาส่วนใหญ่ของสามีกับภรรยาจะมีก็เพราะเวลาอาจไม่ตรงกันเกิดจากหน้าที่การทำงานความรับผิดชอบของแต่ละคนซึ่งเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นเราก็จะมีเวลาให้กันในช่วงวันหยุดเสมอหากไม่ติดธุระอื่นๆ ซึ่งในละครก็เหมือนกันเรื่องเวลาเป็นเรื่องที่สำคัญตัวละครทุกตัวก็จะมีหน้าที่ที่แตกต่างกันออกไป และในบางเรื่องอาจเกิดปัญหาเวลาไม่ตรงกันถือได้ว่าเป็นปัญหาใหญ่เลยทีเดียวและด้วยหน้าที่การทำงานก็ทำให้ต่างคนต่างไม่มีเวลา แต่ในละครส่วนใหญ่วันหยุดต่างคนต่างใช้ชีวิตเป็นของตัวเองมากกว่าการให้เวลาครอบครัว” (ชุตินา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

(2) ถอดรหัสความหมายแบบต่อรอง (negotiated reading) ผู้ชมละครโทรทัศน์ในครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ถอดรหัสความหมายแบบต่อรองค่านิยมครอบครัวของสามี-ภรรยา ที่ตนเองมีประสบการณ์มา ครอบครัวไม่สมบูรณ์เป็นครอบครัวที่ขาดสามีหรือภรรยาในละครโทรทัศน์ สามีกับภรรยาที่มีปัญหาต้องหย่าร้างจากการกระทำผิดของฝ่ายหญิงและมาจากญาติ/สภาพแวดล้อมในครอบครัวสามีที่ปรับตัวไม่ได้ แต่จากประสบการณ์ความเป็นสามีภรรยาของผู้ชมละครโทรทัศน์มาจากการที่สามีไปมีผู้หญิงอื่นจนเกิดความขัดแย้งและเลิกรักกันกลายเป็นครอบครัวแม่เลี้ยงลูกตามลำพังหรือครอบครัวพ่อเลี้ยงลูกตามลำพัง

“ก็อดทนมีลูกด้วยกันหลายคน สามีเจ้าชู้ไม่ค่อยรับผิดชอบครอบครัว ทำให้มีปัญหาทะเลาะกันหลายครั้งและทะเลาะกันต่อหน้าลูกด้วย ต่อมาทนไม่ไหวต้องเลิกกัน เอลูก 3 คนมาเลี้ยงเอง ปัญหานี้แก้ไม่ได้ ไม่รู้จะแก้ยังไง สุดแล้วแต่เวรกรรม ก็ดูแลลูกไปเท่าที่จะทำได้” (สีดา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ภรรยาเหมือนกับในละคร คือ เอาแต่เที่ยว ไม่รักเด็ก ไม่อยากมีลูกตั้งแต่แรก และไม่อยากเลี้ยง ไม่สนใจลูกเลย จนในที่สุดก็เลิกรักกันไปละ ไม่สนใจใยดีลูกอีกเลย” (การ์นต์, สัมภาษณ์, กุมภาพันธ์ 2555)

2) ค่านิยมครอบครัวของพ่อแม่/ผู้ใหญ่-ลูก/เด็ก ในละครโทรทัศน์ครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ประกอบด้วยพ่อหรือแม่หรือญาติผู้ใหญ่ (ปู่ ย่า ตา ยาย น้า อา ลุง)-ลูกหลาน/เด็ก) ซึ่งผู้ใหญ่ได้ให้ความรักความเข้าใจ การอบรมเลี้ยงดู การเป็นแบบอย่างที่ดี และความเมตตากรุณา มีทั้งในทางที่ดีและในทางที่ไม่ดีต่อลูกหลาน ส่วนลูกหลานมีทั้งผู้ที่มี/ไม่มีความกตัญญูและเคารพเชื่อฟังพ่อแม่/ผู้ใหญ่

ละครโทรทัศน์มีการสร้างหรือเข้ารหัสความหมาย “ครอบครัว” ในมิติค่านิยมที่สำคัญของพ่อแม่/ผู้ใหญ่ที่มีต่อลูกหลาน ได้แก่ ความรักความเข้าใจ การอบรมเลี้ยงดู การเป็นแบบอย่างที่ดีและความเมตตากรุณา และค่านิยมสำคัญของลูกหลาน/เด็กที่มีต่อพ่อแม่/ผู้ใหญ่ ได้แก่ ความกตัญญูและการเคารพเชื่อฟังในครอบครัวที่สมบูรณ์ ซึ่งผู้ชมครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ได้ถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้องและถอดรหัสความหมายแบบต่อรองค่านิยมครอบครัว ดังนี้

(1) การถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้อง ครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้องว่า ในละครโทรทัศน์การอยู่ร่วมกันระหว่างพ่อหรือแม่กับลูก หรือเมื่อหลานอยู่ร่วมกับญาติผู้ใหญ่ ช่วยเหลือกัน ด้วยความรักและความเข้าใจกันดี จากการอบรมเลี้ยงดู การเป็นแบบอย่าง และความเมตตากรุณา อยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข หรือกรณีเกิดปัญหาความขัดแย้งสมาชิกในครอบครัวต้องร่วมกันแก้ไขปัญหา

“บรรยากาศในครอบครัวดีมาก เพราะมีกันแค่ 2 คนก็ต้องดูแลกันและกัน สมาชิกในครอบครัวต่างมีอิสระต่อกัน บุตรสาวและบิดาไม่มีการใช้อำนาจที่มีอิทธิพลต่อกันมากนักเนื่องจากบุตรสาวดูแลทุกอย่างเรื่องภายในครอบครัว แต่บิดาจะคอยให้คำแนะนำและให้คำปรึกษาเท่านั้นซึ่งเหมือนกับละคร (ทัศนัย, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“บรรยากาศในครอบครัวมีความอบอุ่นดีเพราะในแต่ละวันเราจะมีการพูดคุยกันเป็นเรื่องปกติอยู่แล้ว ผู้มีอำนาจที่มีอิทธิพลต่อสมาชิกในครอบครัว ตัวดิฉันและอาผู้ชายค่าใช้จ่ายในบ้านส่วนใหญ่เพราะเป็นหน้าที่หลักอยู่แล้วที่ผู้ปกครองต้องดูแลแม้ว่าหลานจะมีหน้าที่และการงานที่ดีแล้วก็ตามแต่เขาจะช่วยเหลือบ้างตามความจำเป็นซึ่งเหมือนหรือคล้ายกันกับในละคร เพราะทุกครอบครัวแม้ว่าจะไม่ได้อยู่กับพ่อแม่แท้ ๆ แต่อาก็มีความรักที่ไม่ต่างจากพ่อและแม่ในการมอบความรักให้หลาน” (ชุตินา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ความขัดแย้งระหว่างสมาชิกในครอบครัว เกิดจากการที่พ่อเลี้ยงลูกเพียงคนเดียวมาจนโตจึงเกิดความรักมาก ห่วงมาก และตามใจลูกในบางครั้งก็เกิดปัญหา คือ ลูกเอาแต่ใจมากจนเกินไปจึงเกิดความขัดแย้งกับพ่อได้เมื่อไม่ได้ตามสิ่งที่ตนนั้นต้องการสาเหตุเกิดจากการตามใจลูกจนคิดเป็นนิสัย แก้ไขด้วยการที่พ่อกับลูกมานั่งคุยกันเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้จ่ายเงินเหมือนกับละครเพราะในละครหลายเรื่องเมื่ออยู่กันเพียง 2 คนพ่อลูก ก็มักจะตามใจลูกเป็นพิเศษ เลี้ยงลูกด้วยเงินเท่านั้นจนลืมนึกถึงผลที่ตามมา” (ธงชัย, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

ส่วนในเรื่องของความกตัญญูและการเคารพเชื่อฟัง ครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้องกับละครโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอถึงความกตัญญูที่ผู้ใหญ่ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก ซึ่งเด็กก็คิดปฏิบัติตาม

“เกิดเป็นคนต้องกตัญญู เป็นสิ่งสำคัญมาก ลูกแม่รักแม่ทุกคน ถึงพ่อจะไม่ได้เลี้ยงแต่แม่ก็ไม่สอนให้เกลียดพ่อ ต้องกตัญญูกับเค้าเพราะเค้าให้ชีวิต จะบอกลูกแบบนี้เสมอเหมือนในละคร ลูกต้องตอบแทนคุณพ่อแม่ คนที่อกตัญญูคือคนเลว” (สิตา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ก็ต้องดูแลแม่ เพราะแม่เลี้ยงเรามาและแม่ไม่มีใคร แม่คนเดียวเลี้ยงได้แน่นอน ส่วนพ่อก็ไม่รู้จะตอบแทนอะไร ถ้าเค้ามีอะไรให้ช่วยเราช่วยได้ก็ช่วยตอบแทนในฐานะพ่อ ถ้าไม่มีเค้าเราก็ไม่ได้เกิด เหมือนในละคร ลูกต้องตอบแทนคุณพ่อแม่ คนที่อกตัญญูคือคนเลว” (วิทยา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ครอบครัวอบอุ่นดี เวลาอยู่ด้วยกันแม่ลูกก็คุยกันดี ลูกชายเป็นเด็กดีไม่ดื้อ ทุก ๆ วันลูกชายจะไปอยู่ที่บ้านยายช่วยญาติ ๆ ดูแลยายเวลาที่แม่ขายของ พ่อแม่เลิกขายก็จะมาช่วยเก็บร้านแล้วกลับบ้านพร้อมกัน ทุกปีเดือนลูกชายจะไปอยู่กับพ่อเค้า พ่อกับแม่ก็ยังเป็นเพื่อนกัน คุยกันในเรื่องลูกเพราะพ่อเค้าส่งเสียค่าใช้จ่ายลูกมาตลอดตั้งแต่เล็กกัน เหมือนเป็นบางเรื่องที่พระเอกเป็นคนคิดแต่ไม่รวย ถึงแม่ครอบครัวไม่อบอุ่นแต่ไม่ทำตัวเป็นเด็กมีปัญหา และไม่เหมือนบางเรื่องที่อยู่เป็นพ่อทั้งลูกไม่เหลียวแล เพราะพ่อของเค้าดูแลส่งเสียไม่เคยทอดทิ้งถึงแม้ว่าจะมีครอบครัวใหม่ก็ตาม ผู้มีอำนาจที่มีอิทธิพลต่อสมาชิกในครอบครัว คือ “แม่” และ “พ่อ” เกี่ยวกับเรื่องทุกอย่างในบ้าน เพราะแม่เป็นคนหาค่าใช้จ่ายภายในบ้าน ส่วนเรื่องค่าใช้จ่ายของลูกเช่นเรื่องเรียนพ่อเค้าจะเป็นคนรับผิดชอบ ถ้าลูกชายขาดเหลืออะไรในเรื่องเรียนก็ต้องขอพ่อ หรืออยากเรียนพิเศษก็ต้องปรึกษาพ่อ ซึ่งเหมือน เพราะในละครพ่อแม่จะเป็นคนหาเงินดูแลลูก ลูกมีอะไรก็ต้องปรึกษาพ่อแม่ ไม่ทำอะไรโดยพลการ” (วาริ, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

(2) การถอดรหัสความหมายแบบต่อตรง ครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ถอดรหัสความหมายแบบต่อตรงว่า ในชีวิตจริงพ่อ/แม่/ผู้ใหญ่ให้การอบรมเลี้ยงดูด้วยความรัก ความเข้าใจ มีความเมตตา กรุณา และเป็นแบบอย่างที่ดีและลูก/หลาน/เด็กเคารพเชื่อฟังและกตัญญูต่อพ่อ/แม่/ผู้ใหญ่ ซึ่งละครโทรทัศน์มีการนำเสนอที่มีการใช้อำนาจค่อนข้างรุนแรงกว่าในชีวิตครอบครัวจริง

“ครอบครัวไม่อบอุ่นเพราะขาดพ่อ ลูก ๆ ก็เคยเห็นพ่อแม่ทะเลาะกัน ตอนลูกชายสองคนเด็ก ๆ พ่อก็ยังอยู่ด้วยบ้าง แต่ลูกสาวไม่เคยเจอพ่อเลย เพิ่งมาเจอตอนโต ไม่เหมือน ละครส่วนมากครอบครัวอบอุ่น พร้อมหน้าพร้อมตา ผู้มีอำนาจที่มีอิทธิพลต่อสมาชิกในครอบครัว คือ “แม่” แต่เห็นในละครจะเป็นพ่อซึ่งไม่เหมือนเพราะบ้านเราไม่มีพ่อเมื่อก่อนลูก ๆ ก็เชื่อฟังแม่ แต่พอโตก็เริ่มไม่เชื่อ เริ่มมีความคิดเป็นของตัวเอง มีลูกชายคนกลางที่ดีหน่อย แต่งงานได้ภรรยาดีช่วยทำมาหากิน ลูกชายคนโตเคยเกรงก็กลับตัวทันตอนนี้หมดหวัง เหลือแต่ลูกสาวคนเล็กไม่รู้เมื่อไหร่จะคิดได้กับเขาบ้าง” (สิตา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ตัวเองไม่มีลูก แต่มีหลานจึงคอยเลี้ยงดูอย่างดี เหมือนกับละครเพราะการที่ตัวเองไม่มีลูกก็มักจะคอยดูแลหลานที่เป็นญาติเพื่อคอยสืบสกุล” (วิภา, สัมภาษณ์, กุมภาพันธ์ 2555)

“เนื่องจากอาทั้งสองไม่มีลูกเขาทั้งสองก็เหลือเพียงแค่ผมคนเดียวที่พึ่งพาได้เหมือนกับละครทั่ว ๆ ไปที่ต้องสร้างครอบครัวที่อบอุ่น” (ศรัณย์, สัมภาษณ์, กุมภาพันธ์ 2555)

3) ค่านิยมครอบครัวของพี่น้อง ในละครโทรทัศน์ครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ พี่น้องที่อยู่ในครัวเรือนเดียวกันมีการใช้ความรุนแรงต่อกัน ไม่มีความรักใคร่สามัคคีกัน หรือไม่ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มากกว่าสภาพครอบครัวที่พี่น้องสามัคคี ช่วยเหลือเกื้อกูลกันดี

ละครโทรทัศน์มีการสร้างหรือเข้ารหัสความหมาย “ครอบครัว” ในมิตินิยมสำคัญของพี่น้อง ได้แก่ ความสามัคคีและการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ซึ่งผู้ชมละครโทรทัศน์ครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ได้ถอดรหัสความหมายแบบต่อรองและถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้อง ดังนี้

(1) การถอดรหัสความหมายแบบต่อรอง ครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์พี่น้องที่ต่างพ่อหรือต่างแม่ หรือลูกพี่ลูกน้องกันในละครโทรทัศน์มักมีปัญหาต่อกัน มีความรุนแรงต่อกัน แต่ในชีวิตครอบครัวอบอุ่น มีความขัดแย้งกันบ้าง แต่ไม่รุนแรงแบบในละครโทรทัศน์

“บรรยากาศในครอบครัวมีความอบอุ่นดีโดยเฉพาะเวลาที่มีพี่น้องมาอยู่ร่วมกันทั้งหมด 4 คนและมีพ่อซึ่งอาจไม่จำเป็นต้องมีแม่เลี้ยงก็ได้ เวลามีปัญหาพี่และน้องสามารถปรึกษากันได้ ไม่เหมือนในละคร เพราะส่วนมากละครไทยมักสร้างเรื่องว่าเด็กมีปัญหา พี่น้องต่างสายเลือดมักทะเลาะกัน” (ชไมพร, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

(2) ถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้อง ครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้องว่า ในละครโทรทัศน์ผู้ที่เป็นคนโตมักต้องดูแลน้อง ๆ แม้ว่าจะเป็นผู้หญิงก็ตาม

“บรรยากาศในครอบครัวอบอุ่นดีแม้จะไม่ค่อยมีเวลาอยู่ร่วมกันมากนัก คล้ายบางส่วน เพราะในละครส่วนมากครอบครัวใหญ่มักจะทำกิจกรรมร่วมกันบ่อย แต่ที่บ้านพี่น้องต่างคนต่างทำงานไม่ค่อยมีเวลาพบปะกัน ผู้มีอำนาจที่มีอิทธิพลต่อสมาชิกในครอบครัว คือ ตัวเราเอง ซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัวมีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมดภายในบ้าน คล้ายกับในละครโทรทัศน์ เพราะเป็นพี่คนโตจึงต้องมีหน้าที่ดูแลทุกคนในบ้าน ที่เป็นหัวหน้าครอบครัวต้องดูแลรับผิดชอบทุกอย่าง เช่น พี่คนโต พ่อ” (วิภา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“บรรยากาศในครอบครัวค่อนข้างอบอุ่นดี คล้ายกับละครบางส่วน เพราะ ครอบครัวที่อยู่ร่วมกันหลายคนมักจะมีความสุข แต่บางครั้งก็มีปัญหาได้ ผู้มีอำนาจที่มีอิทธิพลต่อสมาชิกในครอบครัว คือ พี่สะใภ้คนโต เพราะมีหน้าที่รับผิดชอบและดูแลควบคุมค่าใช้จ่ายภายในบ้าน ต่างกับในละครเพราะในละครคนที่มีความอำนาจมักเป็นผู้ชาย แต่ในครอบครัวเป็นผู้หญิง” (รัตนา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

การสะท้อนและการประกอบสร้างค่านิยมครอบครัวของผู้ชมละครโทรทัศน์

จากการศึกษาผู้ชมละครโทรทัศน์ถึงการรับรู้และการถอดรหัสความหมายครอบครัวในละครโทรทัศน์ที่สะท้อนและประกอบสร้างค่านิยมครอบครัวดังนี้

1. การสะท้อนค่านิยมครอบครัวในละครโทรทัศน์ ความสัมพันธ์ของกลุ่มครอบครัว ที่ทำการศึกษาจำนวน 3 กลุ่ม คือ กลุ่มสามี-ภรรยา กลุ่มพ่อแม่/ผู้ใหญ่-ลูก/เด็ก และกลุ่มพี่น้อง ซึ่งกลุ่มตัวอย่างในครอบครัวที่สมบูรณ์และครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ได้ถอดรหัสความหมายที่สะท้อนถึงค่านิยมครอบครัว ได้แก่

1.1 กลุ่มสามี-ภรรยา มิติค่านิยมที่สำคัญของของสามีภรรยา ได้แก่ ความรักความเข้าใจ ความซื่อสัตย์ การให้เกียรติ และความอดทน ละครโทรทัศน์สะท้อนถึงลักษณะความสัมพันธ์ที่จำเป็นต้องใช้องค์ประกอบ 4 ประการดังกล่าวมาเป็นปัจจัยสำคัญในการอยู่ร่วมกันฉันท์สามีภรรยา ที่ต้องมีการกระทบกระทั่งกันบ้างเหมือนลิ้นกับฟัน ต่างฝ่ายต้องช่วยเหลือกันและกันด้วยการนำองค์ประกอบทั้งสี่เพื่อประคับประคองให้ครอบครัวคงอยู่เป็นครอบครัวที่สมบูรณ์ แต่มีการใช้ความรุนแรงซึ่งส่วนมากสามีมักกระทำต่อภรรยา จึงเป็นฝ่ายหญิงหรือภรรยาที่มักถูกชายทำร้ายมากกว่า เสียเปรียบกว่าฝ่ายชาย แต่ปัจจุบันผู้หญิงและผู้ชายมีความสามารถเท่าเทียมกันซึ่งหากเกิดปัญหาในครอบครัวที่ไม่สามารถแก้ไขได้และต้องแยกทางกันไป ซึ่งอาจเกิดจากปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัวจากหลายสาเหตุ อาทิ ความเจ้าชู้ของสามี ความโลภของภรรยาในทางที่ผิด หรือการละเลยไม่ดูแลครอบครัว เป็นต้น ซึ่งทำให้เกิดการเลิกราหย่าร้างกันระหว่างสามีกับภรรยากลายเป็นครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์

1.2 กลุ่มพ่อแม่/ผู้ใหญ่-ลูก/เด็ก ค่านิยมสำคัญของพ่อแม่/ผู้ใหญ่ที่มีต่อลูกหลาน ได้แก่ ความรักความเข้าใจ การอบรมเลี้ยงดู การเป็นแบบอย่างที่ดี และความเมตตากรุณา และค่านิยมสำคัญของลูกหลาน/เด็กที่มีต่อพ่อแม่/ผู้ใหญ่ ได้แก่ ความกตัญญูและการเคารพเชื่อฟัง ซึ่งผู้ชมละครโทรทัศน์ทั้งครอบครัวที่สมบูรณ์และครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ได้ถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้องและถอดรหัสความหมายแบบต่อรองที่สะท้อนถึงค่านิยมครอบครัว ที่พ่อแม่/ผู้ใหญ่กับลูกหลาน/เด็ก มีค่านิยมทั้งสี่องค์ประกอบข้างต้นทำให้ครอบครัวมีความอบอุ่น ถ้ามีปัญหาในครอบครัวพ่อแม่/ผู้ใหญ่-ลูก/เด็ก จากการที่เด็กผิเวลากลับบ้านหลังเลิกเรียน การคบเพื่อน และการเลี้ยงลูกด้วยเงินอาจเกิดผลเสียกับเด็ก ซึ่งผู้ใหญ่สามารถพูดคุยกับเด็กและปรับความเข้าใจกันได้ และการเป็นแบบอย่างที่ไม่ดีของผู้ใหญ่ เช่น พ่อแม่ทะเลาะกันต่อหน้าลูก หรือการที่พ่อเลิกกับแม่และไม่เคยกลับมาสนใจลูก ๆ เลย แต่ส่วนมากปัญหาจากลูกสะใภ้ที่มาจากต่างครอบครัวต้องมีการสื่อสารและปรับตัวเข้าหากัน ปรับความเข้าใจกันด้วยความเมตตากรุณา หรือการที่พ่อแม่ต้องทำงานไม่มีเวลาให้ลูกต้องให้พี่เลี้ยงคอยดูแล

ส่วนความกตัญญูและการเคารพเชื่อฟัง ทั้งครอบครัวที่สมบูรณ์หรือครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์พ่อแม่/ผู้ใหญ่อบรมสั่งสอนและตักเตือนให้เด็กควรความกตัญญูและเคารพผู้ใหญ่ ซึ่งผู้ใหญ่ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กทำให้เด็กก็คิดและปฏิบัติตาม เพราะ ถ้าพ่อกับแม่เป็นตัวอย่างที่ไม่ดีในการใช้อำนาจที่แสดงถึงความรุนแรงต่อกันอาจจะทำให้ลูกเป็นคนก้าวร้าวใช้ความรุนแรง

1.3 กลุ่มพี่น้อง ค่านิยมสำคัญของความสัมพันธ์ของพี่น้อง ได้แก่ ความสามัคคี และการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ซึ่งผู้ชมละครโทรทัศน์ทั้งครอบครัวที่สมบูรณ์และครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ได้ออกรหัสความหมายที่สะท้อนถึงค่านิยมครอบครัว ได้แก่ การเข้ารหัสถึงบ้านที่พี่น้องลูกหลานอยู่พร้อมหน้าสนุกสนานกัน มีความอบอุ่น ถ้ามีปัญหาและวิธีแก้ไขปัญหาของพี่น้องในครอบครัวไม่รุนแรงอย่างในละครโทรทัศน์ เป็นเพียงเรื่องเล็กน้อย เช่น ตกเตียงกันเรื่องทั่วไป อิจฉากันในเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ การแย่งความรักจากแม่ แม่ก็ดูทั้งคู่แล้วให้อยู่ห่าง ๆ กันสักพัก ไม่นานก็ลืมเดี๋ยวก็ดีกัน ไปเอง พี่น้องไม่เคยทะเลาะกันรุนแรง ไม่เคยโกรธกันนาน รักและสามัคคีกันดี บรรยากาศในครอบครัวมีความอบอุ่นดีโดยเฉพาะเวลาที่พี่น้องมาอยู่รวมกันทั้งหมด เวลามีปัญหาพี่และน้องสามารถปรึกษากันได้ บรรยากาศในครอบครัวอบอุ่นดีแม้จะไม่ค่อยมีเวลาอยู่ร่วมกันมากนัก

2. การประกอบสร้างค่านิยมครอบครัวในละครโทรทัศน์ ความสัมพันธ์ของกลุ่มครอบครัวที่ทำการศึกษามีจำนวน 3 กลุ่ม คือ กลุ่มสามี-ภรรยา กลุ่มพ่อแม่/ผู้ใหญ่-ลูก/เด็ก และกลุ่มพี่น้อง ซึ่งกลุ่มตัวอย่างในครอบครัวที่สมบูรณ์และครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ได้ออกรหัสความหมายการประกอบสร้างค่านิยมครอบครัวได้แก่

2.1 กลุ่มสามี-ภรรยา ในละครโทรทัศน์สามีภรรยาส่วนมากอยู่ร่วมกันได้ดีแม้ว่าสามีจะแสดงความเจ้าชู้ หรือการที่ฝ่ายหญิงไปมีคนอื่นก็เนื่องจากความบกพร่องของสามีและคนอื่นนั้นเป็นคู่รักเก่าและเป็นพ่อที่แท้จริงของลูกชาย ซึ่งผู้ชมละครโทรทัศน์ทั้งครอบครัวที่สมบูรณ์และครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ได้ออกรหัสความหมายที่สะท้อนถึงค่านิยมครอบครัว ได้แก่ การที่สามีบกพร่องในการเป็นสามี หรือไม่ให้เกียรติ ไม่อดทน จากสามีที่มีการใช้ความรุนแรงต่อภรรยา เป็นเหตุผลบางส่วนที่ทำให้สามีกับภรรยาต้องแตกแยกกัน

2.2 กลุ่มพ่อแม่/ผู้ใหญ่-ลูก/เด็ก ในละครโทรทัศน์อาจมีทะเลาะกันบ้างในเรื่องของเวลา เนื่องจากลูกกลับบ้านไม่ตรงเวลาจึงถูกพ่อแม่/ผู้ใหญ่ว่ากล่าวตักเตือนจนลูกอาจหนีออกจากบ้านเพื่อเป็นการแก้ปัญหามาแม่สามีจะไม่ชอบลูกสะใภ้ ไม่ฟังเหตุผลใด ๆ และไม่เปลี่ยนใจง่าย ๆ คอยแต่ใส่ร้ายและใช้งานลูกสะใภ้เหมือนทาส ถ้าลูกสะใภ้มาจากครอบครัวที่ยากจนกว่าตัวเองแม่สามีก็จะไม่ชอบและหาทางไล่ออกไป ซึ่งผู้ชมละครโทรทัศน์ทั้งครอบครัวที่สมบูรณ์และครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ได้ออกรหัสความหมายที่สะท้อนถึงค่านิยมครอบครัว ได้แก่ การที่ลูกต้องเคารพและตอบแทนคุณพ่อแม่ คนที่อกตัญญูคือคนเลว ซึ่งละครโทรทัศน์บางเรื่องเน้นในเรื่องนี้มากหรือมากเกินไปในปัจจุบันที่เด็กต้องตอบแทนบุญคุณในทุกเรื่อง แม้ตัวเองตายก็ยอมอย่างไม่มีเหตุผล หรือพ่อแม่/ญาติผู้ใหญ่ไม่สอนให้กตัญญูหรือไม่ตอบแทนผู้มีพระคุณ และยุยงส่งเสริมเด็กกระทำในสิ่งที่ไม่ดี หรือผู้ใหญ่ใช้อำนาจแสดงความรุนแรงกับเด็กมากกว่าการใช้เหตุผล มีการใช้อำนาจออกคำสั่ง ไม่ว่าจะเจ้านายลูกน้องหรือคนในครอบครัวต้องมีคนหนึ่งที่ยังการคนอื่น

ส่วนความกตัญญูและเคารพผู้ใหญ่ของลูกหลานหรือเด็ก ละครโทรทัศน์มีการสอดแทรกในเรื่องของการทดแทนบุญคุณอยู่บ้าง แต่อาจไม่ค่อยเน้นในเรื่องนี้มากนักหรือถ้ามีก็น้อยมาก การที่ลูกหลาน/เด็กเชื่อฟังกันก็ด้วยความเคารพ คุยกันด้วยเหตุผล เป็นประชาธิปไตย ไม่ใช่ด้วยคำสั่งบังคับ หรือมีการใช้อำนาจค่อนข้างรุนแรงกว่าในชีวิตครอบครัวจริง

2.3 กลุ่มพี-นื่อง ผู้ชมละครโทรทัศน์ทั้งครอบครัวที่สมบูรณ์และครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ได้ถอดรหัสความหมายที่สะท้อนถึงค่านิยมครอบครัว ได้แก่ ในละครโทรทัศน์พีนื่องต้องมีปัญหาทุกเรื่อง อัจฉาริษา ซิงดีอัจฉาริษา ซิงดีซิงเด่นกัน พีนื่องก็แย่งสมบัติ ไม่รักใคร่สามัคคีกัน ซิงเด่นกัน พีนื่องก็แย่งสมบัติ แย่งผู้ชายกันจะเกลียดกันไปเลยไม่คืนดีกัน ไม่รักใคร่สามัคคีกัน อาจทะเลาะกันรุนแรงถึงขั้นฆ่าฟันกัน ส่วนครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์พีนื่องที่ต่างพ่อหรือต่างแม่ หรือลูกพี่ลูกน้องกันในละครโทรทัศน์ไทยมักสร้างให้พีนื่องมีปัญหาต่อกัน มีความรุนแรงต่อกัน ทำให้เด็กมีปัญหา พีนื่องต่างสายเลือดมักทะเลาะกัน มักเกิดจากครอบครัวที่หย่าร้าง ซึ่งในละครโทรทัศน์ส่วนมากครอบครัวใหญ่มักจะทำกิจกรรมร่วมกันบ่อย แต่ในชีวิตจริงพีนื่องต่างคนต่างงานไม่ค่อยมีเวลาพบปะกัน

ข้อสรุปจากการถอดรหัสความหมายค่านิยมของครอบครัว

ผู้ชมละครโทรทัศน์ได้ถอดรหัสความหมายว่าละครโทรทัศน์ได้สะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมตามวัฒนธรรมครอบครัวไทยระหว่างพ่อ แม่ และญาติกับลูกหลานหรือเด็ก ที่สำคัญคือการให้ความรักความเข้าใจ การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ พยายามมีเวลาให้ลูก ไม่ปล่อยให้ละเลยให้อยู่แต่กับพี่เลี้ยง ไม่ตามใจลูกในการใช้จ่ายมากเกินไป ตามลักษณะการดำเนินชีวิตแบบทุนนิยมที่ลูกใช้แต่เงิน ขณะที่พ่อแม่หาแต่เงิน จึงควรสอนให้ลูกหลานสามารถจัดการงานต่าง ๆ ในบ้านและการเรียน

ที่สำคัญคือละครโทรทัศน์ได้ประกอบสร้างถึงการใช้อำนาจของสมาชิกครอบครัวในการใช้ความรุนแรงมากเกินไป ทั้งระหว่างสามีกับภรรยา พ่อ แม่ ผู้ใหญ่กับลูกหลานหรือเด็ก รวมทั้งญาติพีนื่องกันทั้งทางกายภาพ วาจา และจิตใจ ที่มีการอบรมสั่งสอนเด็กในทางที่ไม่ถูกไม่ควร อีกทั้งการมีคติแบบชายเป็นใหญ่คือ ต้องการลูกชายหรือหลานชายสืบสกุล หรือให้บวชเพื่อเกาะชายผ้าเหลืองขึ้นสวรรค์ ที่สำคัญคือการสอนให้เด็กมีความกตัญญู คุณเลียงคุณและช่วยเหลือพ่อแม่ ญาติผู้ใหญ่ผู้มีพระคุณ และผู้ใหญ่ควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตของเด็ก เมื่อเกิดความขัดแย้งกัน จะใช้วิธีการสื่อสาร ด้วยการพูดคุย ให้คำปรึกษาลูกได้เสมอ โดยใช้การสื่อสารแบบเชิงบวกจากทั้งสองฝ่าย ไม่เถียงพ่อแม่ ไม่ใช้อารมณ์ ควรชี้แจงเหตุผล ไม่มีกระทำการที่รุนแรงต่อสมาชิกครอบครัว เชื่อฟังกันก็ด้วยความเคารพ ไม่ใช่ด้วยคำสั่ง คุยกันด้วยเหตุผล ทำให้ครอบครัวที่สมาชิกสามารถปฏิบัติตามค่านิยมของกลุ่มตนตามบรรทัดฐานของสังคมจึงจะทำให้แต่ละรูปแบบครอบครัวมีความสุขและอบอุ่น

5.4 การถอดรหัสความหมายหน้าที่ของครอบครัว

หน้าที่สำคัญของครอบครัว ได้แก่ หน้าที่ด้านการสร้างลักษณะทางสังคม หน้าที่ด้านความเป็นอยู่ที่ดี และหน้าที่ส่งเสริมด้านอารมณ์ ประกอบด้วย

1) หน้าที่ด้านการสร้างลักษณะทางสังคม ได้แก่ หน้าที่ในการสืบทอดสังคมของมนุษย์ หน้าที่ในการอบรม หน้าที่ในการให้สถานภาพ และหน้าที่ทางชีววิทยาหรือหน้าที่ทางสืบทอดเผ่าพันธุ์

2) หน้าที่ด้านความเป็นอยู่ที่ดี ได้แก่ หน้าที่เชิงเศรษฐกิจและหน้าที่การให้ความรู้และการศึกษา

3) หน้าที่ส่งเสริมด้านอารมณ์ ได้แก่ หน้าที่การให้ความรัก หน้าที่ทางศาสนา และหน้าที่ทางนันทนาการ

ผู้ชมละครโทรทัศน์ถอดรหัสความหมายเปรียบเทียบกับ การเข้ารหัสเกี่ยวกับหน้าที่ของครอบครัวในละครโทรทัศน์ ที่เป็นตามบรรทัดฐานของสังคมหรือไม่เป็นตามบรรทัดฐานของสังคม ดังตารางที่ 5.4 ต่อไปนี้

ตารางที่ 5.4 การเข้ารหัสและการถอดรหัสเกี่ยวกับหน้าที่ของครอบครัว

การเข้ารหัสเกี่ยวกับหน้าที่ของครอบครัวในละครโทรทัศน์	การถอดรหัสความหมายเกี่ยวกับหน้าที่ของครอบครัว	
	ครอบครัวสมบูรณ์	ครอบครัวไม่สมบูรณ์
<p>จากการวิเคราะห์ละครโทรทัศน์ ทั้ง 4 เรื่อง หน้าที่ของครอบครัว แบ่งออกตามบรรทัดฐานและเบี่ยงเบน</p> <p>- หน้าที่ด้านการสร้างลักษณะทางสังคม ครอบครัวที่สมบูรณ์ ทำหน้าที่นี้ได้ดี ส่วนครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ มักทำหน้าที่นี้บกพร่อง</p> <p>- หน้าที่ด้านความเป็นอยู่ที่ดี ครอบครัวที่สมบูรณ์ คือ ความสามารถ/ไม่สามารถให้ลูกอยู่อย่างสุขสบาย รวมทั้งการให้ศึกษา หรือไม่ส่งเสริมให้เรียนให้</p>	<p>ผู้ชมถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้องและต่อรอง</p> <p>หน้าที่ด้านการสร้างลักษณะทางสังคม</p> <p>- การถอดรหัสแบบสอดคล้องว่า ทุกคนในครอบครัวเข้าใจและรับผิดชอบบทบาทของตนเองดีแม่/ภรรยา หรือญาติผู้ใหญ่เป็นหลักในการสั่งสอน และหวังให้ลูกชายสืบต่อวงศ์ตระกูล</p> <p>- การถอดรหัสแบบต่อรองว่า ละครบางเรื่องแม่ตามใจลูก ลูกจึงไม่รู้จักโตและไม่รู้จักหน้าที่ของตนเอง ใช้เงินเลี้ยงลูกไป ถึงมีพี่เลี้ยง</p>	<p>ผู้ชมถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้องและต่อรอง</p> <p>หน้าที่ด้านการสร้างลักษณะทางสังคม</p> <p>- การถอดรหัสแบบสอดคล้องว่า บางฝ่ายละทิ้งการทำหน้าที่ตามบทบาทของตนจึงต้องเลิกกัน ฝ่ายที่อยู่กับลูกคอยอบรมสั่งสอนลูก ในละครบางเรื่องพ่อ/แม่ต้องไปทำงานเลี้ยงลูกคนเดียว ถ้ามีญาติช่วยดูแลก็ไม่ลำบาก หรือลูกต้องอยู่กับพี่เลี้ยง ไม่มีเวลาอบรมทำให้ลูกไม่เชื่อฟังแม่ ผู้ที่ทำงานหาเงิน/หัวหน้าครอบครัวมักมีบทบาทมากที่สุดในบ้าน สะใภ้มักจะได้รับหน้าที่ดูแลบ้าน ถ้าพ่อแม่ที่ไม่สามารถ</p>

ตารางที่ 5.4 (ต่อ)

การเข้ารหัสเกี่ยวกับหน้าที่ของครอบครัวในละครโทรทัศน์	การถอดรหัสความหมายเกี่ยวกับหน้าที่ของครอบครัว	
	ครอบครัวสมบูรณ์	ครอบครัวไม่สมบูรณ์
<p>หาคน รวย แต่งงาน ส่วนครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์สามารถทำหน้าที่นี้ได้ดี ยกเว้นครอบครัวที่ยากจนและสมาชิกครอบครัวขาดความสนใจหรือรับผิดชอบ</p> <p>- หน้าที่ส่งเสริมด้านอารมณ์</p> <p>ครอบครัวที่สมบูรณ์ ทำหน้าที่นี้ได้ดี มีบางครอบครัวชายที่ทำหน้าที่ด้านนี้บกพร่อง ไม่เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูกหลาน ส่วนครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ที่ทำหน้าที่นี้ไม่ดี คือ ครอบครัวแม่เลี้ยงลูกตามลำพัง และครอบครัวแต่งงานใหม่</p>	<p>คอยดูแลลูกก็ไม่เหมือนพ่อแม่หรือญาติผู้ใหญ่ บางครั้งการสืบสกุลไม่จำเป็นต้องเป็นลูกชาย หรือไม่เป็นชายจริงจึงไม่สามารถสืบทอดได้</p> <p>หน้าที่ด้านความเป็นอยู่ที่ดี</p> <p>- การถอดรหัสแบบสอดคล้องว่า พ่อ หรือ ทั้ง พ่อ และ แม่ ต้องรับผิดชอบเลี้ยงดูครอบครัว และให้ความรู้และการศึกษาลูกให้สูงสุดเท่าที่ลูกจะสามารถทำได้ และสอนประสบการณ์แก่ลูกให้ลูกประสบความสำเร็จ</p> <p>- การถอดรหัสแบบต่อรองว่า แม่ ต้องช่วยทำงานเลี้ยงครอบครัวถ้าพ่อไม่สามารถทำงานได้หรือรายได้ไม่เพียงพอ ละครบางเรื่องพ่อแม่ก็ไม่สนใจการศึกษาของลูกๆ ให้ลูกทำงานอะไรก็ได้เพื่อหาเงินมาให้ตัวเอง บางทีลูกก็ไม่สนใจเรียน</p> <p>หน้าที่ส่งเสริมด้านอารมณ์</p> <p>- การถอดรหัสแบบสอดคล้องว่า ทุกๆ คนมอบความรัก ความห่วงใยให้กันและกันเสมอ และเป็นหน้าที่ของพ่อแม่หรือญาติผู้ใหญ่ที่มีต่อลูก/หลาน</p> <p>- การถอดรหัสแบบต่อรองว่า ในละครการแสดงความรักของพ่อหรือแม่ไม่ชัดเจน ให้เวลากันน้อย การแสดงออกอาจกระทำไม่มากนัก ถ้าลูกโตแล้ว ในละครบางเรื่อง</p>	<p>เลี้ยงลูกได้มักจะนำมาให้ญาติช่วยเลี้ยงเด็กที่พ่อแม่แยกทางกันจะเป็นเด็กมีปัญหา</p> <p>- การถอดรหัสแบบต่อรองว่า ในละครผู้ชายจะเป็นคนหาเงิน ผู้หญิงจะเป็นแม่บ้าน ดูแลลูกและดูแลบ้าน ไม่ต้องทำงาน แต่ในชีวิตจริงพ่อกับแม่ไม่ได้อยู่ด้วยกัน ส่วนใหญ่ต้องมีลูกผู้ชายเอาไว้สืบสกุล แต่ลูกผู้หญิงก็สืบสกุลได้ พ่อ/สามีมักมีปัญหาไม่ดูแลครอบครัว พ่อที่เลิกกันไปยังมาดูแลส่งเสียลูก แต่ส่วนใหญ่จะไม่มาสนใจลูกอีกเลย การทำงานธุรกิจในบ้านทำให้มีเวลาดูแลลูกมากกว่า</p> <p>หน้าที่ด้านความเป็นอยู่ที่ดี</p> <p>- การถอดรหัสแบบสอดคล้องว่า ผู้ชายต้องเป็นผู้นำและรับผิดชอบดูแลทุกคนในครอบครัว หัวหน้าครอบครัวมักจะเป็นคนหาเลี้ยงและควบคุมครอบครัว</p> <p>- การถอดรหัสแบบต่อรองว่า ในละครผู้ชายทำงานหาเลี้ยงครอบครัว แต่ครอบครัวแม่เลี้ยงลูกตามลำพัง แม่ต้องทำงานเลี้ยงดูลูก ไม่มีเวลาให้ลูกให้พี่เลี้ยงดูแลและครอบครัวญาติอยู่ร่วมกัน ญาติผู้ใหญ่ที่เป็นผู้หญิงเป็นหัวหน้าครัวเรือน</p> <p>หน้าที่ส่งเสริมด้านอารมณ์</p> <p>- การถอดรหัสแบบสอดคล้องว่าให้พี่เลี้ยงดูแลและครอบครัวญาติอยู่</p>

ตารางที่ 5.4 (ต่อ)

การเข้ารหัสเกี่ยวกับค่านิยมของครอบครัวในละครโทรทัศน์	การถอดรหัสความหมายเกี่ยวกับค่านิยมของครอบครัว	
	ครอบครัวสมบูรณ์	ครอบครัวไม่สมบูรณ์
	<p>แสดงความรักกันมากกว่า หรือต่างคนต่างอยู่ไม่รักใคร่สามัคคีกัน มีการทำบุญที่ไม่หลากหลาย และมีกิจกรรมพักผ่อน น้อยและไม่หลากหลาย หรือหุรหราบกว่าชีวิตจริง สะท้อนต้องปรับตัวให้อยู่ร่วมกับครอบครัวของสามีได้</p>	<p>ร่วมกัน ญาติผู้ใหญ่ที่เป็นผู้หญิงเป็นหัวหน้าครัวเรือน</p> <p>หน้าที่ส่งเสริมด้านอารมณ์</p> <p>- การถอดรหัสแบบสอดคล้องว่าครอบครัวพ่อ/แม่เลี้ยงลูกตามลำพังหาเลี้ยงให้การศึกษาที่ดีแก่ลูก มีปัญหาตามใจลูก แม้พ่อมีภรรยาหลายคนแต่ก็เอาใจใส่ลูกทุกคน พ่อ/แม่และญาติสอนลูกหลานและทำบุญตามหลักศาสนาพุทธ มีเวลาก็พาออกไปเที่ยวตามอัธยาศัย</p> <p>- การถอดรหัสแบบตอรองว่าพ่อที่เล็กกับแม่แต่ดูแลลูก ทำให้ลูกไม่มีปัญหา สอนลูกหลานและทำบุญตามหลักศาสนาพุทธ พาลูกหลานไปเที่ยว นอกบ้าน แต่ไม่หุรหราบหรือไปเที่ยวต่างประเทศเหมือนอย่างละครโทรทัศน์ ไม่ค่อยทำบุญสวดมนตร์ไหว้พระ ดบตีแก่งแย่งกัน บางเรื่องก็ไม่มีกิจกรรมในครอบครัวเลย และญาติผู้ใหญ่ให้ความสุขลูกหลานได้</p>

ที่มา : ข้อมูลจากการวิเคราะห์ตัวบทละครโทรทัศน์ในเรื่อง ไทร โศก ตะวันขอแสง และกุหลาบไร้หนาม และจากการสัมภาษณ์ครอบครัวกลุ่มตัวอย่าง

จากตารางที่ 5.4 ในการวิเคราะห์ตัวบทละครโทรทัศน์ที่ได้เข้ารหัสหน้าที่ของครอบครัวครอบครัวที่สมบูรณ์และครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ จำแนกเป็น 3 ด้าน คือ หน้าที่ด้านการสร้างลักษณะทางสังคม หน้าที่ด้านความเป็นอยู่ที่ดี และหน้าที่ส่งเสริมด้านอารมณ์ เป็นการทำหน้าที่ไม่บกพร่องหรือตามบรรทัดฐานของสังคมและการทำหน้าที่บกพร่องหรือไม่ตามบรรทัดฐานของสังคม ซึ่งผู้ชมละครโทรทัศน์ในครอบครัวที่สมบูรณ์และครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ได้ถอดรหัสความหมายหน้าที่

ของครอบครัว ออกเป็น 2 ทิศทาง คือ การถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้องและการถอดรหัสความหมายแบบต่อรอง ดังต่อไปนี้

5.4.1 การถอดรหัสความหมายหน้าที่ของครอบครัวที่สมบูรณ์

ครอบครัวที่สมบูรณ์มีการถอดรหัสความหมายเกี่ยวกับหน้าที่ของครอบครัว ในหน้าที่ครอบครัว 3 ด้าน คือ หน้าที่ด้านการสร้างลักษณะทางสังคม หน้าที่ด้านความเป็นอยู่ที่ดี และหน้าที่ส่งเสริมด้านอารมณ์ ดังต่อไปนี้

1) หน้าที่ด้านการสร้างลักษณะทางสังคม เป็นการทำหน้าที่หลาย ๆ ด้านของครอบครัว ต่อสมาชิกในครอบครัว ได้แก่ หน้าที่ในการสืบต่อสังคมของมนุษย์ หน้าที่ในการอบรม หน้าที่ในการให้สถานภาพ และหน้าที่ทางชีววิทยาหรือหน้าที่ทางสืบทอดเผ่าพันธุ์

ละครโทรทัศน์มีการสร้างหรือเข้ารหัสความหมาย “ครอบครัว” ในมิติหน้าที่ที่สำคัญของครอบครัวในแต่ละหน้าที่ ซึ่งผู้ชมละครโทรทัศน์ในครอบครัวที่สมบูรณ์มีการถอดรหัสความหมายหน้าที่ครอบครัวแบบสอดคล้องและการถอดรหัสความหมายแบบต่อรอง ดังนี้

(1) การถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้อง ผู้ชมละครโทรทัศน์ครอบครัวที่สมบูรณ์ถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้องกับหน้าที่ด้านการสร้างลักษณะทางสังคม ดังนี้

หน้าที่ในการสืบต่อสังคมของมนุษย์ ในแต่ละครอบครัวเกือบทั้งหมดเห็นด้วยว่าลูกชายจะเป็นผู้ที่สืบต่อวงศ์ตระกูลซึ่งสอดคล้องกับการเข้ารหัสของละครโทรทัศน์ที่พ่อแม่คาดหวังและคาดหวังให้ลูกชายสืบทอดวงศ์ตระกูลและกิจการ หรือหลานชายต่อไปต้องแต่งงานลูกสะใภ้เข้าบ้าน ส่วนหลานสาวต้องแต่งงานออกไปอยู่บ้านสามี ฝ่ายหญิงต้องดูแลพ่อแม่สามี ผู้สืบสกุล คือ ลูกชาย

“ลูกชายคนโตซึ่งตอนนี้ก็มีทายาทแล้วเหมือนกัน โดยมากในละครก็จะต้องเป็น ผู้ชายเพื่อสืบสกุลต่อไป” (กัลยา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“พี่ชายคนโตซึ่งเป็นที่รู้กันว่าหน้าสืบต่อวงศ์สกุลต้องเป็นหน้าที่ของลูกชายอยู่แล้วเหมือนกันเพราะโดยปกติผู้ที่สืบต่อวงศ์สกุลจะต้องเป็นผู้ชายทั้งในเรื่องจริงและในละคร” (สุนีย์, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“หลานชายต่อไปก็ต้องแต่งงานมีครอบครัว ต้องดูแลพ่อแม่ หลานสาวก็ต้องแต่งงานออกไปอยู่บ้านสามี ต้องดูแลพ่อแม่สามีให้ดีเหมือนดูแลพ่อแม่ตัวเอง ก็จะสอนเค้าเหมือนในละครทั่วไป แต่งงานมีลูก ฝ่ายหญิงก็ต้องไปอยู่บ้านสามี ฝ่ายชายต้องดูแลพ่อแม่ตัวเอง” (เจ๊ก, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ลูกชายคนที่ 3 ซึ่งแต่งงานแล้วมีลูกชายและลูกสาวแล้วครอบครัวจึงมีผู้สืบสกุลให้คงอยู่ต่อไป ในละครมักจะเห็นได้ชัดว่าให้ลูกชายนั้นเป็นใหญ่และลูกผู้ชายก็จะต้องเป็นผู้สืบสกุลของครอบครัว” (จรี-จามรี, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

หน้าที่ในการให้สถานภาพ ครอบครัวที่สมบูรณ์ได้ถอดรหัสความหมายหน้าที่ของครอบครัวแบบสอดคล้องว่า พ่อแม่มีบทบาทในการทำงานหารายได้ ทุกคนรู้จักหน้าที่ของตัวเอง โดยแม่จะเป็นผู้ที่คอยดูแลความเรียบร้อยทุกอย่างของสมาชิกในบ้านทุกคน เนื่องจากพ่อแม่อาจไม่มีเวลามากนัก ย่าจึงช่วยพ่อแม่ในการสั่งสอนเด็กเตือนให้รู้จักบทบาทของตนตามหน้าที่ให้เป็นคนกตัญญูซึ่งสอดคล้องกับการเข้ารหัสของละครโทรทัศน์

“โดยปกติสมาชิกทุกคนในบ้านจะทำหน้าที่ของตนเองเป็นประจำของแต่ละคน แต่ข้าพเจ้าจะเป็นผู้ที่คอยดูแลความเรียบร้อยทุกอย่างของสมาชิกในบ้านทุกคน เหมือนกันบ้าง คือ ผู้เป็นแม่จะควบคุมดูแลเรื่องต่างๆ ภายในบ้าน แต่บางเรื่องแม่ก็จะไม่ใส่ใจความเป็นอยู่ของคนในบ้าน” (จรี, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“แม่จะเป็นผู้ที่คอยดูแลความเรียบร้อยทุกอย่างของสมาชิกในบ้านทุกคน เหมือน เพราะส่วนมากแล้ว ในละครแม่จะเป็นผู้ที่ดูแลทุกอย่างในบ้าน” (จามรี, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“พ่อแม่ค้าทำงานหาเงิน ย่าก็จะคอยอบรมสั่งสอนหลานๆ แทนพ่อแม่ค้า มีอะไรไม่ดีก็จะเตือน บางครั้งก็ต้องบอกพ่อแม่ค้าด้วยว่าลูกเป็นยังไง ย่าสอน พ่อแม่ก็ต้องสอน ต้องช่วยกัน เหมือนเป็นบางเรื่องที่หลานอยู่กับปู่ย่า พ่อแม่ไม่มีเวลาต้องทำงาน ถ้าเด็กที่อยู่กับปู่ย่าเนี่ยมักเติบโตมาเป็นคนมีความกตัญญูเหมือนในละคร (เจ๊ก, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

หน้าที่ในการอบรม ครอบครัวถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้องว่า พ่อ แม่ และพี่จะให้คำสั่งสอนและให้คำปรึกษา ส่วนใหญ่อบรมในด้านการใช้ชีวิต การเรียน การทำงาน โดยหลักย่าและพ่อแม่เป็นผู้อบรม ผู้ใหญ่หรือผู้ที่มีอายุมากกว่าจะคอยสั่งสอนคนที่อายุน้อยกว่าและเด็กจะเชื่อฟังผู้ใหญ่ โดยเฉพาะผู้เป็นแม่หรือย่า

“พ่อและแม่ จะมีเวลาให้การอบรมคำสอนในเรื่องที่ดี ให้คำปรึกษาตลอดที่ลูกมีปัญหา คล้ายบ้างแต่ไม่เหมือน เพราะ ในละครส่วนใหญ่พ่อและแม่จะไม่ค่อยมีเวลาอยู่กับลูกเท่าไรหรอก” (นารี-วิภาดา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“พ่อจะอบรมในด้านการใช้ชีวิตจะเป็นส่วนใหญ่เนื่องจากเป็นผู้ชายเหมือนกันส่วนแม่จะคอยอบรมเรื่องความรับผิดชอบในการเรียนเพราะกลัวลูกไม่จบ” (แหวตา-อิทธิพล, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“เหมือนในละครเพราะพ่อแม่จะคอยอบรมลูกอยู่ตลอด ข้อคิดในการใช้ชีวิตดล้นกันลงมาตามระดับอายุตอนนี้ทุกคนในบ้านมีวุฒิภาวะและวัยวุฒิกันหมดแล้วเรื่องอบรมดูแลคงไม่มีมากแต่แฝงไปในคำพูดมากกว่าการสั่งสอนโดยตรงซึ่งต่างจากละครที่ส่วนมากสอดแทรกเรื่องเหล่านี้เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม” (กัลยา-สุนัย, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“หน้าที่ในการอบรม ผู้ที่มีอายุมากกว่า จะมีการสั่งสอนคนที่อายุน้อยกว่าเสมอเหมือนกันบ้าง เพราะคนแก่ต้องสั่งสอนเด็ก ในละครเด็กจะเชื่อฟังผู้ใหญ่” คล้ายกันบ้างกับละคร เพราะทุกคนต้องอบรมสั่งสอนเด็ก” (ฤกษ์-โคมทอง-ศิริภา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

หน้าที่ทางชีววิทยา (หน้าที่สืบทอดเผ่าพันธุ์) ครอบครัวถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้องว่า พ่อแม่ต้องเลี้ยงลูก มีความรับผิดชอบดูแลครอบครัว และทำงานหนักเงินเพื่อดูแลลูกเป็นอย่างดีโดยเฉพาะผู้เป็นพ่อ และเป็นตัวอย่างที่ดีตามบทบาทของพ่อในการทำงานหาเลี้ยงคนในครอบครัวและแม่ที่มีบทบาทเป็นคนดูแลเรื่องเงินภายในบ้าน ทำตัวอย่างให้ลูกเห็นในการดูแลพ่อแม่ ลูกชายต้องดูแลพ่อแม่ ลูกสะใภ้ก็ต้องดูแลแม่สามี

“พ่อเป็นตัวอย่างที่ดีไม่ว่าเรื่องอะไร มีความรับผิดชอบทุกอย่าง เต็มที่กับงานที่ทำ รับผิดชอบเป็นอย่างดี เหมือนในละคร เพราะพ่อจะมีบทบาทสำคัญยิ่งในการดำรงชีวิตของสมาชิกทุกคนในครอบครัว” (นารี-วิภาดา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“แม่จะรับผิดชอบรายจ่ายในการเลี้ยงดูและพ่อจะให้ลูกในบางส่วนเหมือนกันเพราะในละครครอบครัวมักจะให้ภรรยาเป็นคนดูแลเรื่องเงินภายในบ้าน” (กัลยา-สุนัย, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“พ่อแม่ทำงานหนักเงินเพื่อดูแลลูกเป็นอย่างดี เหมือนในละครที่พ่อแม่ต้องทำงานเพื่อดูแลลูก” (อรุณวดี, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“พ่อจะเป็นผู้รับผิดชอบให้เงินค่าเลี้ยงดูและค่าใช้จ่ายของสมาชิกในครอบครัวไว้กับแม่ เหมือนกันในละครผู้เป็นพ่อจะให้เงินกับแม่เพื่อเก็บไว้เป็นค่าเลี้ยงดูและค่าใช้จ่ายในบ้าน” (จามรี, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

(2) การถอดรหัสความหมายแบบต่อตรง ผู้ชมละครโทรทัศน์ครอบครัวที่สมบูรณ์บางคนถอดรหัสแบบต่อตรงกับหน้าที่ด้านการสร้างลักษณะทางสังคม ดังนี้

หน้าที่ในการสืบต่อสังคมของมนุษย์ ครอบครัวถอดรหัสความหมายหน้าที่ครอบครัวว่า ไม่ยึดคิดว่าจะมีหรือไม่มีทายาทสืบต่อวงศ์ตระกูลอย่างคนในตระกูลใหญ่ และว่าจะจะเป็นชายหรือ

หญิงก็เป็นลูกเหมือนกันแต่ในละครโทรทัศน์ยังเน้นแต่ลูกชาย และถ้าลูกชายไม่ใช่ชายจริงก็สืบทอดทายาทไม่ได้

“ไม่ยึดติดว่าจะมีหรือไม่มี ไม่เหมือนกัน เพราะในละครมักต้องการให้มีผู้สืบสกุล ในละครยึดถือนามสกุลดั่ง ๆ เป็นใหญ่ มักจะต้องการให้ใช้นามสกุลของฝ่ายชายเท่านั้น” (ศุภัสร์-โคมทอง-สิริภา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ข้าพเจ้าคิดว่าไม่สำคัญเพราะลูกของลูกสาวหรือลูกชายถึงอย่างไรก็เป็นสายเลือดของเรา ไม่เหมือนเพราะส่วนมากลูกผู้ชายจะต้องเป็นผู้สืบสกุลของครอบครัว” (จรรยา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“น่าจะไม่มีเพราะผมเป็นเกย์ แตกต่างจากละครเพราะละครไม่ได้นำเสนอในแง่มุมนี้” (สุนัย, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

หน้าที่ในการให้สถานภาพ ครอบครัวถอดรหัสความหมายหน้าที่ของครอบครัวแบบต่อรองว่า พ่อแม่สอนให้รู้จักทุกคนในครอบครัวรู้จักหน้าที่ของตัวเองคิดว่าตัวเองมีหน้าที่ต้องทำอะไรบ้าง อะไรสำคัญก่อนหลัง ไม่ทอดทิ้งกันให้เวลาพูดคุยใกล้ชิดลูก และแม่มีบทบาทมากที่สุดในการตัดสินใจเรื่องในครอบครัว ซึ่งละครโทรทัศน์ส่วนใหญ่เป็นไปตามบทบาทที่เหมาะสมของความเป็นพ่อแม่ แต่ไม่เหมือนกันทั้งหมด เพราะพ่อหรือแม่ในละครจะไม่ค่อยมีเวลาให้ครอบครัวแต่ในละครโทรทัศน์มักเข้ารหัสว่าการที่พ่อแม่ไม่มีเวลาให้ลูกมักจะทำให้ครอบครัวเกิดปัญหาได้

“พ่อและแม่จะบอกการทำหน้าที่ต่าง ๆ เหมือนกันกับในละครเป็นส่วนใหญ่ แม่จะทำงานและดูแลในทุกอย่าง เรื่อง เอาใจใส่ดูแลทุกคนในบ้าน คล้ายบ้างแต่ไม่เหมือนกัน เพราะแม่ในละครจะไม่ค่อยใส่ใจดูแลครอบครัวเท่าไรหรือนักส่วนใหญ่จะเป็นการออกงานสังคมไม่ค่อยดูแลลูกและสามีเท่าไร” (นารี-วิภาดา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ทุกคนในครอบครัวรู้จักหน้าที่ของตัวเองคิดว่าตัวเองมีหน้าที่ต้องทำอะไรบ้าง อะไรสำคัญก่อนหลัง คล้ายกันอยู่บ้างแค่เฉพาะในละครบางเรื่องเท่านั้น แม่จะมีบทบาทหรืออิทธิพลมากที่สุดในบ้านเพราะแม่เป็นผู้สนับสนุนค่าใช้จ่ายในบ้านอย่างเป็นทางการคล้าย ๆ กับละครหลาย ๆ เรื่องที่มีแม่เป็นช่างทำหน้า” (กัลยา-สุนัย-สุนัย, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ทุกคนจะรู้หน้าที่ของตนเองอยู่แล้วว่าใครต้องทำอะไรบ้างเพราะแต่ละคนก็ หน้าที่ของตนเองที่ต้องทำเป็นปกติ ไม่เหมือนเพราะบางเรื่องแม่ตามใจลูก ลูกจึงไม่รู้จักโตและไม่รู้จักหน้าที่ของตนเอง” (จรรยา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

หน้าที่ในการอบรม ครอบครัวถอดรหัสความหมายแบบต่อรองว่า การอบรมเด็กโตที่ การสอนจะแฝงไปในคำพูดมากกว่าการสั่งสอนโดยตรง และไม่เหมือนกับในละครโทรทัศน์ที่

เขารหัสว่า พ่อและแม่ไม่ค่อยมีเวลาในการอบรมจะมีพี่เลี้ยงที่พ่อและแม่จ้างมาให้ดูแลแทน และละครส่วนมากสอดแทรกเรื่องเหล่านี้เพื่อส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม

“พ่อและแม่ จะมีเวลาให้การอบรมคำสอนในเรื่องที่ดี ให้คำปรึกษาตลอดที่ลูกมีปัญหา คล้ายบ้างแต่ไม่เหมือน เพราะ ในละครส่วนใหญ่พ่อและแม่จะไม่ค่อยมีเวลาอยู่กับลูกเท่าไรนัก” (นารี-วิภาดา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“พ่อจะอบรมในด้านการใช้ชีวิตจะเป็นส่วนใหญ่เนื่องจากเป็นผู้ชายเหมือนกันส่วนแม่จะคอยอบรมเรื่องความรับผิดชอบในการเรียนเพราะกลัวลูกไม่จบ” (กัลยา-สุนัย, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“เรื่องอบรมดูแลคงไม่มีมากแต่แฝงไปในคำพูดมากกว่าการสั่งสอน โดยตรงซึ่งต่างจากละครที่ส่วนมากสอดแทรกเรื่องเหล่านี้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม” (แววตา-อิทธิพล, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ข้าคอยอบรมสั่งสอนแทนพ่อแม่ที่อาจไม่มีเวลามากนัก ไม่เหมือนกันเพราะในละครพ่อแม่ทำงานหนักทำให้ลูกเป็นเด็กมีปัญหา” (อรุณวดี, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

หน้าที่ทางชีววิทยา (หน้าที่สืบทอดเผ่าพันธุ์) ครอบครัวถอดรหัสความหมายแบบต่อรองว่า ในละครโทรทัศน์มักเขารหัสถึงการที่พ่อแม่ดูแลลูกดีหรือลูกก็คนพ่อแม่เลี้ยงได้แต่ลูกทอดทิ้งพ่อแม่ และบางเรื่องพ่อแม่ก็ดูแลลูกไม่ดี ไม่เลี้ยงดูลูก ทอดทิ้งลูก

“พ่อแม่ต้องเลี้ยงดูลูก ลูกชายโตมาก็เลี้ยงแม่ด้วย ลูกสะใภ้ก็ดูแลแม่สามีเป็นอย่างดีเหมือนเป็นบางเรื่อง บางเรื่องลูกทอดทิ้งแม่ แม่เลี้ยงลูกสืบคนได้ แต่ลูกเลี้ยงแม่คนเดียวไม่ได้ก็มี” (เจ๊ก, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“พ่อจะเป็นผู้ต้องหาเลี้ยงครอบครัว แต่ขณะนี้ลูก ๆ โตและมีงานทำสามารถหาเลี้ยงตนเองได้แล้วจึงช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายในบ้านได้บางส่วน แต่ส่วนใหญ่ค่าใช้จ่ายในบ้านพ่อก็จะเป็นผู้รับผิดชอบ คล้ายกันแต่ไม่เหมือนตรงที่พ่อจะเป็นผู้ต้องหาเลี้ยงครอบครัว แต่ลูกไม่ได้ทำงานช่วยแบ่งเบาภาระของพ่อ” (จรรยา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“พ่อแม่ต้องดูแลลูกเป็นหน้าที่ ลูกก็ต้องดูแลพ่อแม่ยามแก่เฒ่าเช่นที่เราดูแลย่า(แม่สามี) ทำเป็นตัวอย่างให้ลูกเห็น เขาก็จะเข้าใจได้เอง เหมือนเป็นบางเรื่อง ละครจะหลากหลาย บางเรื่องพ่อแม่ดูแลลูกดี บางเรื่องลูกดูแลพ่อแม่ดี บางเรื่องลูกดูแลตัวเองลูกทอดทิ้งพ่อแม่ก็มี” (อรุณี, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

2) หน้าที่ด้านความเป็นอยู่ที่ดี ได้แก่ หน้าที่เชิงเศรษฐกิจ และหน้าที่การให้ความรู้และการศึกษา

ละครโทรทัศน์มีการสร้างหรือเข้ารหัสความหมาย “ครอบครัว” ในมิติหน้าที่ที่สำคัญของครอบครัวในแต่ละหน้าที่ ซึ่งผู้ชมละครโทรทัศน์ในครอบครัวที่สมบูรณ์มีการถอดรหัสความหมายหน้าที่ครอบครัวแบบสอดคล้องและการถอดรหัสความหมายแบบต่อรอง ดังนี้

(1) การถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้อง ผู้ชมละครโทรทัศน์ครอบครัวที่สมบูรณ์ถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้องกับหน้าที่ด้านความเป็นอยู่ที่ดี ดังนี้

หน้าที่เชิงเศรษฐกิจ ครอบครัวถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้องกับการเข้ารหัสของละครโทรทัศน์ว่า ผู้ที่หารายได้ให้ครอบครัวมีทั้งผู้ที่เป็นพ่อเป็นหลักและเป็นหน้าที่หลักของผู้ชายคือ พ่อ ส่วนแม่ทำงานบ้าน หรือพ่อและแม่ช่วยกันทำงาน เช่น ขายอาหารด้วยกัน ทั้งพ่อและแม่ทำงานเพื่อหาเงินมาเลี้ยงครอบครัวและแม่คอยดูแลด้านรายจ่าย

“คล้ายเพราะบางครอบครัวพ่อทำงานคนเดียว และบางครอบครัวแม่จะช่วยพ่อทำงานด้วย” (เววตา-อิทธิพล, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“พ่อและแม่ เป็นคนหารายได้ดูแลครอบครัว พี่ชายทำงานมีรายได้ดูแลตัวเอง ให้ที่บ้านบ้างเงินเดือนไม่เยอะ น้องสาวมีหน้าที่เรียน ย่าเป็นคนคอยอบรมสั่งสอนลูกหลานเหมือนในละครทั่ว ๆ ไป พ่อแม่ต้องเป็นคนหาเงินให้ลูก แล้วก็ต้องเลี้ยงแม่ของตัวเองด้วย” (เจ็ก-อรุณี-อรุณวดี, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“แม่จะเป็นผู้ดูแลและหาค่าใช้จ่ายในครอบครัว เหมือนในละครที่ส่วนมากพ่อจะเป็นคนไปทำงานนอกบ้าน” (สุนัย, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

หน้าที่การให้ความรู้และการศึกษา ครอบครัวถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้องกับการเข้ารหัสของละครโทรทัศน์ว่า พ่อแม่ให้ความรู้และการศึกษาเท่าที่จะสามารถทำได้ทั้งในระบบและนอกระบบการศึกษาหรือประสบการณ์ เพราะต้องการให้ลูกมีการศึกษาที่ พ่อแม่เป็นผู้ส่งเสริมให้ลูกเรียน โดยเฉพาะผู้เป็นพ่อที่ทำงานหนักหาเงินมาเป็นค่าเล่าเรียน ย่าก็ส่งให้พ่อเรียน พ่อสอนการบ้าน ให้คำปรึกษาด้านการเรียนแก่ลูก และสอนการทำงานให้ลูกและภรรยาด้วย

“พ่อและแม่ มีเวลาสอนสั่งในสิ่งที่ไม่รู้ไม่เข้าใจในหลายๆเรื่องที่มีปัญหาเหมือนกัน เพราะครอบครัวในละครสามารถให้ความรู้และการศึกษาได้สูงสุดเท่าที่ลูกจะสามารถทำได้” (อรุณี, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ลูก ๆ ทุกคนโตกันหมดแล้ว ถ้าเป็นเรื่องให้ความรู้น่าจะเป็นเรื่องประสบการณ์ส่วนตัวมากกว่าเพราะชอบเล่าให้ลูก ๆ ได้ฟังกันอยู่แล้ว” (กัลยา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“พ่อแม่เป็นผู้ส่งเสียลูกให้ได้เรียน ในอดีตยากี่เป็นคนทำงานส่งเสียให้พ่อเรียนเช่นกัน เหมือนในละคร พ่อแม่ต้องส่งเสียลูกให้เรียนหนังสือ” (เจ็ก, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“พ่อจะสอนการบ้านและสอนงานลูกชายบ้าง บางครั้งยังสอนภรรยาด้วย คล้ายในละครที่พ่อให้ลูกสืบทอดธุรกิจ” (อรุณี, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“พ่อเป็นผู้รับผิดชอบเรื่องค่าใช้จ่ายในการศึกษาให้กับลูกๆทุกคน เพื่อให้ลูกๆได้รับการศึกษาที่สูงที่สุด และสอนให้ลูกมีความอดทนและพยายามทำทุกอย่างให้สำเร็จตามที่ตั้งใจไว้ เหมือนกันเพราะในละครผู้เป็นพ่อจะมีบทบาทในการรับผิดชอบทุกอย่างเรื่องของสมาชิกในครอบครัว และพยายามทำทุกวิธีเพื่อให้ลูกประสบความสำเร็จตามที่ตั้งใจ” (จรรยา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

(2) การถอดรหัสความหมายแบบต่อตรง ผู้ชมละครโทรทัศน์ครอบครัวที่สมบูรณ์การถอดรหัสความหมายแบบต่อตรงกับหน้าที่ด้านความเป็นอยู่ที่ดี ดังนี้

หน้าที่เชิงเศรษฐกิจ ครอบครัวที่สมบูรณ์บางคนถอดรหัสความหมายแบบต่อตรงว่า บางครอบครัวที่พ่อมีสุขภาพไม่แข็งแรงไม่ได้ทำงานอะไรมากหรือหารายได้น้อย แม่จึงต้องทำงานหารายได้ด้วยเพียงคนเดียวหรือทำงานเป็นรายได้หลักของครอบครัว บางครอบครัวพ่อแม่จะช่วยกันทำมาหากิน แต่ไม่เหมือนทั้งหมดเพราะในละครมีไม่มากที่แม่หรือลูกชายคนโตจะทำงานหารายได้หลักให้ครอบครัว และสมาชิกในบ้าน (ญาติ) ช่วยกันออกค่าใช้จ่ายด้วย

“แม่จะรับภาระในเรื่องค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เพื่อเลี้ยงคนในครอบครัว ไม่เหมือนกับละคร เพราะภาระค่าใช้จ่ายต่างๆล้วนแล้วแต่เป็นพ่อที่เลี้ยงคนในครอบครัว” (วิภาดา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“พ่อเป็นเสาหลักของบ้าน เหมือนกันบ้าง เพราะคนในบ้านก็ช่วยแบ่งเบาค่าใช้จ่ายบ้าง” (สิริภา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

หน้าที่การให้ความรู้และการศึกษา ครอบครัวบางส่วนถอดรหัสความหมายแบบต่อตรงว่า ละครโทรทัศน์บางเรื่องพ่อแม่ก็ไม่สนใจการศึกษาของลูก ๆ หรือไม่มีเวลาสอนลูก หรือให้ลูกทำงานอะไรก็ได้เพื่อหาเงินมาให้ตัวเอง หรือลูกบางคนไม่สนใจการเรียน คิดเพื่อนทำให้เสียคน

“พ่อแม่และน่าจะคอยสอนการบ้านลูกหรือให้คำปรึกษาในการเรียน เหมือนกันกับละคร เพราะผู้ใหญ่ต้องคอยช่วยเหลือเด็ก ไม่เหมือนกันเพราะในละครพ่อแม่จะทำงานยุ่งไม่มีเวลาดูแลลูก” “ในละครมักจะไม่เสนอด้านที่ให้บริการศึกษาจากผู้ปกครอง” (สิริภา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“เนื่องจากข้าพเจ้าและสามีเรียนมาน้อยจึงไม่ค่อยมีความรู้มากนัก แต่สามีทำงานหนักเพื่อหาเงินมาส่งเสียให้ลูกทั้ง 4 คน ได้เรียนให้สูงที่สุดเท่าที่จะทำได้ คล้ายกันบ้าง คือละครบางเรื่องพ่อจะเป็นผู้หาเลี้ยงส่งเสียลูกๆ แต่บางเรื่องพ่อแม่ก็ไม่สนใจการศึกษาของลูกๆ ให้ลูกทำงานอะไรก็ได้เพื่อหาเงินมาให้ตัวเอง” (จามรี, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“พ่อจะเป็นผู้หาเงินมาเป็นทุนการศึกษาให้ลูกๆ ข้าพเจ้าเห็นพ่อต้องทำงานหนักมาตลอดเพื่อหาเงินมาให้ลูกได้เรียนกันทุกคน ลูกทุกคนจึงตั้งใจเรียนและไม่ทำให้พ่อผิดหวัง คล้ายกันบ้าง คือ พ่อจะเป็นผู้หาเลี้ยงส่งเสียลูก ๆ แต่ลูกบางคนก็ไม่สนใจการเรียน ดัดเพื่อนทำให้เสียคน” (จรรยา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

3) หน้าที่ส่งเสริมด้านอารมณ์ ได้แก่ หน้าที่การให้ความรัก หน้าที่ทางศาสนา และหน้าที่ทางนันทนาการ

ละครโทรทัศน์มีการสร้างหรือเข้ารหัสความหมาย “ครอบครัว” ในมิติหน้าที่ที่สำคัญของครอบครัวในแต่ละหน้าที่ ซึ่งผู้ชมละครโทรทัศน์ในครอบครัวที่สมบูรณ์มีการถอดรหัสความหมายหน้าที่ครอบครัวแบบสอดคล้องและการถอดรหัสความหมายแบบต่อรอง ดังนี้

(1) การถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้อง ผู้ชมละครโทรทัศน์ครอบครัวที่สมบูรณ์ การถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้องกับหน้าที่ส่งเสริมด้านอารมณ์ ดังนี้

หน้าที่การให้ความรัก ครอบครัวส่วนมากถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้องกับการเข้ารหัสของละครโทรทัศน์ว่า มีความรักความอบอุ่นในครอบครัวที่ทุกคนไม่ทอดทิ้งกัน การแสดงความรักอาจเห็นชัดเจนหรือไม่แสดงออกมาจากความอาย หรือแสดงออกจากการกระทำ เช่น การทำอาหารให้ลูกรับประทาน พุดคุย คอยถามไถ่ ในทุก ๆ วันกับลูกๆ พ่อแม่มีเวลาเต็มที่กับลูกละครก็มักจะมีฉากแสดงความรักในมุมต่าง ๆ ให้ได้เห็นกันอยู่บ่อย ๆ อยู่แล้ว แม่ใจดี พ่อจะดุว่าแม่ ลูกสาวใกล้ชิดแม่มากกว่า แม่จะแสดงออกถึงความรักมากกว่าพ่อ บางครอบครัวทุกคนรักใคร่กันดี และในละครจะสอดแทรกเรื่องการรักครอบครัวอยู่เสมอ

“พ่อและแม่ทำหน้าที่การให้ความรักเป็นอย่างดีโดยการแสดงออกทางด้านการดูแล ไม่ว่าจะเป็นการทำอาหารให้ทาน พุดคุย คอยถามไถ่ ในทุก ๆ วัน กับลูก ๆ อยู่แล้ว ซึ่งลูก ๆ ก็รับรู้ได้ว่าและแม่มีความรักให้มากมายเพียงใด เหมือนกันเพราะคงไม่มีพ่อแม่ที่ไหนที่ไม่รักลูกหรือคนในครอบครัวทั้งชีวิตจริงและในละคร” (สุนัย-สุนีย์, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ทุกคนจะคอยให้ความอบอุ่นซึ่งกันและกัน เพราะทุกคนในบ้านจะมอบความรักให้กันเสมอ เหมือนกัน เพราะ ในละครบางเรื่องบุคคลในบ้านจะรักกันทุกคน เหมือนกัน

บ้าง เพราะในละครจะสอดแทรกเรื่องการรักครอบครัวอยู่เสมอ, (สิริภา-โคมทอง, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“แม่จะเป็นผู้ที่คอยดูแลให้ความรักกับลูกๆ เสมออาจจะเป็นเพราะบ้านเรามีลูกผู้หญิงหลายคนจึงทำให้การแสดงความรักต่อกันเป็นเรื่องปกติโดยเฉพาะกับแม่ คล้ายกับในละครส่วนใหญ่ลูกผู้หญิงก็จะสนิทกับแม่มากกว่าพ่อและแสดงออกความรักกับแม่มากกว่า” (จรรยา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ย่าก็ให้ความรัก พ่อแม่ก็ให้ความรัก ลูกหลานบ้านนี้ไม่ขาดความรักแน่นอน เหมือนเป็นบางเรื่องที่ครอบครัวอบอุ่น บางเรื่องก็ขาดพ่อ บางเรื่องก็ขาดแม่” (จรรยา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

หน้าที่ทางศาสนา ครอบครัวได้ถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้องว่า ในละครโทรทัศน์บางเรื่องมีการเข้าวัด เช่น พ่อแม่หรือคนชราพาลูกหลานไปวัด และถ้ามีเชื้อสายจีนก็ไหว้บรรพบุรุษ

“ย่าและพ่อ จะให้สวดมนต์ก่อนนอนทุกวัน กินมังสวิรัตินวันพระ นั่งสมาธิก่อนนอน พ่อและแม่จะพาไปทำบุญที่วัดบ้างตามโอกาส เหมือนในละครที่มีฉากใส่ชุดขาวสวดมนต์ที่บ้านทำเป็นประจำ” (อรุณี-อรุณวดี, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ไม่ค่อยได้ไปทำบุญที่วัด ก็มีไปเวียนเทียนบ้างตามโอกาส หรือทำบุญประเพณีต่างๆ เช่น สงกรานต์ ลอยกระทง จะเน้นไปทางประเพณีจีนมากกว่า เช่น ทำบุญให้บรรพบุรุษ ไหว้เจ้า ประเพณีจีนนั้นเคร่งครัดมาก เหมือนในละครจีน จะเห็นฉากไหว้บรรพบุรุษ ละครที่ตัวละครเป็นคนจีนทุกเรื่องจะแสดงให้เห็นถึงความกตัญญูของตัวละครที่มีต่อบรรพบุรุษอย่างชัดเจน ส่วนในละครไทยเหมือนกัน จะเป็นฉากประมาณว่าคนแก่กับลูกหลานทำบุญด้วยกัน ลูกพาพ่อแม่เข้าวัด” (อรุณี, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

หน้าที่ทางนันทนาการ ครอบครัวได้ถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้องกับการเข้ารหัสของละครโทรทัศน์ว่า ในวันหยุดหรือเมื่อมีโอกาสพ่อจะพาไปชมภาพยนตร์ รับประทานอาหารนอกบ้าน ไปเที่ยวห้างสรรพสินค้า หรือจัดกิจกรรมนันทนาการภายในบ้านเป็นงานเล็ก ๆ เช่น ทำอาหาร ร้องเพลง หรืองานวันเกิด

“ไปเดินห้าง ไปกินข้าวนอกบ้าน กับพ่อแม่พี่ชายในวันหยุด เหมือนในละคร ไปเดินห้างไปกินข้าวนอกบ้าน” (การ์นต์, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“พ่อแม่จะพาไปเที่ยวห้างสรรพสินค้าในวันหยุด และพาไปทำบุญไหว้พระที่วัด เหมือนในละครที่ชอบไปห้างสรรพสินค้า” (อรุณี-อรุณวดี, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

(2) การถอดรหัสความหมายต่อรอง ผู้ชมละครโทรทัศน์ครอบครัวที่สมบูรณ์มีการถอดรหัสความหมายแบบต่อรองกับหน้าที่ส่งเสริมด้านอารมณ์ ดังนี้

หน้าที่การให้ความรัก ครอบครัวมีถอดรหัสความหมายแบบต่อรองกับละครโทรทัศน์ที่ละครเข้รหัสว่าครอบครัวให้เวลากันน้อยไม่สนิทสนมกันทำให้ลูกขาดความอบอุ่นหรือต่างคนต่างอยู่ บางคนถอดรหัสแบบต่อรองต่างจากในละครโทรทัศน์ในการแสดงความรักของพ่อที่บางคนก็เห็นว่าแสดงออกมากกว่าแม่ และครอบครัวที่แตกแยกลูกจะขาดความรักแม่โทษพ่อแล้วมาโทษลูกไม่ค่อยรักลูก

“ทุกคนในครอบครัวให้ความรักและความอบอุ่นไม่ทอดทิ้ง มีเวลาให้กันไม่เหมือนกันเพราะในละครต่างคนต่างอยู่” (นารี, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“พ่อและแม่จะเต็มทีกับการให้เวลากับลูก ให้ความรักความเข้าใจกันภายในครอบครัวคล้ายข้างแต่ไม่เหมือนเพราะในละครมีเวลาให้กันน้อย ทำให้คนในครอบครัวไม่สนิทสนมกันจึงทำให้ครอบครัวมีปัญหาลูกขาดความอบอุ่น” (วิภาดา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ทุกคนในครอบครัวต่างก็อยู่ด้วยกันด้วยความรักอยู่แล้ว ซึ่งการแสดงออกก็จะมี ความแตกต่างกันไปไม่เหมือนกัน/เหมือนกันเพราะในละครก็มักจะมีฉากแสดงความรักในมุมต่าง ๆ ให้ได้เห็นกันอยู่บ่อย ๆ อยู่แล้ว” (กัลยา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“แม่จะเป็นผู้ที่แสดงออกเรื่องความรักกับทุกคนโดยชัดเจน แต่พ่อจะไม่ค่อยแสดงออกเท่าไรนักแต่ลูก ๆ ก็รับรู้ได้ถึงความรักของพ่อที่มีให้กับทุกคนในครอบครัวคล้ายกันแต่ไม่เหมือน เพราะในละครบางเรื่องพ่อจะแสดงออกชัดเจน แต่แม่กลับไม่ค่อยแสดงความรักกับลูก” (จรรยา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ส่วนใหญ่ครอบครัวเราจะแสดงความรักกันเป็นปกติ เช่น คอยดูแลเอาใจใส่ทุกคนในบ้านเป็นปกติ โดยเฉพาะข้าพเจ้าซึ่งเป็นแม่และย่าก็จะแสดงออกถึงความรักและความห่วงใยให้กับลูกๆเสมอ ไม่เหมือนกัน เพราะในละครส่วนใหญ่มักจะเป็นครอบครัวที่แตกแยกกันแม่ก็จะโทษว่าพ่อไม่ดีเลยโทษลูกและไม่ค่อยรักลูก” (จรี, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

หน้าที่ทางศาสนา ครอบครัวส่วนมากได้ถอดรหัสความหมายแบบต่อรองว่า พ่อแม่และญาติผู้ใหญ่ คือ ย่า ให้สวดมนต์นั่งสมาธิก่อนนอนทุกวัน รับประทานอาหารมังสวิรัตทุกวันพระ ห้ามฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ไม่เบียดเบียนผู้อื่น สอนถึงบาปบุญคุณโทษเสมอ ไปวัดตามโอกาส แม้ว่าในละครโทรทัศน์เข้รหัสมีการใส่ชุดขาวไหว้พระทำบุญตักบาตรบ้างแต่มีน้อย ละครโทรทัศน์บางเรื่องแทบไม่มีเรื่องทางศาสนาเลย เด็กนอนตื่นสายทำบุญตักบาตรไม่ทัน มีการตักบาตรน้อย ทำผิด

ศีลธรรม ใช้ชีวิตแบบไม่เกรงกลัวต่อบาปบุญคุณโทษ ไม่หมั่นทำความดี มีแต่ตบตีแย่งผู้ชายไปวันๆ ต่างจากชีวิตจริงที่สวดมนต์ไหว้พระ นั่งสมาธิ ทำบุญตักบาตร เวียนเทียนทำบุญตามประเพณีต่าง ๆ ไปวัดบ้าง

“เครื่องครัดศาสนา มาก ต้องสวดมนต์นั่งสมาธิก่อนนอนทุกวัน กินมังสวิรัตทุกวันพระ ห้ามฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ยาเดินไม่ได้ก็ไม่ได้ไปทำบุญที่วัดกับเค้า ไปก็ลำบาก แต่จิตใจเฝ้าอยู่ที่วัดอยู่แล้ว มีพระธรรมอยู่ในใจตลอดเวลา เหมือนเป็นบางเรื่อง ละครเรื่องหนึ่งจะมีสักฉากที่ทำบุญ บางเรื่องก็ไม่มีเลย เห็นน้อยมาก” (เจ๊ก, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ข้าพเจ้าเป็นคนที่ชอบทำบุญเข้าวัดเป็นประจำและจะสอนให้ลูกๆ รู้จักเข้าทำบุญด้วยกันตั้งแต่ลูกยังเล็ก ๆ ลูก ๆ จึงซึมซับและปฏิบัติตามมาโดยตลอด ไม่เหมือนในละครปัจจุบันจะไม่มีเรื่องศาสนาอยู่ในเนื้อเรื่องเท่าไรหรอก” (จรีสัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“แม่จะเป็นผู้ที่พาลูกไปทำบุญที่วัด ใส่บาตรหน้าบ้านและจัดดอกไม้ถวายพระพุทธรูปที่เป็นประจำตั้งแต่เด็ก ลูกจึงปฏิบัติเช่นตลอดมาเป็นปกติ คล้ายบ้างแต่ไม่เหมือนในละครไม่ค่อยเห็นมีเรื่องศาสนาอยู่ในเนื้อเรื่องเท่าไรหรอก” (จามรี, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

หน้าที่ทางนันทนาการ ส่วนมากครอบครัวถอดครีหส์ความหมายแบบต่อรองว่า ในครอบครัวว่าจะเล่าประสบการณ์ให้หลาน ๆ ฟัง มีการพูดคุย พ่อแม่พาลูกไปทำบุญไหว้พระมากกว่าการเข้ารหัสของละครโทรทัศน์ที่มักมีการพาครอบครัวไปเที่ยวชายทะเล รับประทานอาหารในร้านที่หรูหราสวยงาม หรือบางครอบครัวไม่มีกิจกรรมร่วมกัน

“ย่าจะชอบเล่าเรื่องต่างๆ ให้หลานๆ ฟัง เด็กๆ ก็จะถามนู่นถามนี่ สมัยก่อนกับสมัยนี้มันต่างกันเยอะ ก็จะเล่าให้เค้าฟัง ไม่เหมือนในละคร ไม่เคยเห็นในละครมีฉากแบบนี้เลย” (เจ๊ก, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ส่วนใหญ่ข้าพเจ้าและสามีไม่ชอบออกไปไหนนอกบ้าน แต่ช่วงวันหยุดเสาร์-อาทิตย์จะทำอาหารทานกันเองที่บ้าน โดยมีลูกสาวและหลานๆ ช่วยกันทำ ไม่เหมือนเพราะส่วนใหญ่มักจะพาไปเที่ยวชายทะเล ทานอาหารในร้านที่หรูหราสวยงาม” (จรี, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“เนื่องจากทุกคนต้องทำงานนอกบ้านจึงไม่ค่อยมีเวลาที่จะไปเที่ยวหรือพักผ่อนด้วยกันสักเท่าไร แต่หากมีเวลาแม่ก็จะพาออกไปซื้อของใช้ในบ้านและทานข้าวด้วยกัน

คล้ายกันแต่ไม่เหมือนตรงที่ไม่ค่อยมีเวลาต้องทำงานนอกบ้าน แต่ส่วนใหญ่ในละคร จะไม่ค่อยเห็นครอบครัวอยู่ด้วยกันเท่าไรหรอก” (จรรยา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

5.4.2 การถอดรหัสความหมายหน้าที่ของครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์

ครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์มีการถอดรหัสความหมายเกี่ยวกับหน้าที่ของครอบครัว ในหน้าที่ครอบครัว 3 ด้าน คือ หน้าที่ด้านการสร้างลักษณะทางสังคม หน้าที่ด้านความเป็นอยู่ที่ดี และหน้าที่ส่งเสริมด้านอารมณ์ ดังต่อไปนี้

1) หน้าที่ด้านการสร้างลักษณะทางสังคม เป็นการทำหน้าที่หลาย ๆ ด้านของครอบครัว ต่อสมาชิกในครอบครัว ได้แก่ หน้าที่ในการสืบต่อสังคมของมนุษย์ หน้าที่ในการอบรม หน้าที่ในการให้สถานภาพ และหน้าที่ทางชีววิทยาหรือหน้าที่ทางสืบทอดเผ่าพันธุ์

ละครโทรทัศน์มีการสร้างหรือเข้ารหัสความหมาย “ครอบครัว” ในมิติหน้าที่ที่สำคัญของครอบครัวในแต่ละหน้าที่ ซึ่งผู้ชมละครโทรทัศน์ในครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์มีการถอดรหัสความหมายหน้าที่ครอบครัวแบบสอดคล้องและการถอดรหัสความหมายแบบต้อรอง ดังนี้

(1) การถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้อง ผู้ชมละครโทรทัศน์ครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้องกับหน้าที่ด้านการสร้างลักษณะทางสังคม ดังนี้

หน้าที่ในการสืบต่อสังคมของมนุษย์ ครอบครัวถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้องกับการเข้ารหัสของละครโทรทัศน์ว่า ลูกชายเป็นผู้ที่สืบทอดวงศ์ตระกูลและรับมรดก และการสืบทอดวงศ์ตระกูลต้องมีการแต่งงานและมีลูกในเวลาต่อมา ครอบครัวที่ไม่มีลูกก็มักจะเลี้ยงหลานเหมือนเป็นลูก โดยเฉพาะหลานชายไว้สืบสกุลลูกชายที่เป็นผู้สืบสกุลที่จะสืบทอดวงศ์ตระกูลต่อไปที่ครอบครัวหวังพึ่งพาโดยเฉพาะครอบครัวคนจีน และในละครมักเข้ารหัสว่าทุกครอบครัวจะต้องการลูกชายเพื่อที่จะได้สืบสกุล

“ดิฉันมีลูกชาย 1 คนก็คงหวังและพึ่งพาในอนาคตและตอนนี้เค้าก็ทำหน้าที่เค้าแล้วเหมือนกันเพราะโดยปกติผู้ที่สืบต่อวงศ์สกุลจะต้องเป็นผู้ชาย” (พิไล, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ตัวเองไม่มีลูก แต่มีหลานจึงคอยเลี้ยงดูอย่างดี เหมือนกับละครเพราะการที่ตัวเองไม่มีลูกก็มักจะคอยดูแลหลานที่เป็นญาติเพื่อคอยสืบสกุล” (วิภา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ลูกชายคนทั้ง 2 คนมีหน้าที่ในการรักษาสกุลให้คงอยู่สืบไปหากแต่งงาน เหมือนกันเพราะในละครมักจะให้ลูกชายเป็นผู้สืบสกุลของครอบครัว โดยเฉพาะครอบครัวจีน” (วิริยะ, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ที่บ้านมีลูกชายคนทั้ง 2 คนมีหน้าที่ในการรักษาสกุลให้คงอยู่สืบไปหากแต่งงาน เหมือนในละครเพราะโดยส่วนมากมักจะเห็นได้ชัดว่าให้ลูกชายนั้นเป็นใหญ่และเป็นผู้สืบสกุลของครอบครัว” (ชไมพร, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ข้าพเจ้ามีลูกชาย 2 คน ก็คงหวังและพึงพาในอนาคต เหมือนกันเพราะในละครโดยปกติผู้ที่สืบต่อวงศ์สกุลจะต้องเป็นผู้ชาย” (ณัฐ, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

หน้าที่ในการให้สถานภาพ ครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ได้ถอดรหัสความหมายแบบ สอดคล้องว่า พ่อและลูกรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเองดีในการดำเนินชีวิตในการเรียน ทำงาน จนแต่งงานแยกครอบครัวไป พ่อสามารถเป็นทั้งพ่อและแม่ แต่แม่ทำงานหาเลี้ยงลูกเพียงคนเดียว โดยพ่อที่หย่าร้างมีทั้งที่ยังช่วยส่งเสียเลี้ยงดูลูกอยู่และไม่เคยมาดูแลเลย ส่วนลูกที่ยังเรียนอยู่ก็สามารถช่วยแม่ทำงาน มีบางส่วนที่พ่อเสียชีวิตแต่ไม่ลำบากนักเพราะลูกโตแล้วก็สามารถเลี้ยงแม่ได้ นอกจากนี้หัวหน้าครอบครัวที่เป็นหญิงสามารถจัดการและตัดสินใจทุกอย่างโดยถามความต้องการของสมาชิกในครอบครัวด้วย และสมาชิกในครอบครัวต่างเคารพบทบาทของแต่ละคน ในครอบครัวแต่งงานใหม่ ผู้เป็นพ่อจะดูแลและจัดหาสิ่งของที่จำเป็นให้แก่ภรรยาและลูกด้วยความ เป็นธรรม เรื่องภายในบ้านเป็นบทบาทของภรรยา และการสอนบทบาทของลูกเป็นหน้าที่ของทั้งพ่อ และแม่ ส่วนแม่เลี้ยงบางคนต้องการยึดอำนาจและควบคุมกิจการทุกอย่างของครอบครัว

“ทุกคนต้องรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเองเป็นอย่างดี พ่อ-ลูก เหมือนกันเพราะใน ละครก็จะต้องรู้จักหน้าที่ของตนเองดี เป็นพ่อก็ต้องทำงานหาเงินเลี้ยงครอบครัว ดูแล ลูก เอาใจใส่เป็นอย่างดี ลูกก็ต้องตั้งหน้าตั้งตาเรียนหนังสือให้จบ รับปริญญา ทำงาน สร้างเนื้อสร้างตัว มีครอบครัวแต่งงานแยกย้ายออกไปอยู่ข้างนอก นี่คือนิเวศ ในละคร” (ธาริณี, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“เนื่องจากลูก ๆ ไม่มีแม่ ผู้เป็นพ่อจึงต้องสวมบทบาททั้งพ่อและแม่ ทั้งหาเลี้ยง ครอบครัวยุติทั้งเรื่องงานบ้านก็ต้องทำ ต้องดูแลลูก ๆ ทุกอย่าง ซักผ้า รีดผ้า แต่คนใน บ้านก็ช่วยแบ่งเบาบ้าง เช่น ยาก็จะช่วยดูแลเวลาที่ผู้เป็นพ่อไม่อยู่ อบรมหลาน ๆ แทน พ่อ ทางแม่เค้าไม่ได้มาสนใจใยดีลูกเลย ไม่ได้เรียกร้องที่จะอยากมาเจอลูก ในตอน แรกลูก ๆ ก็ยังไม่เข้าใจ เรียกร้องหาแม่ แต่พอเวลาผ่านไปซักพักก็เริ่มนิ่งมากขึ้น และ เริ่มเข้าใจและยอมรับว่าไม่มีแม่เหมือนคนอื่น ทางพ่อก็พยายามทำทุกอย่างเพื่อลูก และ ตอนนี้อยู่กับพ่อก็มีความสุข และลูกทั้งสองคนเป็นเด็กดีมาก ไม่ได้ ทำตัวเป็นเด็กมีปัญหาแต่อย่างใด แต่ก็ต้องคอยดูแลไปเรื่อย ๆ พ่อจะพยายามสอนลูก ให้มีความเข้มแข็ง ไม่อ่อนต่อโลก เพราะในอนาคตลูกต้องดำเนินชีวิตด้วยตัวเอง พ่อ ไม่ใช่ว่าจะอยู่ดูแลเค้าตลอดไปได้ เหมือนในละครเรื่องลิขิตเสนห์หามาก ๆ แม่ของน้อง

เหมือนกับแม่ของเด็กผู้หญิงในละคร คือไม่สนใจลูกเลย เอาแต่เที่ยว ไม่รักเด็ก ไม่อยากมีลูกตั้งแต่แรก และไม่อยากเลี้ยง จนในที่สุดก็เลิกกันไปละไม่สนใจใยดีลูกอีกเลย ส่วนลูกๆไม่เหมือนในละคร คือลูก ๆ จะไม่ทำตัวเป็นเด็กมีปัญหาหรือเรียกร้องความสนใจ ลูกทั้งสองเป็นเด็กดีและรักกันมาก ส่วนพ่อนั้นก็เหมือนกับในละครเรื่อง ลิขิตเสนห์หา คือพ่อจะพยายามทำทุกอย่างแทนแม่และทำได้ดีไม่บกพร่อง เต็มเต็มให้กับลูกได้” (การ์นต์, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“พ่อเป็นทั้งพ่อและแม่ เมื่อก่อนคิดถึงแม่ แต่ตอนนี้ไม่แล้วจะสนใจแต่พ่อ ถ้าเจอแม่ก็ไม่รู้จะรักกรีปเล่า เพราะมันนานแล้วที่ไม่ได้อยู่ด้วยกัน อยู่กับพ่อก็สบายใจ มีความสุขเหมือนในละครที่แม่ทิ้งลูกแต่ลูกก็ยังมียพ่อที่คอยดูแลทดแทน” (กรกช, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“แม่เลี้ยงคนสุดท้าย คอยช่วยเหลือทุก ๆ อย่างในชีวิตพ่อและเรื่องลูกทุก ๆ คน ถ้าพ่อก็ไม่อยู่ต้องไปต่างประเทศ แม่เลี้ยงคนสุดท้ายจะเป็นผู้ควบคุมและดูแลทุกอย่างแทนเหมือนในละครโทรทัศน์ เพราะส่วนมากแล้วคนที่แม่เลี้ยงในละครมักจะคอยปั้นหัวผู้ชายและพยายามที่จะยึดอำนาจและควบคุมทุกอย่างภายในบ้าน” (ชไมพร, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ผมจะให้ความสำคัญกับลูก ๆ ทุกคนเท่ากันหมด ส่วนหน้าที่ในบ้านเรื่องอื่นผมยกให้เป็นหน้าที่ของภรรยาในการดูแล คล้ายบ้างในบางกรณีส่วนใหญ่ภรรยาจะดูแลเรื่องภายในบ้าน” (ณัฐ, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“พ่อเป็นคนคอยหาของใช้และของจำเป็นที่คนในบ้านต้องมาให้ เหมือนกันเพราะในละครพ่อจะเป็นคอยดูแลทุกคนในบ้าน” (ยาใจ, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“พ่อและแม่สอนให้ลูกรู้จักบทบาทของตน เหมือนกันเพราะพ่อและแม่จะมีหน้าที่เลี้ยงดูลูกให้เป็นคนดี” (ภัทร, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

หน้าที่ในการอบรม ครอบครัวยุคนี้ได้ถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้องว่า พ่อพยายามทำหน้าที่ทั้งพ่อและแม่ในการให้ความอบอุ่นคอยดูแลให้คำแนะนำ สั่งสอนลูกให้เป็นคนดี รู้จักคบเพื่อน ตั้งใจเรียนหนังสือ แต่บางครอบครัวลูกยังเด็กก็อาจต้องใช้เวลาและความเข้าใจในการขาดแม่และมีญาติผู้ใหญ่ซึ่งบ้านอยู่ติดกันคอยดูแลให้ตอนพ่อกับแม่ไม่อยู่ ผู้ที่เป็นหัวหน้าครอบครัวหรือผู้ปกครองเด็กในครอบครัวคอยแนะนำสมาชิกในครอบครัวที่อาวุโสน้อยกว่า เช่น น้องหรือหลานคนที่อบรมมักเป็นญาติผู้หญิงมากกว่าญาติฝ่ายชายและดูแลเอาใจใส่ได้ดี และเด็กจะเคารพและเชื่อฟังผู้ใหญ่ การอบรมลูกที่ดีควรเป็นหน้าที่ของทั้งพ่อและแม่ แต่ส่วนมากเป็นหน้าที่ของแม่มากกว่า เพราะต้องมีเวลาอยู่กับลูกในการให้การอบรม ส่วนมากพ่อสอนเรื่องความรับผิดชอบครอบครัว

การทำงาน แม่สอนเรื่องทั่วไป ศีลธรรม แต่ถ้าแม่ดูแลลูกเพียงคนเดียวก็ต้องสอนลูกทุกเรื่อง ถ้าครอบครัวแตกแยกและแม่ไม่มีเวลาให้ลูก ๆ ก็จะเป็นเด็กมีปัญหาได้

“อบรมสั่งสอนเสมอ เช่น การพูดดี คิดดี ทำดี คบเพื่อนดี และไปสถานที่ที่ดี ๆ เหมือนกัน เพราะบิดาทุกคนไม่ว่าจะละครหรือชีวิตจริงก็ต้องอบรมสั่งสอนบุตรของตัวเองเหมือนกัน” (ทัศนัย, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ส่วนมากจะเป็นย่า เพราะพ่อไม่ค่อยมีเวลาต้องทำงานแต่ย่าจะอยู่กับหลานๆตลอด ย่าจะคอยสอนให้หลาน ๆ รักและกตัญญูต่อพ่อ พ่อทำงานหนักเพื่อเค้า ทำงานคนเดียวไม่มีแม่เหมือนคนอื่นยังต้องรักพ่อ ต้องกตัญญูต่อพ่อ ลูกก็จะฟัง และพ่อก็ทำให้ลูกเห็นด้วย ว่าทำงานทำงานหนักจริงๆ และดูแลลูกได้ดีทำหน้าที่แม่ด้วย ลูกก็จะรักพ่อมาก ส่วนตัวพ่อก็จะได้อบรมสั่งสอนลูกบ้างในช่วงเวลาที่กินข้าวด้วยกันหรือก่อนนอนเพราะพ่อจะเป็นคนพาลูกๆเข้านอน สิ่งที่พ่อเน้นย้ำเวลาสอนก็คือ พี่ชายต้องเข้มแข็งและดูแลน้องสาว พี่น้องต้องรักกัน ในตอนนี้ลูกๆก็เริ่มจะแบ่งเบาภาระพ่อในเรื่องงานบ้านได้บ้างแล้วโดยเฉพาะลูกชาย ส่วนลูกสาวยังเด็กก็ยังไม่ค่อยทำอะไรได้ เหมือนในละครที่พ่อทำงานหนักเพื่อลูกและลูก ๆ ก็รู้สึกได้และกตัญญูตอบแทนพระคุณพ่อ” (การันต์, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“แม่และพ่อจะช่วยกันอบรมลูก แม่เป็นผู้หญิงบางครั้งอาจจะอบรมได้แค่บางเรื่อง บางเรื่องก็ต้องเป็นพ่ออบรม ก็ต่างคนต่างอบรมลูกเวลาอยู่กับลูก นานๆทีก็ได้อยู่ด้วยกัน พ่อแม่ลูกกินข้าวกัน เหมือนในละคร พ่อและแม่ต้องช่วยกันอบรมลูก ไม่ใช่หน้าที่ของใครคนใดคนหนึ่ง” (วาริ, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ด้วยความที่ตอนเด็ก ๆ แม่ไม่ค่อยมีเวลา ลูก ๆ จึงไม่ค่อยเชื่อฟังแม่เท่าที่ควร โดยเฉพาะน้องสาวคนเล็กจะเกรมากเพราะแม่ตามใจ และน้องสาวไม่เคยมีพ่อมาดูแลเลยจนกระทั่งโตถึงได้เจอพ่อ เหมือนในละครที่ครอบครัวแตกแยกแล้วลูกเป็นเด็กมีปัญหา น้องสาวจะคล้ายเด็กมีปัญหา ติดเพื่อน ชอบเที่ยว ไม่เรียน ไม่เอาภาระงาน” (วิทยา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ยายและป้าทำหน้าที่หลักในการอบรม และให้คำแนะนำแก่คนในบ้าน คล้ายกันกับละครโทรทัศน์ เพราะคนที่อายุมากกว่าจะคอยให้คำแนะนำคนในบ้าน ในละครคนที่ป็นเด็กจะเคารพและเชื่อฟังผู้ใหญ่” (อวบ-ทศพล-วิกรม, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“การอบรมเป็นหน้าที่ของพ่อและแม่ เหมือนกันเพราะเรื่องของการอบรมสั่งสอนลูกเป็นหน้าที่ของพ่อและแม่” (มณี, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

หน้าที่ทางชีววิทยา (หน้าที่สืบทอดเผ่าพันธุ์) ครอบครัวลดรหัสความหมายแบบ สอดคล้องกับการเข้ารหัสความหมายของละครโทรทัศน์ว่า พ่อพยายามทำหน้าที่รับผิดชอบเลี้ยงดู ลูก คุณแม่ ลูก ผู้เป็นพ่อคุณแม่และพ่อแม่ของตนเองด้วย ลูกที่โตแล้วก็ช่วยคุณแม่ด้วยหรืออาจไม่ สนใจคุณแม่ พ่อแม่ต้องรับผิดชอบลูก พ่อบางคนก็รับผิดชอบเลี้ยงดูคุณแม่จะเลิกกับแม่แต่ พ่อบางคนไม่สนใจลูกเลย ลูกก็ต้องตอบแทนพ่อแม่ และเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ลูกในการตอบแทนพ่อแม่ผู้ที่ เป็นหัวหน้าครอบครัวรับผิดชอบเลี้ยงดูคนในครอบครัวส่วนใหญ่เป็นด้านการเงินซึ่งมักเป็น ญาติผู้หญิงทั้งการเงินและการดูแลเลี้ยงหลานเหมือนลูกแท้ ๆ และเลี้ยงดูจนกว่าจะทำงานดูแล ตนเองได้แล้ว ภาระค่าใช้จ่ายรับผิดชอบเลี้ยงดูลูกเป็นหน้าที่ของพ่อ

“บิดา เป็นคนเลี้ยงดูบุตรสาว ในเรื่องของแนะนำบทบาทหน้าที่ ดูแลความปลอดภัย และเราก็ดูแลซึ่งกันและกัน เหมือนกับละคร เพราะบิดากับบุตรมีกันแค่ 2 คนก็ต้อง ดูแลกันและกัน (ทศวัลย์, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“พ่อดูแลทุกอย่าง หาเงินให้เรียน ชื่อของให้ พาไปกินข้าว ไปรับไปส่ง ดูแลดีมาก เหมือนในละคร เป็นพ่อต้องดูแลลูก ไปรับไปส่ง พาไปนู่นไปนี่ ชื่อของให้ลูก” (กรกช, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“พ่อรับผิดชอบเลี้ยงดูลูกทุกคน พ่อเค้ามีครอบครัวใหม่แต่ก็ไม่ทิ้งลูกทางนี้ แม่ก็ รับผิดชอบในส่วนของคุณแม่ และยังดูแลแม่ของคุณแม่ก็คือยายซึ่งเป็นอัมพฤกษ์ เหมือนใน ละคร มีลูกแล้ว ทำให้เค้าเกิดมาแล้วก็ต้องรับผิดชอบเค้าให้ถึงที่สุด” (วาริ, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“รับผิดชอบในเรื่องการเงินเป็นส่วนใหญ่ คล้ายกับละคร เพราะ หัวหน้าครอบครัว ต้องรับผิดชอบภาระการเลี้ยงดูบุตรหลานหรือญาติพี่น้อง” (วิภา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ทำหน้าที่เลี้ยงหลานมาตั้งแต่เกิด เหมือนเป็นลูกแท้ ๆ คล้ายกันบางส่วน เพราะใน ละคร พ่อแม่ที่ไม่สามารถเลี้ยงดูได้มักจะนำมาให้ญาติช่วยเลี้ยงเพื่อตัวเองจะได้ไป ทำงานได้” (รัตนา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“อาชีพ 2 มีหน้าที่ในการรับผิดชอบเลี้ยงดูหลานจนกว่าเขาสามารถเลี้ยงดูตัวเองได้ใน เวลาอันควรและในตอนนี้เขาก็มีหน้าที่การทำงานที่รับผิดชอบด้วยตัวเองได้ เหมือนกัน ผู้ปกครองทุกคนต้องดูแลเลี้ยงดูบุตรหลานในการปกครองของตนจนกว่าเขาจะ สามารถดูแลตัวเองได้ในสังคม” (ชุตินา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“พ่อจะจ่ายเงินค่ารับผิดชอบเลี้ยงดูให้ลูกหมดทุกคน โดยจะให้ทางลูกโดยตรงไม่ผ่าน ทางแม่นัก คล้ายบ้างแต่ไม่เหมือนเพราะในละครนั้นทางผู้ชายจะเป็นฝ่ายที่ต้อง

รับผิดชอบเลี้ยงดู แต่จะผ่านทางลูกโดยตรงอย่างเดียวคงไม่ใช่ มักจะผ่านทางแม่เลี้ยง บ้างหรือจ้างคนเลี้ยงบ้าง” (ชไมพร, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

(2) การถอดรหัสความหมายแบบต่อรอง ผู้ชมละครโทรทัศน์ครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ บางคนถอดรหัสความหมายแบบต่อรองกับหน้าที่ด้านการสร้างลักษณะทางสังคม ดังนี้

หน้าที่ในการสืบต่อสังคมของมนุษย์ ครอบครัวถอดรหัสความหมายหน้าที่ของ ครอบครัวแบบต่อรองกับการเข้ารหัสความหมายของละครโทรทัศน์ว่า ไม่ยึดติดมากนักที่ลูกสาวจะ แต่งงานหรือไม่ ไม่ยึดติดกับการสืบสกุล แต่เลี้ยงหลานเพื่อพึ่งพา และกรณีที่ไม่มีลูก/หลานชาย ผู้หญิงก็สามารถใช้นามสกุลเดิมได้ ต่างจากในละครที่ต้องการลูกชาย/หลานชายไว้สืบทอด นามสกุลนั้นไม่ให้หายไป

“ไม่ยึดติดกับการมีลูกสืบสกุลมากนัก เพราะผู้หญิงไม่สามารถใช้นามสกุลตัวเองได้ ไม่เหมือนกัน ปัจจุบันในละครส่วนใหญ่ต้องมีลูกผู้ชายเอาไว้สืบสกุลต้องการให้นามสกุลเก่าแก่มีการสืบทอดต่อไป” (ชงชัย-ธาริณี, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ไม่ยึดติดกับการสืบสกุลแม้ว่าจะไม่มีทายาทแต่ถือว่าการดีที่มีหลานชายเพราะสามารถพึ่งพาได้เหมือนทุกๆครอบครัวหวังที่จะให้ลูกชายหรือหลานชายสืบสกุลแต่โดยส่วนตัวไม่ยึดติดเหมือนละครหลาย ๆ เรื่อง” (ชุตินา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“เนื่องจากอาทั้งสองไม่มีลูกเขาทั้งสองก็เหลือเพียงแค่ผมคนเดียวที่พึ่งพาได้เหมือนกับละครทั่ว ๆ ไปที่ต้องสร้างครอบครัวที่อบอุ่น” (พงศกร, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ไม่ค่อยยึดติดเรื่องการสืบสกุลมากนัก เพราะผู้หญิงสามารถใช้นามสกุลตัวเองได้ ไม่เหมือนกันเพราะในละครต้องการให้นามสกุลของตระกูลอยู่ไปนานๆ หรือ ต้องให้นามสกุลของฝ่ายชายถูกสืบทอดต่อไปไม่ให้นามสกุลนั้นหายไป” (อวบ-ทศพล-วิกรม, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

หน้าที่ในการให้สถานภาพ ครอบครัวถอดรหัสความหมายแบบต่อรองว่า พ่อแม่สอนให้รู้จักทุกคนในครอบครัวรู้จักหน้าที่ของตัวเองคิดว่าตัวเองมีหน้าที่ต้องทำอะไรบ้าง อะไรสำคัญ ก่อนหลัง ไม่ทอดทิ้งกันให้เวลาพูดคุยใกล้ชิดลูก และแม่มีบทบาทมากที่สุดในการตัดสินใจเรื่องในครอบครัว ซึ่งละครโทรทัศน์ส่วนใหญ่พ่อหรือแม่จะไม่ค่อยมีเวลาให้ลูกหรือตามใจลูกมาก ซึ่งมักจะทำให้ครอบครัวเกิดปัญหาได้

“แม่จะทำงานและดูแลในทุก ๆ เรื่อง เอาใจใส่ดูแลทุกคนในบ้าน แต่ไม่เหมือนกัน เพราะ แม่ในละครจะไม่ค่อยใส่ใจดูแลครอบครัวทำไหร่หนักส่วนใหญ่มักจะเป็นการออกงานสังคมไม่ค่อยดูแลลูกและสามีเท่าไหร่” (แหวต-อิทธิพล, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ทุกคนในครอบครัวรู้จักหน้าที่ของตัวเองคิดว่าตัวเองมีหน้าที่ต้องทำอะไรบ้าง อะไรสำคัญก่อน-หลัง คล้ายกันอยู่บ้างแค่เฉพาะในละครบางเรื่องเท่านั้น แม่จะมีบทบาทหรืออิทธิพลมากที่สุดในบ้านเพราะแม่เป็นผู้สนับสนุนค่าใช้จ่ายในบ้านอย่างเป็นทางการคล้าย ๆ กับละครหลาย ๆ เรื่องที่มีแม่เป็นช่างทำหน้า” (กัลยา-สุนัย-สุนีย์, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ทุกคนจะรู้หน้าที่ของตนเองอยู่แล้วว่าใครต้องทำอะไรบ้างเพราะแต่ละคนก็ ทำหน้าที่ของตนเองตามปกติ ไม่เหมือนเพราะบางเรื่องแม่ตามใจลูก ลูกจึงไม่รู้จักโตและไม่รู้จักหน้าที่ของตนเอง” (จรรยา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

หน้าที่ในการอบรม ครอบครัวถอดรหัสความหมายแบบต่อรองว่า ละครโทรทัศน์บางเรื่องไม่เข้ารหัสถึงการอบรมสั่งสอนให้คำแนะนำแก่ลูกหลานหรือบางครอบครัวหลานชายเกรมาก การอบรมก็เคร่งเครียด หรือญาติผู้ใหญ่สอนในทางที่ไม่ดีให้หลานแก่งแย่งแต่งงานกับคนรวย ซึ่งพ่อ แม่ หรือญาติผู้ใหญ่ควรช่วยกันอบรมสั่งสอนเด็กให้ใช้ชีวิตที่ถูกต้องที่ควร

“เป็นหน้าที่ของญาติที่เป็นผู้ใหญ่ที่จะช่วย ๆ กันอบรมสั่งสอนเด็กให้ใช้ชีวิตที่ถูกต้องที่ควร ไม่เหมือนละครชอบให้ลูก/หลานทั้งผู้หญิงและผู้ชายคอยวิ่งไล่แก่งแย่งกันจับคนรวย ๆ” (ศรัณย์, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ก็จะแบ่งกันอบรมตามด้านที่เราถนัดและสามารถถ่ายทอดได้ตั้งแต่หลานชายยังศึกษาหรือยังไม่มืงงานทำนั้นถือว่าครอบครัวเราค่อนข้างโชคดีที่หลานชายค่อนข้างอยู่ในระเบียบการอบรมจึงไม่ค่อยมีปัญหาตั้งแต่วัยรุ่นจนถึงปัจจุบัน คล้ายกันบ้างแต่ในละครนั้นหลานชายมักเกรจึงทำให้ต้องอบรมกันอย่างเคร่งเครียด” (ชุตินา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“พ่อจะอบรมลูกเองในเวลาที่คุณต้องการคำปรึกษา โดยลูกๆจะเข้ามาขอคำปรึกษาเองและภรรยาที่เป็นแม่ที่แท้จริงของคุณแต่ละคนจะเป็นผู้อบรมสั่งสอนลูกของตนเอง คล้ายบ้างแต่ไม่เหมือนเพราะส่วนมากนั้นในละครพ่อจะมีบทบาทหน้าที่ในการอบรมน้อยมาก แต่ส่วนมากจะเป็นแม่มากกว่าที่เป็นผู้คอยอบรมสั่งสอน” (วิริยะ, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

หน้าที่ทางชีววิทยา (หน้าที่สืบทอดเผ่าพันธุ์) ครอบครัวถอดรหัสความหมายแบบต่อรองกับการเข้ารหัสความหมายของละครโทรทัศน์ว่า ในละครโทรทัศน์บางเรื่องเมื่อภรรยาเสียชีวิตลงแล้ว พ่อก็มักจะมีภรรยาใหม่ และมีผลต่อลูกที่กลัวพ่อไม่รัก จึงเกิดความน้อยใจได้ แม่ต้องเลี้ยงลูกจนโตจนแม่อายุมากก็ยังคงดูแลลูกอยู่ยังพึ่งพาไม่ได้ และละครโทรทัศน์มักเข้ารหัสถึงการที่เด็กที่ญาติเลี้ยงจนทำงานได้ยังสร้างภาระให้อีก หัวหน้าครอบครัวต้องจัดการเองทุกอย่างต่อ

สมาชิกในครอบครัว และละครโทรทัศน์บางเรื่องที่จะเน้นเรื่องราวของผู้เป็นแม่ที่มีความแข็งแกร่ง และน่าสงสาร เพื่อเป็นสีสันให้แก่ผู้ชมได้สะท้อนความเป็นจริงในยุคปัจจุบัน

“พ่อก็มีหน้าที่ในการเลี้ยงดูลูกเพียงคนเดียวเนื่องจากว่าไม่ได้มีการแต่งงานใหม่ ไม่เหมือนกัน เพราะในละครเมื่อภรรยาเสียชีวิตลงแล้ว พ่อก็มักจะมีภรรยาใหม่ และในละครเมื่อพ่อมีภรรยาใหม่แล้วลูกก็จะกลัวพ่อไม่รัก จึงเกิดความน้อยใจได้” (ธงชัย-ชาธิณี, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“แม่เป็นคนรับผิดชอบลูก ๆ ทุกอย่าง ส่วนพ่อนั้นน้อยมากจนจำไม่ได้ เหมือนเป็นบางเรื่อง ที่พ่อทิ้งแม่และลูกไปมีครอบครัวใหม่และไม่สนใจลูก” (วิทยา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ทางครอบครัวเลี้ยงดูดี แต่ในละครถ้าเป็นลูก/หลานแท้ ๆ จะรัก ไม่เหมือนในละครโทรทัศน์เพราะถ้าไม่ใช่ลูก/หลานแท้ ๆ จะไม่ค่อยสนใจ” (ศรัณย์, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“สามีจะผู้ดูแลเลี้ยงดูทุกชีวิตในครอบครัวเนื่องด้วยวัยของลูก ๆ ที่ยังต้องศึกษาเล่าเรียน รวมถึงค่าใช้จ่ายทุก ๆ อย่างในบ้านด้วย เหมือนกันเพราะผู้ที่จะต้องเลี้ยงดูครอบครัวต้องเป็นผู้ชาย เว้นแต่ละครบางเรื่องที่จะเน้นและนำเสนอแต่เรื่องราวของผู้เป็นแม่ที่มีความแข็งแกร่ง และน่าสงสาร เพื่อเป็นสีสันให้แก่ผู้ชมได้สะท้อนความเป็นจริงในยุคปัจจุบัน” (ยาใจ, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

2) หน้าที่ด้านความเป็นอยู่ที่ดี ได้แก่ หน้าที่เชิงเศรษฐกิจ และหน้าที่การให้ความรู้และการศึกษา

ละครโทรทัศน์มีการสร้างหรือเข้ารหัสความหมาย “ครอบครัว” ในมิติหน้าที่ที่สำคัญของครอบครัวในแต่ละหน้าที่ ซึ่งผู้ชมละครโทรทัศน์ในครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์มีการถอดรหัสความหมายหน้าที่ครอบครัวแบบสอดคล้องและการถอดรหัสความหมายแบบต่อรอง ดังนี้

(1) การถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้อง ผู้ชมละครโทรทัศน์ครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้องกับหน้าที่ด้านความเป็นอยู่ที่ดี ดังนี้

หน้าที่ด้านเศรษฐกิจ ครอบครัวถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้องว่า เมื่อไม่มีแม่ พ่อเป็นหัวหน้าครอบครัวเพียงคนเดียว ต้องทำงานหาเงินมาดูแลครอบครัวเพียงคนเดียว เป็นหน้าที่ผู้ชายต้องทำงานเลี้ยงครอบครัว สำหรับแม่ที่เลี้ยงลูกคนเดียวพยายามทำงานหารายได้เลี้ยงลูก พ่อที่หย่าร้างกับแม่มีทั้งที่ยังช่วยส่งเสียเลี้ยงดูอยู่และไม่เคยมาดูแลเลย ส่วนลูกที่ยังเรียนอยู่ก็สามารถช่วยแม่ทำงานหรือลูกที่โตแล้วมีหน้าที่เลี้ยงดูแม่ ญาติผู้ใหญ่ช่วยกันทำงานและร่วมกันออกค่าใช้จ่าย โดยเฉพาะญาติผู้ใหญ่ที่เป็นผู้หญิงที่มักเป็นผู้หารายได้เข้าบ้านมากที่สุด ควบคุมการเงิน

หรือเป็นเจ้าของบ้านเป็นพี่ใหญ่ที่ดูแลน้อง และเป็นหัวหน้าครอบครัว ส่วนสะใภ้มีหน้าที่ดูแลบ้าน และเป็นหน้าที่ของญาติผู้ใหญ่ที่ต้องเลี้ยงดูหลาน ส่วนครอบครัวแต่งงานใหม่ผู้นำครอบครัวคือสามี หรือพ่อเป็นผู้ที่ดูแลธุรกิจ โดยเฉพาะผู้ชายที่มีภรรยาหลายคน หรือเป็นผู้ที่ทำงานหาค่าใช้จ่าย ทั้งหมดนี้ให้แก่ภรรยาและลูก

“ทุกคนในบ้านที่เป็นผู้ชายทำมาหากินหาเลี้ยงครอบครัว เหมือนในละครที่ผู้ชายต้อง เป็นผู้นำและดูแลครอบครัว” (การ์นต์, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“แม่ทำงานหาเงินค่าใช้จ่ายในบ้าน พ่อส่งเสียค่าเทอมค่ากินอยู่ของลูก ลูกเรียนและ ช่วยแม่ทำงานในหน้าที่ของตัวเอง คือช่วยแม่เก็บร้านทุกวัน เหมือนในละคร ต่างคน ต่างมีหน้าที่ของตัวเอง และต้องทำหน้าที่ของตัวเองให้ดีไม่บกพร่อง” (วาริ, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“มีหน้าที่ทำงานและควบคุมสภาพการเงินในครอบครัว เหมือนในละคร เพราะ หัวหน้าครอบครัวมักจะเป็นคนหาเลี้ยงและควบคุมการเงิน” (วิภา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ไม่มีหน้าที่ทำงานหาเงินเลี้ยงคนในครอบครัว แต่จะมีหน้าที่ดูแลงานในบ้านเป็นส่วน ใหญ่ คล้ายกันกับละคร เพราะสะใภ้มักจะได้รับหน้าที่ดูแลบ้าน” (รัตนา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“พ่อเป็นทำงานหาเลี้ยงครอบครัว โดยเป็นผู้ดูแลธุรกิจของครอบครัวทั้งหมด”เหมือน เพราะส่วนมากแล้ว ผู้ชายที่มีภรรยาหลายคนมักจะมีธุรกิจของครอบครัว และจะเป็นผู้ ที่รับผิดชอบค่าใช้จ่ายต่างๆ เช่นเดียวกัน (ชไมพร, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

หน้าที่การให้ความรู้และการศึกษา ครอบครัวถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้องกับ การเข้ารหัสความหมายของละครโทรทัศน์ว่า พ่อและญาติผู้ใหญ่สนับสนุนและให้เงินใช้จ่ายด้าน การศึกษา ให้คำแนะนำในด้านการเรียน ซึ่งแนวทางที่ดีให้กับลูก และสอนการบ้านให้ลูกถ้าลูกยัง เล็กและพี่ก็ช่วยสอนการบ้านน้องด้วย สถาบันการศึกษาเป็นหน่วยงานหลักในการให้การศึกษ แต่ อย่งไรก็ตามครอบครัวมีส่วนในการให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ถ้าพ่อรับผิดชอบลูกก็จะ ส่งเสียให้ลูกเรียนและแม่คอยดูแลการเรียน ต้องการให้ลูก/หลานเรียนในสถาบันการศึกษาดี ๆ และ ให้เรียนจบเท่าที่จะทำได้ ครอบครัวสนับสนุนการเรียนของหลานเพื่อให้หลานมีอนาคตที่ดี โดย หลักเป็นหน้าที่ของสถาบันการศึกษาในการให้ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ แต่หากเป็นเรื่องของการ ดำรงชีวิตจะเป็นหน้าที่ของคนในครอบครัวที่ต้องช่วยกันดูแลและพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอ รวมถึง ประสพการณ์การทำงาน แม้ว่าลูกจะต่อต้านเกรงขนาดไหนพ่อแม่ก็พยายามส่งให้ลูกเรียน พ่อแม่

แบ่งเวลาให้ลูกปรึกษาอยู่เสมอ ด้วยการพูดคุยกันเกี่ยวกับเรื่องการเรียน การใช้ชีวิตอยู่ที่โรงเรียน ของลูกๆ สอนการบ้าน ซักถามได้ตลอดเวลา และลูกชายจะสนิทกับพ่อจากการสอนการบ้านให้ลูก

“พ่อเป็นผู้ให้การศึกษาแก่ลูก และชี้แนะในเรื่องการเรียน คอยสอนการบ้านบ้าง แต่เดี๋ยวนี้ลูกฉลาดเกินแล้ว ก็จะเป็นพี่ชายสอนการบ้านน้อง ส่วนของพี่ชายก็ชอบทำเองมากกว่าให้พ่อสอน ลูกชายเรียนเก่งมาก เหมือนในละครที่พ่อแม่ต้องให้การศึกษาแก่ลูก ส่งลูกเรียน” (การ์นต์, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“สนับสนุนในเรื่องการเรียนเต็มที่ คล้ายกันเพราะทุกครอบครัวย่อมอยากให้ลูกหลานเรียนสูงๆ เพื่อให้มีอนาคตที่ดี” (วิภา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ครอบครัวส่งเสริมและสนับสนุนเรื่องการเรียนอย่างเต็มที่ คล้ายกับในละครที่เห็น การเรียนเป็นเรื่องสำคัญ” (ปัญญา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“โดยหลักแล้วยกให้เป็นหน้าที่ของสถาบันการศึกษาในการให้ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ แต่หากเป็นเรื่องของการดำรงชีวิตจะเป็นหน้าที่ของคนในครอบครัวที่ต้องช่วยกันดูแล และพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอ เหมือนกันเพราะในละครทุกเรื่องต้องให้การศึกษาแก่ลูกหลานเพื่ออนาคตที่ดี” (ชุตินา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ดิฉันและสามีจะคอยเป็นที่ปรึกษาอยู่เสมอ ด้วยการพูดคุยกันในทุกๆเย็นเกี่ยวกับเรื่องการเรียน การใช้ชีวิตอยู่ที่โรงเรียนของลูกๆ สอนการบ้าน และทุกๆเรื่องที่ลูกๆสงสัย หรือมีปัญหาก็สามารถซักถามได้ตลอดเวลา เหมือนกันเพราะในละครก็สะท้อนมาจากความเป็นจริงอยู่แล้ว เหมือนที่เคื่อบอกว่าพ่อและแม่เป็นครูคนแรกของเรา” (ยาใจ, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“พ่อจะสอนการบ้านให้ลูกเพราะมีความใกล้ชิดกันมากที่สุด เหมือนกัน เพราะในละครพ่อกับลูกชายจะมีความสนิทสนมกันและเข้าใจกันมากกว่า” (มณี, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

(2) การถอดรหัสความหมายแบบต่อรอง ผู้ชมละคร โทรทัศน์ครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ ถอดรหัสความหมายต่อรองกับหน้าที่ด้านความเป็นอยู่ที่ดี ดังนี้

หน้าที่เชิงเศรษฐกิจ ครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์บางคนถอดรหัสความหมายแบบต่อรองว่า พ่อควรมีหน้าที่หารายได้เลี้ยงดูครอบครัวหรือทั้งแม่และลูกต่างทำงานทั้งคู่ กรณีที่แม่ต้องทำงานเลี้ยงลูกคนเดียว ไม่มีเวลาดูแลลูก ต้องตามใจลูก เรื่องราวของละครโทรทัศน์ค่อนข้างซับซ้อนทำเรื่องง่ายให้เป็นเรื่องยากหรือมีบุคคลอื่นเข้ามาเกี่ยวข้องทำให้เกิดปัญหาและมักใช้เงินเลี้ยงลูกหลานจนเกิดผลเสีย และหน้าที่หารายได้เลี้ยงดูครอบครัวควรเป็นผู้ชายหรือสามี ละครโทรทัศน์บางเรื่องทั้งสามีและภรรยาต้องช่วยกันทำงาน

“แม่และพ่อ ทำงานหาเงินเรื่องค่าใช้จ่ายในส่วนที่ต่างคนต้องรับผิดชอบ ไม่เหมือน ในละครผู้ชายจะเป็นคนหาเงิน ผู้หญิงจะเป็นแม่บ้าน ดูแลลูกและดูแลบ้าน ไม่ต้องทำงาน เป็นคุณนายสบาย” (วุฒิชัย, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“แม่เป็นคนทำงานหาเลี้ยงลูกทุกคน แต่แม่ก็จะไม่ค่อยมีเวลาให้ลูก ก็จะชดเชยให้เค้า ด้วยการตามใจ ซึ่งก็รู้ว่ามันไม่ดีแต่ในตอนนั้นเราก็มารู้จะทำยังไง ก็รักลูกไม่แพ้คนอื่น อยากให้ลูกมีทุกอย่างไมให้น้อยหน้าใคร ไม่เหมือนในละคร ตามประสาละครก็ต้องสามีดูแลภรรยา ดูแลลูก ส่วนภรรยาที่เป็นแม่บ้าน แต่บ้านแม่ไม่ใช่อย่างนั้น แม่ทำทุกอย่างเลย เวลาที่เหลือไม่พอสำหรับลูก” (เสิดา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“อาทั้ง 2 คนจะช่วยกันหาเลี้ยงครอบครัวแต่หลักๆอาเขยจะเป็นคนหาเลี้ยงครอบครัว คล้ายกันบางไม่เหมือนบางครอบครัวในละครค่อนข้างซับซ้อนทำเรื่องง่ายให้เป็นเรื่องยากหรือมีบุคคลอื่นเข้ามาเกี่ยวข้องทำให้เกิดปัญหา” (ศรัณย์, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ป้าเป็นผู้รับภาระหนักที่สุดในบ้าน ไม่เหมือนกันกับละคร เพราะในละครลูกผู้ชายต้องดูแลครอบครัวมากกว่า หรือสามีต้องเป็นหัวหน้าครอบครัว หรือในละครมักมีแต่ครอบครัวที่ร่ำรวยประสบความสำเร็จมาก่อนแล้ว ลูกหลานแค่มารับช่วงต่อของธุรกิจ” (อวบ-ทศพล, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

หน้าที่การให้ความรู้และการศึกษา ครอบครัวถอดรหัสความหมายแบบต่อรองกับการเข้ารหัสความหมายของละครโทรทัศน์ว่า ละครโทรทัศน์บางเรื่องที่มีจะทำให้ลูกออกไปหาครูสอนพิเศษเพิ่มเติม เนื่องจากพ่อทำงานไม่มีเวลาสอน แต่ผู้เป็นลูกเห็นว่าการไปเรียนพิเศษตามสถาบันดัง ๆ ก็เป็นการเพิ่มความรู้ และได้พบปะเพื่อนใหม่ ๆ เป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ และชีวิตจริงบางครอบครัวลูกต้องหารายได้เรียนเองเพราะพ่อไม่ได้ประกอบอาชีพเนื่องจากสุขภาพไม่ดี ซึ่งไม่ค่อยพบประเด็นเช่นนี้ในการเข้ารหัสของละครโทรทัศน์ หรือลูกยังไม่สนใจเรียนทำให้แม่กังวลใจต่ออนาคตของลูก และในละครโทรทัศน์มีการเรียนสูงกว่าปริญญาตรีก็มีมาก อีกทั้งพ่อแม่สมัยนี้ไม่ค่อยมีเวลาให้เด็กมากนักเพราะใช้เวลาไปกับการทำงานนอกบ้าน ผู้ปกครองไม่ค่อยมีเวลาจึงต้องหาทางออกโดยการให้ลูกไปเรียนกวดวิชาข้างนอก

“พ่อเพียงคนเดียวที่ให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ เพราะพ่อเรียนจบแล้วมีประสบการณ์มาก ไม่เหมือนกัน เพราะในละคร มักจะทำให้ลูกออกไปหาครูสอนพิเศษเพิ่มเติม เนื่องจากพ่อทำงานไม่มีเวลามานั่งสอนเราได้เท่าไร” ไม่เหมือนกันเพราะในละคร จะต้องออกไปเรียนพิเศษตามสถาบันดังๆ เพื่อเพิ่มความรู้ และได้พบปะเพื่อนใหม่ๆเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้” (ชงชัย-ชาธิณี, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“แม่ก็อยากให้ลูกเรียนแต่เค้าไม่เรียนกันก็ไม่รู้จะทำยังไง มีลูกชายคนโตมาเรียนเอาตอนหลังเพิ่งจบ ก็ยังดีไม่เหมือนในละคร ในละครเค้าตั้งใจเรียนกันไปมหาวิทยาลัยกัน แต่ลูกเราไม่ค่อยอยากไปมหาวิทยาลัยกับเค้าเลย” (เสิดา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ไม่เหมือนกันกับละคร เพราะพ่อแม่สมัยนี้ไม่ค่อยมีเวลาให้เด็กมากนักเพราะใช้เวลาไปกับการทำงานนอกบ้าน ผู้ปกครองไม่ค่อยมีเวลาจึงต้องหาทางออกโดยการให้ลูกไปเรียนกวดวิชาข้างนอกมากกว่า (ทศพล-วิกรม, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“พ่อเป็นผู้ส่งลูกทุก ๆ คนให้เรียนและการสั่งสอนลูก ๆ จากประสบการณ์โดยตรงจากชีวิตจริงในเรื่องต่างๆ คล้ายบ้างแต่ไม่เหมือน เพราะพ่ออาจไม่ได้มาสอนลูกๆ เองโดยตรง แต่เหมือนที่ส่งให้เรียนและเน้นการศึกษาของลูกเป็นสำคัญ” (วิริย, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

3) หน้าที่ส่งเสริมด้านอารมณ์ ได้แก่ หน้าที่การให้ความรัก หน้าที่ทางศาสนา และหน้าที่ทางนันทนาการ

ละครโทรทัศน์มีการสร้างหรือเข้ารหัสความหมาย “ครอบครัว” ในมิติหน้าที่ที่สำคัญของครอบครัวในแต่ละหน้าที่ ซึ่งผู้ชมละครโทรทัศน์ในครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์มีการถอดรหัสความหมายหน้าที่ครอบครัวแบบสอดคล้องและการถอดรหัสความหมายแบบต่อรอง ดังนี้

(1) การถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้อง ผู้ชมละครโทรทัศน์ครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์มีทัศนะที่สอดคล้องกับหน้าที่ส่งเสริมด้านอารมณ์ ดังนี้

หน้าที่การให้ความรัก ครอบครัวถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้องกับการเข้ารหัสของละครโทรทัศน์ว่า พ่อให้ความรักความอบอุ่นแก่ลูกด้วยการทำหน้าที่ไม่บกพร่องทั้งการดูแลเอาใจใส่ รับส่งไปโรงเรียน ตามใจ ใจดีกับลูก ส่วนแม่ที่เลี้ยงลูกคนเดียวต้องขวนขวายหาเงินให้ลูก และเมื่อไม่มีเงินแล้วลูกต้องขวนขวายด้วยตนเองจนเกิดปัญหาความไม่เข้าใจกันแต่ลูกบางคนก็เข้าใจแม่ การเลี้ยงลูกด้วยเงินทำให้ไม่มีเวลาให้ลูก ลูกจึงขาดความอบอุ่นเป็นเด็กมีปัญหา และการแสดงออกถึงความรักของแม่อาจอ่อนโยนน้อยหรืออ่อนโยนมากก็มีความแตกต่างกันไปตามบรรยากาศและบริบทของครอบครัว และพยายามมีเวลาทำกิจกรรมร่วมกันในครอบครัว ส่วนญาติผู้ใหญ่แสดงความรักหลานในรูปแบบการสั่งสอน ตามทุกข์สุข มีเวลาให้กัน ในครอบครัวแต่งงานใหม่ไม่ว่าลูกจะเป็นคนดีหรือคนไม่ดี พ่อแม่ที่เป็นพ่อแม่แท้ ๆ ของลูกต่างรักและให้ความช่วยเหลือลูกของตนเอง แม้ว่าพ่อจะมีภรรยาที่คนตาม และจะห่วงลูกสาวมากกว่าลูกชาย บางคนก็แสดงความรักให้เห็นบางคนก็ไม่แสดงออก อาจไม่ใช่คำพูดที่แสดงความห่วงใยก็มาจากการกระทำ ใช้เวลาว่างทำกิจกรรมร่วมกันสานความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่และลูก ๆ เช่น การเที่ยวพักผ่อน การรับประทานอาหารนอกบ้าน

“พ่อจะตามใจและใจดี ถ้าพ่อว่างก็จะพาไปเที่ยวตลอด เวลาไปไหนพ่อก็จะพาไปด้วยถ้าไปได้ เหมือนในละครที่พ่อจะตามใจลูก พาลูกไปเที่ยวกับพ่อ” (กรกช, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ผมและแม่เราจะเจอกันทุกวันและพูดคุยกันทุกเรื่อง จะกินข้าวเย็นพร้อมกันทุกวัน และผมจะกอดแม่อยู่ตลอด คล้ายกันบ้างเพราะในละครลูกจะกอดและหอมแม่อยู่ตลอด” (พงศกร, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“พ่อและแม่ของลูก ๆ มีความรักให้ลูกทุกคนเสมอ โดยการดูแลเลี้ยงดูให้เติบโตและเป็นคนดี เหมือนในละครเพราะพ่อและแม่ส่วนมาก แม่จะไม่แสดงออกแต่ก็รักลูกของตัวเองอยู่ดี” (วิริยะ สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“เหมือนกันเพราะส่วนมากพ่อในละครต่อให้มี ภรรยาเยอะแค่ไหนแต่ก็ย่อมรักลูกกว่าเสมอ แม่ก็เช่นเดียวกันรักลูกไม่แพ้กันแม่ลูกจะเป็นคนดีหรือไม่ดีแต่สุดท้ายก็จะคอยช่วยเหลือลูกตัวเองให้ถึงที่สุด” (ชไมพร, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“แม่รักและตามใจลูกมาก ใช้เงินเลี้ยงลูกจนเคยตัว พอถึงวันที่ไม่มีเงิน ลูกจึงต้องขวนขวายหาเงินเอง แม่รักลูกแต่แสดงออกในทางที่ผิด ทำให้ลูกกลายเป็นเด็กมีปัญหา เหมือนในละครที่เกี่ยวกับเด็กมีปัญหา มักจะเกิดจากครอบครัวแตกแยก เกิดจากการใช้เงินเลี้ยงลูกและครอบครัวที่ไม่อบอุ่น” (สิตา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“เราจะมีเวลาในการอยู่ร่วมกันอย่างเต็มที่ที่มีกิจกรรมด้วยกัน ทำให้ครอบครัวเราแสดงความรักกันสม่ำเสมอ คล้ายกันบ้างละครหลาย ๆ เรื่องหากมีเวลาว่างก็จะหากิจกรรมเพื่อครอบครัวเป็นการสานความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่และลูก ๆ เช่น การเที่ยวพักผ่อน การทานข้าวนอกบ้าน” (ณัฐ, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ทั้งพ่อและแม่จะมีหน้าที่มอบความรักให้กับลูกถึงแม้พ่อและแม่จะไม่ได้อยู่ด้วยกัน ลูกก็จะไม่ขาดความอบอุ่น พ่อจะสนิทสนมกันมากเพราะใช้ชีวิตอยู่ด้วยกันตลอดเหมือน เพราะในละครลูกก็จะได้เจอทั้งพ่อและแม่บ้าง” (มณี, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

หน้าที่ทางศาสนา ครอบครัวได้ถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้องว่า ละครโทรทัศน์บางเรื่องมีการเข้าวัด เช่น คนชราพาลูกหลานไปวัด หรือพ่อแม่พาลูกไปวัด และถ้ามีเชื้อสายจีนก็ไหว้บรรพบุรุษ ครอบครัวมีการทำบุญตักบาตร ไปทำบุญที่วัด สวดมนต์ บางครอบครัวทำบุญทุกวัน บางวัน หรือโดยเฉพาะวันพระ แม่มักชวนลูกทำกิจกรรมทางศาสนาเพื่อความสบายใจ ซึ่งละครโทรทัศน์บางเรื่องก็เข้ารหัสในเรื่องเหล่านี้

“ทุกเช้าฉันจะตื่นมาใส่บาตรทุกเช้า แต่ถ้าวันหยุดลูกชายก็อาจจะพาไปทำบุญที่วัดบ้าง เหมือนเพราะในละครส่วนใหญ่จะไปทำบุญและตักบาตร” (พิไล, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“เป็นครอบครัวคนจีน จึงมักสอนให้ไหว้บรรพบุรุษเสมอ คล้ายกันเพราะในละครส่วนใหญ่มักมีการกราบไหว้บูชา บรรพบุรุษ” (วิภา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“สอนให้หลาน ๆ รู้จักบาปบุญ รู้จักทำบุญตักบาตรเสมอ ๆ และคอยทำตัวเองให้เป็นตัวอย่างที่ดีเสมอๆ คล้ายบางส่วน เพราะในสังคมไทยจะต้องมีการทำบุญเสมอ ในละครจึงมีการทำบุญและให้ลูกหลานมาช่วยตักบาตร” (รัตนา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“คนในครอบครัวให้การปลูกฝังในการเคารพบำรุงศาสนา บรรพบุรุษ และรู้จักทำบุญเหมือนในละครที่เห็นมีการตักบาตร ไปวัดไหว้พระ” (ศรัณย์, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

หน้าที่ทางนันทนาการ ครอบครัวถอดรหัสความหมายแบบสอดคล้องกับการเข้ารหัสความหมายของละครโทรทัศน์ว่า ในวันหยุดหรือเมื่อมีโอกาสพอจะพาลูกไปชมภาพยนตร์ รับประทานอาหารนอกบ้าน ไปเที่ยวห้างสรรพสินค้า ส่วนมากพ่อหรือสามีจะเป็นผู้ที่พาทุกคนในครอบครัวไปเที่ยวแบบครอบครัว มีบ้างที่เป็นแม่พาลูกไป อาจเดินเที่ยวในสถานที่ต่าง ๆ ชื่อของพาไปเที่ยวต่างจังหวัด หรือบ้านปู่ย่าตายายถือเป็นกิจกรรมที่ทำกันในครอบครัว เพื่อให้ลูกมีความอบอุ่นและสร้างความสนิทสนมของสมาชิกในครอบครัว บางครอบครัวลูกอยู่บ้านพูดคุยสนุกสนานเป็นเพื่อนแม่หรือพาแม่ไปห้างสรรพสินค้า

“ไปเดินห้าง ไปกินข้าวนอกบ้าน กับพ่อและพี่ชายในวันหยุด เหมือนในละคร ไปเดินห้างไปกินข้าวนอกบ้าน” (การ์นต์, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ทุกวันหยุดจะพาลูกไปเดินห้าง ไปกินข้าวกันสามคนพ่อลูก เหมือนในละคร ชอบไปห้างสรรพสินค้า ซ้อปิ้ง กินข้าว” (กรกช, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“แม่ชอบพาลูกไปเที่ยว เวลาว่างก็พาไปตลอด ชอบเห็นลูกๆมีความสุข เหมือนในละคร แม่พาลูกไปเที่ยว ลูกๆสนุกแม่ก็มีความสุข” (สีดา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“เมื่อมีการปิดภาคเรียนเราจะไปต่างจังหวัดด้วยกัน เพราะมีญาติอยู่ต่างจังหวัดทำให้เราใกล้ชิดสนิทสนมก่อนข้างผูกพันกันเป็นอย่างดี คล้ายกันบ้างเพราะในละครมักจะมีการพาลูกหลานไปเที่ยวเป็นการทำกิจกรรมร่วมกัน” (ชุตินา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

(2) การถอดรหัสความหมายแบบต่อรอง ผู้ชมละครโทรทัศน์ครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์มีทัศนคติต่อรองกับหน้าที่ส่งเสริมด้านอารมณ์ ดังนี้

หน้าที่การให้ความรัก ครอบครัวมีถอดรหัสความหมายแบบต่อรองกับละครโทรทัศน์ที่ละครเข้ารหัสความหมายว่า เมื่อพ่อก็มักจะมีภรรยาใหม่ความรักที่มีต่อลูกต้องถูกป็นออกไปและอาจเกิดปัญหาในครอบครัว ถ้าพ่อมีความรับผิดชอบลูก คอยดูแลให้ความรักได้ ลูกก็ไม่ขาดความรักจากพ่อแม่ ละครโทรทัศน์มักเข้ารหัสถึง การบอกรัก การกอด การหอมลูกหลาน ครอบครัวมักไม่แสดงออกเช่นนี้แต่ถ้าเป็นเพศเดียวกันสามารถแสดงออกได้เต็มที่ เด็กที่พ่อแม่แยกทางกันจะเป็นเด็กมีปัญหา

“ทุกวันหลังเลิกงานต้องไปปรับลูกที่โรงเรียนบางครั้งเองงานกลับมาทำที่บ้านแต่จะเอาลูกเข้านอนทุกคืน เป็นการให้ความรักความอบอุ่นและได้ใกล้ชิดกันระหว่างพ่อลูก ไม่เหมือนในละคร ในละครจะมีพ่อแม่คอยให้ความรักแก่ลูก แต่ลูกเรามีแต่พ่อ พ่อก็ทำหน้าที่แทนแม่อย่างเต็มที่” (การ์นต์, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ทั้งพ่อและแม่ พ่อก็จะคอยโทรถามสารทุกข์สุขดิบ มีอะไรก็ปรึกษาพ่อได้ตลอด ส่วนแม่อยู่กับลูกก็จะให้ความรักความอบอุ่น ให้ความเข้าใจ ไม่ให้ลูกรู้สึกว่าปรึกษาใครไม่ได้ แม่จะพยายามเป็นเพื่อนลูก มีอะไรก็คุยกับแม่ได้ทุกเรื่อง ไม่เหมือนในละครตรงที่พ่อกับแม่ไม่ได้อยู่ด้วยกัน แต่ลูกไม่ได้ขาดพ่อ ถ้าในละครจะมีอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น พ่อทิ้งลูกก็มีแต่แม่ แม่ทิ้งลูกก็มีแต่พ่อ แต่นี่พ่อเค้าไม่ได้ทิ้งไปไหนแต่ไม่ได้อยู่ด้วยกัน ลูกจึงไม่ได้ขาดพ่อ ยังมีครบทั้งพ่อและแม่” (วิภา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“การให้ความรักเป็นหน้าที่ของพ่อและแม่ แต่ไม่เหมือนกันเพราะส่วนใหญ่เด็กที่พ่อแม่แยกทางกันจะเป็นเด็กมีปัญหา” (ภัทร, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

หน้าที่ทางศาสนา ครอบครัวถอดรหัสความหมายแบบต่อรองกับการเข้ารหัสความหมายของละครโทรทัศน์ว่า ส่วนมากในละครโทรทัศน์มีการเข้ารหัสในเรื่องการเข้าวัดไปทำบุญไม่มาก เด็กนอนตื่นสายทำบุญตักบาตรไม่ทัน มีการตักบาตรน้อย ทำผิดศีลธรรม ใช้ชีวิตแบบไม่เกรงกลัวต่อบาปบุญคุณโทษ ไม่หมั่นทำความดี มีแต่คบตีแย่งผู้ชายไปวันๆ ต่างจากชีวิตจริงที่สวดมนต์ไหว้พระ นั่งสมาธิ ทำบุญตักบาตร การบวช การเวียนเทียนทำบุญตามประเพณีต่าง ๆ ไปวัดบ้าง แต่บางเรื่องทำแต่งงานซึ่งเหมือนชีวิตจริงที่ไม่ค่อยมีเวลาทำบุญ แต่เชื่อในเรื่องบาปบุญ และบางทีการไปวัดบอญในละครโทรทัศน์ คือ ไปงานศพ หรือไปวัดตอนจบเรื่องเพื่อความสงบหรือปล่อยวาง ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธแต่บางคนเปลี่ยนไปนับถือศาสนาคริสต์ซึ่งละครโทรทัศน์ไม่เข้ารหัสในเรื่องนี้ ถ้าเป็นคนจีนก็ไหว้เจ้า ไหว้บรรพบุรุษ และผู้ใหญ่ก็ปลูกฝังกิจกรรมทางศาสนา

ให้เด็กด้วย ละครโทรทัศน์เน้นเรื่องเงินทอง การสอดแทรกการทำบุญ การมีศีลธรรมยังน้อยเกินไป ทั้งพ่อและแม่ต่างทำหน้าที่พาลูกไปทำบุญ สวดมนต์ ไปวัด แต่ในละครโทรทัศน์มักเข้ารหัสว่าการทำหน้าที่ทางศาสนาเป็นหน้าที่ของแม่ ไม่ค่อยเห็นการทำหน้าที่นี้ของพ่อเลย

“พ่อก็มักจะสอนให้ลูกทำแต่ความดี ตื่นเช้าใส่บาตร สวดมนต์แม่เมตตา มีน้ำใจจิตใจดี ไม่เหมือนกัน เพราะในละครเราแทบจะไม่เห็นมีการตักบาตรเท่าไรเลย ทำพิธีกรรมเยอะเยอะ ไม่เกรงกลัวต่อบาปบุญคุณโทษ ในละครมักจะตื่นสาย ใช้ชีวิตแบบไม่สนใจต่อบาปกรรม ไม่หมั่นทำความดี มีแต่คบตีแย่งผู้ชายไปวัน ๆ” (ธงชัย-ธาริณี, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ส่วนมากก็จะไหว้พระสวดมนต์ที่โรงเรียน บางทีก็ไปทำบุญเวียนเทียนแต่ไม่บ่อย ไม่เหมือนในละคร ในละครไม่ค่อยสวดมนต์ไหว้พระ แต่หนูไหว้ทุกวัน” (กรกช, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“แม่เป็นชาวพุทธ ถิ่นับถือพระนะ ห้อยพระ ไหว้พระ ทำบุญตามโอกาส ชอบทำทาน ช่วยเหลือคนที่เดือดร้อน ไม่เหมือนในละครเห็นไปวัดกันแต่งงานศพ” (ลีดา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“เชื่อเรื่องบาปบุญแต่ไม่ค่อยได้ทำบุญทำแต่งงาน แต่น้องสาวเปลี่ยนศาสนาไปเป็นคริสเตียน เหมือนในละครไม่ค่อยเห็นทำบุญกันเท่าไร ทำแต่งงาน” (วิทยา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“พ่อก็มักจะพาลูก ๆ ไปทำบุญในวันสำคัญทางศาสนา ในช่วงที่มีเวลาว่าง ไม่เหมือน เพราะในละคร มักไม่ค่อยมีเน้นในเรื่องของพ่อหรือแม่ทำหน้าที่ในทางศาสนาให้แก่ลูก ๆ” (วิริยะ, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“พ่อจะพาลูกสวดมนต์จะพาลูกไปทำบุญเข้าตามเทศกาลต่างๆคล้ายบ้างแต่ไม่เหมือนทางละครจะเป็นแม่ที่พาลูกไปทำบุญ” (มณี, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

หน้าที่ทางนันทนาการ ครอบครัวลดครีหีสความหมายแบบต่อรองกับการเข้ารหัสความหมายของละครโทรทัศน์ว่า มีการพูดคุย ร้องเพลงเดินในบ้าน ทำอาหารรับประทานกัน ซึ่งไม่ค่อยมีการกระทำกันในละครโทรทัศน์ บางครอบครัวแม่ไม่มีเวลาไปเที่ยวบ่อยเพราะต้องค้าขาย แม่มักพาลูกไปต่างจังหวัด แม่เห็นลูกมีความสุขและก็มีความสุขตามไปด้วย แต่ไม่ได้ไปต่างประเทศอย่างในละครโทรทัศน์ ส่วนมากครอบครัวมีพบปะร่วมกันทำอาหาร รับประทานอาหาร เมื่อมีโอกาสหรือช่วงสุดสัปดาห์ การไปเที่ยวร่วมกันหรือไปเยี่ยมญาติที่ต่างจังหวัดหลายเดือนต่อครั้ง แต่ไม่บ่อยครั้งและไม่หรูหราฟุ่มเฟือยอย่างในละครโทรทัศน์ สมาชิกในครอบครัวต่างทำงานทำให้การทำกิจกรรมร่วมกันในครอบครัวน้อยลงไปด้วย

“ส่วนมากจะพูดคุยกันระหว่างบุตรกับบิดา อาจมีบ้างที่ไปดูหนังนอกสถานที่ แต่เรื่อง ร้องเล่น เต็ม ลูกสาวจะกระทำในบ้านบ่อย ๆ ต่างจากละคร ไม่เคยเห็นละครจะ กระทำทั้งหมดที่กล่าวมา” (ทัศนัย-ทัศนีย์, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“พ่อกับลูกจะอยู่บ้านช่วยกันทำกับข้าวกินกันในวันหยุด ไปเที่ยวพักผ่อนกันไม่ เหมือนกัน เพราะในละครไม่ได้ทำเอง มีแม่บ้านทำให้มาตลอด รอเวลามานั่งกินอย่าง เดียว” (ชงชัย-ชาริณี, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ส่วนมากลูกจะนัดทานอาหารตัวเอง เพราะแม่ขายของทุกวันเลย หยุดก็คือไม่สบาย หรือไม่มีเวลาไปหาพ่อ พ่อเค้าก็จะพาไปเที่ยวบ้าง กับแม่นี้นานๆที่ ไม่เหมือนใน ละคร ในละครไปเที่ยวกันบ่อยๆ กินข้าวนอกบ้านตลอด ไปต่างจังหวัดก็บ่อย ตาม ประสาคนมีเงิน” (วาริ, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ถ้ามีเวลาว่าง หรือวันหยุดแม่จะพาไปเที่ยวเสมอ มีไปต่างจังหวัดบ้าง เหมือนใน ละครบางเรื่องแต่ยังไม่เคยไปเที่ยวต่างประเทศเหมือนอย่างละคร” (วิทยา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ส่วนมากจะเป็นการทำอาหารกินกันในครอบครัว ไม่ค่อยออกไปไหนเพราะ ต่างคน ต่างทำงาน เวลาไม่ตรงกัน ไม่เหมือนกันเพราะในละครมักมีฉากไปเที่ยว กินข้าวนอก บ้านหรือ ๆ” (รัตนนา, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

“ทุกสุดสัปดาห์คนในครอบครัวจะช่วยกันทำกับข้าวแล้วทานกันพร้อมหน้าพร้อมตา คล้ายกันบ้าง แต่ในละครดูฟุ่มเฟือยกว่า คล้ายกันบ้างแต่ในละครมีการจัดใหญ่โต แต่ ไม่เหมือนกัน เพราะส่วนใหญ่คนในครอบครัวมีเวลาพบปะกันน้อย อาจทำให้มีเวลา ของการทำกิจกรรมร่วมกันน้อยไปด้วย” (อวบ-ทศพล-วิกรม, สัมภาษณ์, มกราคม 2555)

การสะท้อนและการประกอบสร้างหน้าที่ครอบครัวของผู้ชมละครโทรทัศน์

จากการศึกษาผู้รับสารถึงการรับรู้และการถอดรหัสความหมายครอบครัวในละคร โทรทัศน์ที่สะท้อนและประกอบสร้างการทำหน้าที่ครอบครัวในครอบครัวที่สมบูรณ์และครอบครัว ที่ไม่สมบูรณ์ ดังนี้

1. การสะท้อนหน้าที่ของครอบครัวในละครโทรทัศน์ ตามเกณฑ์ทางสังคมของ ครอบครัวที่มีลักษณะตามแนวทางของสังคมไทยใน 2 ลักษณะ คือ การทำหน้าที่ครอบครัวตาม บรรทัดฐานของสังคมและการทำหน้าที่ครอบครัวไม่เป็นตามบรรทัดฐานของสังคมหรือมี พฤติกรรมเบี่ยงเบนจากบรรทัดฐานที่สังคมกำหนด ได้แก่ หน้าที่ด้านการสร้างลักษณะทางสังคม หน้าที่ด้านความเป็นอยู่ที่ดี และหน้าที่ส่งเสริมด้านอารมณ์ดังนี้

1.1 หน้าที่ด้านการสร้างลักษณะทางสังคม ได้แก่ หน้าที่ในการให้สถานภาพ หน้าที่ในการสืบต่อสังคมของมนุษย์ หน้าที่ในการอบรม หน้าที่ทางชีววิทยา/หน้าที่สืบทอดเผ่าพันธุ์ ทั้งครอบครัวที่สมบูรณ์และครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ซึ่งประกอบด้วย พ่อแม่-ลูก หรือญาติผู้ใหญ่กับเด็กต่างมีหน้าที่ทางสังคมในหน้าที่ของพ่อ หน้าที่ของแม่ หรือหน้าที่ของญาติผู้ใหญ่ที่พึงกระทำต่อลูกหลานอย่างมีความรับผิดชอบ การเป็นแบบอย่างที่ดี รวมทั้งสอนให้รู้จักสถานภาพที่แตกต่างกัน ทางฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวตนเองกับครอบครัวอื่น เพื่อเป็นการขัดเกลาให้สมาชิกในครอบครัวสามารถดำรงอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดีตามบรรทัดฐานของสังคม และถ้าการทำหน้าที่เหล่านี้บกพร่องก็มีผลทำให้สมาชิกในครอบครัวมีพฤติกรรมหรือการกระทำที่ไม่เป็นไปตามบรรทัดฐานของสังคมได้

1.2 หน้าที่ด้านความเป็นอยู่ที่ดี หน้าที่เชิงเศรษฐกิจและหน้าที่ให้ความรู้และการศึกษา โดยหลักแล้วเป็นหน้าที่ของผู้ชายในการหารายได้เลี้ยงครอบครัว และเกี่ยวข้องกับการสร้างฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว ซึ่งพ่ออาจไม่ได้ทำหน้าที่นี้เพียงผู้เดียว แต่อาจเป็นแม่หรือผู้ใหญ่ต้องทำหน้าที่ในการตอบสนองความต้องการของบุคคลและให้การศึกษา เพื่อให้สมาชิกครอบครัวสามารถนำความรู้การศึกษาไปเลี้ยงดูตนเองได้ แต่ถ้าครอบครัวบกพร่องหน้าที่เหล่านี้ เช่น ครอบครัวที่มีฐานะยากจน ไม่สามารถให้การศึกษาลูกได้เต็มที่ หรือมีฐานะที่จะให้การศึกษาได้แต่กลับไม่เห็นคุณค่าของการศึกษา หรือครอบครัวแต่งงานใหม่สามีใหม่ไม่ทำหน้าที่ในการหารายได้เลี้ยงดูครอบครัว หรือภรรยาไม่รับผิดชอบในการทำหน้าที่ของตนเองและมีพฤติกรรมไม่เป็นตามบรรทัดฐานของสังคมก็ทำให้เกิดปัญหาในครอบครัว ส่งผลกระทบต่อความสุขและความเจริญก้าวหน้าของสมาชิกของครอบครัว

1.3 หน้าที่ส่งเสริมด้านอารมณ์ ละครโทรทัศน์ได้สะท้อนถึง หน้าที่การให้ความรัก ปกป้องอันตรายแก่ลูกหลาน หน้าที่นันทนาการ การพูดคุย การพักผ่อน การทำกิจกรรมที่เหมาะสมร่วมกันเป็นสิ่งจำเป็นในการทำให้ลูกหลานรู้สึกอบอุ่น และหน้าที่ศาสนาล่อหลอมให้เข้าใจถึงบาปบุญคุณโทษ กระทำในสิ่งที่ควร/ไม่ควรกระทำ ทำให้ลูกหลานทำหน้าที่ตามบรรทัดฐานของสังคมที่ให้ความเคารพเชื่อฟังพ่อแม่และญาติผู้ใหญ่ ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนหรือทำงาน ช่วยเหลืองานในครอบครัวด้วยความเต็มใจ เป็นคนดี ช่วยรักษาเกียรติยศวงศ์ตระกูล ในครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ พ่อหรือแม่ที่ต้องเลี้ยงลูกตามลำพังต้องทำงานเลี้ยงลูก อีกทั้งต้องคอยดูแลเอาใจใส่ช่วยเหลือลูก ซึ่งอาจทำให้การทำหน้าที่ต่าง ๆ ในด้านการสร้างความสัมพันธ์กับลูกบกพร่องไป ทำให้เกิดปัญหาในครอบครัว ครอบครัวขาดความอบอุ่น หรือครอบครัวแต่งงานใหม่ นอกจากนี้อาจมีสาเหตุหลายประการที่เกี่ยวข้อง อาทิ อบรมเลี้ยงดูของครอบครัว ความสัมพันธ์ของครอบครัว ฐานะของครอบครัว บรรยากาศครอบครัว ค่านิยมของครอบครัว และเกี่ยวข้องกับตัวของลูกหลานเองที่

เรียนรู้จากสังคมภายนอก เช่น ความพอเพียงในสิ่งที่ตนเองมีอยู่ รวมทั้งการปฏิบัติตนตามหลักศาสนา ถ้าสิ่งเหล่านี้บกพร่องจะมีผลดีหรือผลเสียต่อลูกหลานในการดำเนินชีวิตที่จะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวโดยเฉพาะทางด้านจิตใจ

2. การประกอบสร้างหน้าที่ของครอบครัวในละครโทรทัศน์ ในละครโทรทัศน์ได้ประกอบสร้างการทำหน้าที่ตามบทบาทของสมาชิกในครอบครัว ใน 2 ด้าน คือ ด้านที่กระทำตามบทบาทหน้าที่ตามบรรทัดฐานของสังคม และด้านที่ไม่กระทำบทบาทหน้าที่ตามบรรทัดฐานของสังคมหรือการกระทำที่เบี่ยงเบน ซึ่งเป็นการแสดงความรับผิดชอบตามบทบาททางสังคม ได้แก่

2.1 หน้าที่ด้านการสร้างลักษณะทางสังคม มีการประกอบสร้างเกี่ยวกับการที่ลูกสะใภ้มักประสบปัญหาในการอยู่กับพ่อแม่ของสามี และส่วนใหญ่กล่าวถึงพฤติกรรมที่ไม่ดีหรือความผิดของภรรยาในฐานะลูกสะใภ้ที่ทำให้ไม่สามารถอยู่ร่วมบ้านกับครอบครัวสามีได้ ไม่มีการแสดงถึงความรุนแรงของสามีต่อภรรยามากนัก ภรรยามีลักษณะที่ทำร้ายสามีและครอบครัวของสามีมากกว่าที่สามีจะมายุ่งเกี่ยวกับครอบครัวของภรรยา หรือใช้อำนาจในทางที่ไม่เป็นบรรทัดฐานทางสังคม ยกเว้นครอบครัวที่ผู้หญิงมีสามีใหม่จากความจำเป็นหรือเหตุผลใดก็ตาม ละครโทรทัศน์ได้แสดงถึงการมีสามีใหม่ก่อให้ความทุกข์และการเกิดปัญหาสู่ครอบครัวเดิมของผู้หญิงจากความไม่รับผิดชอบครอบครัวของสามีใหม่หรือพ่อเลี้ยง ผู้หญิงและลูกถูกทำร้ายจากการใช้ความรุนแรงของสามีใหม่ แต่ถ้ามีภรรยาใหม่เข้าร่วมในครอบครัวที่สามีมีภรรยาหลายคน สามีสามารถควบคุมภรรยาได้ ถ้าภรรยาคนใดมีพฤติกรรมไม่ดี เช่น มีชู้ ลักขโมย สามีก็ให้เลิกกันไป อย่างไรก็ตามละครโทรทัศน์กล่าวถึงการใช้ชีวิตครอบครัวของลูกเขย หลานเขย หรือหลานสะใภ้ที่ต้องอยู่ร่วมบ้านกับพ่อแม่ของภรรยาบ่อยมาก

2.2 หน้าที่ด้านความเป็นอยู่ที่ดี ในครอบครัวที่ประกอบด้วย พ่อแม่-ลูก หรือผู้ใหญ่/เด็ก พ่อหรือญาติผู้ใหญ่ที่เป็นผู้หญิงมีอำนาจสูงในครอบครัวเนื่องจากเป็นผู้ที่มีอำนาจในการหารายได้เลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัว หรือยังเป็นผู้มีอำนาจถือครองทรัพย์สินสมบัติของครอบครัว เช่น ย่า ในเรื่องไทโรสอกและในเรื่องกุหลาบไร้หนาม แต่ทางยายในเรื่องกุหลาบไร้หนามซึ่งเป็นญาติผู้ใหญ่ของฝ่ายหญิงกลับดูมีสถานภาพของบุคคลและทางสังคมที่ดูดีไปกว่าทางผู้เป็นย่า และลักษณะที่ผู้ใหญ่แสดงอำนาจต่อเด็กที่รุนแรงมากเกินไปตั้งแต่เด็กแบบเขาจนโตถึงวัยกลางคนเหมือนเป็นความเคยชินจากความแค้นที่มีต่อพ่อแม่ของเด็ก แต่อย่างไรก็ตามท้ายสุดละครโทรทัศน์ยังคงคาดหวังให้พ่อ/แม่/ผู้ใหญ่เมตตากรุณาต่อเด็ก เพราะกว่าที่จะรู้สึกผิดก็สายไปเสียแล้ว

2.3 หน้าที่ส่งเสริมด้านอารมณ์ ละครโทรทัศน์ยังคงให้ความสำคัญทางกรอบศาสนาที่ทำให้สมาชิกครอบครัวมีพฤติกรรมการแสดงออกต่อครอบครัวตามบรรทัดฐานของสังคม เช่น พ่อแม่/ผู้ใหญ่มีความเมตตากรุณาต่อลูกหลาน/เด็ก และลูกหลาน/เด็กมีความกตัญญู เคารพเชื่อ

ฟังผู้ใหญ่ แต่ละคร โทรทศน์บางเรื่องนำเสนอถึงการมีพฤติกรรมตามบรรทัดฐานดังกล่าวที่มากเกินไป ขอมแม่แต่การที่ต้องทำร้ายคนที่ตนเองรักหรือฆ่าตัวตายในการกระทำที่ถูกผู้มีพระคุณที่ไม่ได้ให้บุญคุณอย่างเหมาะสมกลับทำร้ายมากกว่า จึงอาจเกินจริงไปสำหรับความรู้สึกของมนุษย์ที่ยังคงมี รัก โลภ โกรธ หลงอยู่ นอกจากนี้การส่งเสริมให้มีความสุขในครอบครัว หรือภายในบ้านเป็นสิ่งสำคัญในการทำให้สมาชิกของครอบครัวประสบความสุขอย่างแท้จริง ไม่ใช่มาจากความสุขชั่วคราวจากภายนอกบ้าน

ข้อสรุปจากการถอดรหัสความหมายหน้าที่ของครอบครัว

ผู้ชมละคร โทรทศน์ได้ถอดรหัสความหมายว่าละคร โทรทศน์ได้สะท้อนความเป็นจริงว่าผู้ใหญ่ในครอบครัว คือ พ่อ แม่ และญาติผู้ใหญ่ต้องสืบทอดการทำหน้าที่ทุกด้านให้แก่ลูกหลาน ให้รู้จักการทำหน้าที่ตามบทบาทหรือสถานภาพของตนต่อครอบครัว พ่อแม่ต้องทำงานหนักเพื่อเลี้ยงดูครอบครัว ส่งลูกหลานเล่าเรียนจัดหาสิ่งที่ลูกหลานต้องการ เรียนสำเร็จมาทำงานเลี้ยงดูครอบครัวต่อไป นอกจากนี้การอบรมดูแลต้องใช้การสื่อสารหรือภาษาที่แฝงไปในคำพูดมากกว่าการสั่งสอนโดยตรงเพื่อเป็นการสื่อสารเชิงบวกแก่สมาชิกในครอบครัว

ในการประกอบสร้างความจริงทางสังคม“พ่อ”ในครอบครัวยังยึดถือว่าเป็นเสาหลักของบ้าน พ่อแม่หวังในตัวลูกชายมากกว่าลูกสาว ในการให้ลูกชายสืบสกุลและฝากผีฝากไข้ไว้กับลูกชาย เพราะเมื่อลูกสาวแต่งงานไปต้องดูแลสามีและครอบครัวสามี ตามอุดมการณ์ครอบครัวแห่งอำนาจชายเป็นใหญ่ แม้ว่าบางครอบครัวที่มีแต่ลูกสาวก็ยังคิดให้ลูกสาวสืบทอดตระกูลได้โดยเฉพาะตระกูลที่ใหญ่โตแบบจำเป็น อีกทั้งมีการทำกิจกรรมพักผ่อนยามว่างด้วยกันอย่างคนในเมือง คือ ชมภาพยนตร์ รับประทานอาหารนอกบ้าน ชื้อของตามห้างสรรพสินค้า ไปเที่ยวทะเล ต่างจังหวัด หรือไปเที่ยวต่างประเทศ มากน้อยแล้วแต่ฐานะ แม้ว่าจะมีกิจกรรมอื่นที่สามารถทำร่วมกันในบ้านก็ตาม เช่น ช่วยทำขนม ทำอาหารรับประทานกันในบ้าน เป็นต้น ซึ่งเป็นไปตามวัฏจักรการดำรงชีวิตแบบระบบทุนนิยม

สำหรับหน้าที่ให้ความรักแก่สมาชิกครอบครัว สังคมไทยมักเป็น “แม่” ที่เป็นผู้คอยดูแลให้ความรักกับลูก ๆ เสมอ อาจจะเป็นเพราะส่วนใหญ่ละคร โทรทศน์ลูกผู้หญิงจะสนิทกับแม่มากกว่าพ่อและแสดงออกถึงความรักกับแม่มากกว่า แต่ปัจจุบันละคร โทรทศน์ได้นำเสนอการแสดงออกในเรื่องของความรักของทั้งพ่อและแม่กับลูกชายหรือลูกสาวที่มีลักษณะไม่แตกต่างกันนัก เช่นเดียวกับการทำหน้าที่ทางศาสนาส่วนมากแม่จะเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติทางศาสนา แต่ความเป็นจริงพ่อก็เป็นคนที่เป็นอย่างเช่นกัน ซึ่งละคร โทรทศน์มักสอดแทรกคำสอนและพิธีกรรมทางศาสนา เพื่อการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม ให้เห็นถึง “ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว”

นอกจากนี้ในการใช้อำนาจจากการทำหน้าที่ของผู้ใหญ่ในครอบครัวบางครั้งมีทั้งการให้คุณ คือ การดูแล ช่วยเหลือ ปกป้องคุ้มครองด้วยความเมตตากรุณา แต่ในละครโทรทัศน์หลายเรื่องแสดงให้เห็นถึงการใช้อำนาจที่รุนแรงในการทำหน้าที่ของครอบครัวดี แต่ในละครถ้าเป็นลูกหลานแท้ ๆ จะรัก ตามใจจนเสียคนแต่ถ้าไม่ใช่ลูก/หลานแท้ ๆ จะไม่ค่อยสนใจ และบางครั้งแสดงอำนาจโดยใช้ความรุนแรงกับเด็กด้วย หรือการที่แม่สามีกับลูกสะใภ้มักมีปัญหาขัดแย้งกันถ้าอยู่ร่วมบ้านเดียวกัน เพราะมาจากสภาพครอบครัวที่ต่างกัน มีค่านิยม ความเชื่อ และทัศนคติที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะลูกสะใภ้ที่มีฐานะดีน้อยกว่าทางครอบครัวสามี ทำให้มีอำนาจการต่อรองมีน้อยกว่า และที่สำคัญคือควรเป็นลูกสะใภ้ที่สามารถทำหน้าที่ในบ้านเรือนได้ครบถ้วนแม้ว่าจะต้องทำงานนอกบ้านก็ตาม หรือการที่ครอบครัวนั้นมีการแต่งงานใหม่ก็เป็นสภาวะการเกิดพ่อเลี้ยงหรือแม่เลี้ยงกับลูกเลี้ยงก็มีสภาพความเสี่ยงในการใช้อำนาจที่รุนแรงต่อกันจากลักษณะของความเป็นคนอื่น ที่จำเป็นต้องมีการปรับตัวเข้าหากัน ฉะนั้นสิ่งที่กล่าวมานี้เป็นการแสดงถึงการใช้อำนาจตามบรรทัดฐานทางสังคมอย่างพอประมาณถ้าใช้อำนาจมากไปจะกลายเป็นการใช้อำนาจที่รุนแรง จึงมักประกอบสร้างให้ครอบครัวที่สมบูรณ์ตามอุดมคติสามารถทำหน้าที่ครอบครัวได้ดีกว่าครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ ดังนั้นละครโทรทัศน์จึงได้นำเสนอการทำหน้าที่ของสมาชิกครอบครัวที่ดีและไม่ดี เพื่อตอกย้ำการทำหน้าที่ตามบทบาทของสมาชิกในครอบครัวตามบรรทัดฐานของสังคมให้คงอยู่ตลอดไป แม้ว่าบริบทของสังคมจะมีหลายส่วนเปลี่ยนแปลงไปแล้วก็ตาม